

**T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**İLKÖĞRETİM 1-3.SINIF ÖĞRENCİLERİ İÇİN HAZIRLANAN
ÖYKÜLEYİCİ ÇOCUK KİTAPLARININ NİTELİK YÖNÜNDEN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Elçin Nur KAPOĞLU

BOLU-2012

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM 1-3.SINIF ÖĞRENCİLERİ İÇİN HAZIRLANAN
ÖYKÜLEYİCİ ÇOCUK KİTAPLARININ NİTELİK YÖNÜNDEN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Elçin Nur KAPOĞLU

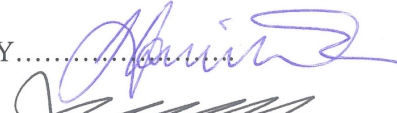
Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Halit Karatay

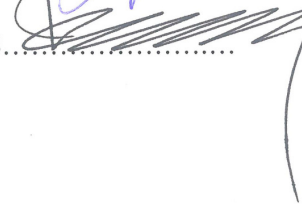
BOLU-2012

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Elçin Nur KAPOĞLU'ya ait "İlköğretim 1-3. Sınıf Öğrencileri İçin Hazırlanan Öyküleyici Çocuk Kitaplarının Nitelik Yönünden Değerlendirilmesi" adlı çalışma, jürimiz tarafından Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç.Dr. Erol ÖZTÜRK.....

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd. Doç.Dr. Halit KARATAY.....

Üye : Yrd. Doç.Dr. İbrahim KIBRIS.....

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Onayı

Prof. Dr. Soner DURMUŞ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖZET**İLKÖĞRETİM 1-3.SINIF ÖĞRENCİLERİ İÇİN HAZIRLANAN ÖYKÜLEYİCİ
ÇOCUK KİTAPLARININ NİTELİK YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Elçin Nur KAPOĞLU

Yüksek Lisans- Türkçe Eğitimi ABD

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Halit KARATAY

Şubat- 2012

Okul çağı çocuklarının bilişsel, duyuşsal ve dil becerilerinin geliştirilmesinde kitapların önemli bir rolü olduğu bilinmektedir. Bu kitaplar eğitici olduğu kadar eğlendirici de olmalıdır. Çocuğa okuma alışkanlığı ve kitap sevgisi kazandırmak için kitapların ilgi çekici olması, okurken çocuğu sıkmaması gerekir. Günümüzde önemi giderek artan çocuk edebiyatı alanında birçok yayınevi çeşitli kitaplar yayınlamaktadır. Çok sayıda basılan kitaplardan çocuğa uygun olanını seçmek oldukça zorlaşmıştır. Bu konuda herhangi bir denetleme kurumunun olmaması da nitelikli ve niteliksiz eserlerin bir arada olmasına neden olmuştur. Bu çalışma piyasada bulunan kitaplarda aranması gereken özelliklerin belirlenmesi açısından önemlidir.

Bu araştırmada ilköğretim 1-3. Sınıf öğrencileri için hazırlanan çocuk edebiyatı eserlerinin içerik, resimleme ve fiziksel özellikleri bakımından durum tespitinin yapılması ve çocuk kitaplarının temel değerleri işleme sıklıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu kapsamda rastgele örnekleme yoluyla hikâye, masal ve roman türlerinde elli adet çocuk kitabı seçilmiştir. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi olarak belirlenmiştir. Verilerin analizinde frekans ve yüzde kullanılmıştır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan “Çocuk Kitaplarını Değerlendirme Ölçeği” ve “Değer Kontrol Listesi” ile elde edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre incelenen elli adet çocuk kitabının kapak(4,49), cilt(5), kâğıt(5), sayfa düzeni(4,05), harf büyüklüğü(4,64), resim(3,80) gibi görsel tasarım özelliklerinin belirlenen ölçütlere uyduğu görülmüştür. Konu/tür(4,54), kurgu(4,76), ileti (4,24), karakter (4,49), zaman(5), yer(4,96), dil ve anlatım(4,98), söz varlığı(4,97), söz sanatları(4,66) gibi içerik özelliklerine bakıldığında örnekleme alınan kitapların belirlenen niteliklere uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Günümüzde önemi oldukça artan karakter eğitime dair kitaplarda işlenen değerler de incelenmiştir. Bu incelemenin sonucunda en çok işlenen ilk üç değer in sevgi, saygı ve yardımseverlik olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, okuma alışkanlığı, okuma sevgisi, görsel tasarım, içerik özellikleri.

ABSTRACT

The Quality of Descriptive Children Literature Books Prepared for Primary School
Students from First Grade to Third Grade

Kapoğlu, Elçin Nur

MA Thesis, Turkish Education Department

Supervisor: Yrd. Do. Dr. Halit KARATAY

February- 2012

It is known that books play an important role in the development of cognitive, perceptual and language skills of school-age children. As well as being instructive, these books should also be entertaining. For the child to gain the reading habit and to enjoy reading, the books should be attractive but not boring while reading. Recently, in the field of children literature, which is getting more and more important day by day, many publishers produce various books. And it is quite hard to choose among the numerous books the one that is appropriate for the child. Because of the fact that there is not any supervising institution in this field, there are poor quality works alongside high-quality ones. This study is important to determine the characteristics that the books in the market should have.

The purpose of the study is to assess the works of children literature prepared for primary school students from grade first to grade third in terms of their content, illustration and physical characteristics, and to determine the frequency with which the books deal with the basic values.

In this respect, by means of random sampling, totally fifty books from different kinds (story, fairy tale and novel) were selected. The method of the research is qualitative, more specifically document research. For analysis of the data frequency and

percentile were used. For the data collection procedure “Visual Design and Content Evaluation Scale” and “Values Checklist” , which were developed by the researchers, were used.

The results of the study show that all of the fifty books could meet the selected criteria in terms of visual characteristics such as cover page (4,49), binding(5), paper(5), page layout(4,05), typeface(4,64) and illustration(3,80). And in terms of content characteristics such as subject/type(4,54), construction(4,76), message (4,24), character (4,49), time(5), place(4,96), language and expression(4,98), lexicology(4,97) and rhetoric(4,66), the sample books could meet the selected criteria.

These books were evaluated also with respect to values they contain about character education that is getting more important recently. As a result, the most frequently mentioned values were love, respect and helping each other.

Key Words: Children literature, reading habit, reading love, visual conception, characteristic of the content.

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum, “**İlköğretim 1-3. Sınıf Öğrencileri İçin Hazırlanan Çocuk Kitaplarının Nitelik Yönünden Değerlendirilmesi**” başlıklı çalışmanın yazılmasında, bilimsel ve etik kurallara uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin tamamının ya da bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Elçin Nur KAPOĞLU

ÖNSÖZ

Çocukların zihinsel ve psikolojik gelişimlerinde çocuk kitaplarının yeri büyüktür. Kitaplar sayesinde çocukların dil, kültür, duygu, düşünce gelişimleri sağlanacaktır. Bu kadar önemli görevleri olan çocuk kitaplarının yazılmasında, basılmasında diğer kitaplara göre daha dikkatli ve özenli olunması gerekir. Yapılan en küçük hata dikkat seviyeleri en üst noktada olan çocuklar tarafından fark edilir ve yanlış yorumlamalara yol açabilir.

Çocuk edebiyatı son yıllarda hızla gelişmektedir. Yayınevleri çok sayıda çocuk kitabını alıcıya sunmaktadır. Bu kitaplar belli bir denetimden geçmiş olsa da kimi zaman çocukların gelişim düzeyine uygun olmayan niteliklerle karşılaşmaktadır. Çocuk kitaplarını değerlendirme amacıyla geliştirilen ölçek ve değerlendirme örneklerini nitelikli çocuk kitabının nasıl olması gerektiğine dair yargı belirtmesinden dolayı araştırma önem taşımaktadır.

Araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemleri, amacı, önemi, sınırlılıkları ve tanımları çalışmanın birinci bölümünü meydana getirmektedir. İkinci bölümde kuramsal temeller ve ilgili çalışmalar yer almaktadır. Araştırmanın üçüncü bölümünde, çalışma modeli, evreni, örnekleme, veri toplama araçları, veri toplama ve çözümlene teknikleri açıklanmıştır. Dördüncü bölümde araştırma kapsamında incelenen çocuk edebiyatı eserlerine ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmanın beşinci bölümünde ise örnekleme alınan çocuk kitaplarının incelenmesi sonrasında varılan sonuçlar ve çocuk kitaplarının nasıl olabileceğine dair öneriler sunulmuştur.

Araştırmanın her aşamasında ve yüksek lisans öğrenimim süresince akademik birikimiyle bana örnek olan, sabırla bana yol gösteren, danışmanım, değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Halit KARATAY'a, çalışmamı düzenlememde bilgilerini benden esirgemeyen saygıdeğer hocam Yrd. Doç. Dr. İbrahim KIBRIS'a, her zaman beni destekleyen anneme, babama ve ağabeyime, hayatımın her alanında benimle olan Pınar YAKUOĞLU ve Sinem AKAR'a, çalışmalarım sırasında yardımlarını esirgemeyen dostlarım Erdem

TONYALI ve Ayşegül UZUNHASANOĞLU'na, sorunlarıma çözümler üreten M.Şamil BABÜR ve Levent TAKMA'ya, proje arkadaşım Funda ÖZGÜ'ye sonsuz teşekkürlerimi iletiyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ	xiii
BÖLÜM I	1
1. GİRİŞ	1
1. Problem Durumu.....	1
1.1. Problem Cümlesi	4
1.2. Alt Problemler	4
1.3. Araştırmanın Amacı.....	5
1.4. Araştırmanın Önemi	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.6. Tanımlar.....	6
BÖLÜM II	7
2. KURAMSAL TEMELLER	7
2.1. Çocuk Edebiyatı.....	7
2.1.1. Çocuk edebiyatı kavramı.....	7
2.2. Çocuk Edebiyatı Eserleri	10
2.2.1. Çocuk edebiyatı eserlerinde bulunması gereken biçimsel Özellikler	10
<i>Kapak</i>	16
<i>Cilt</i>	17
<i>Boyut</i>	18
<i>Harf büyüklüğü (Punto)</i>	18
<i>Kâğıt</i>	21
<i>Sayfa düzeni</i>	22

<i>Resim</i>	24
2.3. İlgili Araştırmalar	27
BÖLÜM III	31
3. YÖNTEM	31
3.1. Araştırma Modeli.....	31
3.2. Evren ve Örneklem.....	31
3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	32
BÖLÜM IV	34
4. BULGULAR VE YORUMLAR	34
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	34
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	45
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	59
BÖLÜM V	138
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	138
5.1. Sonuçlar.....	138
5.1.1. Çocuk kitaplarının tasarımına ilişkin sonuçlar.....	138
5.1.2. Çocuk kitaplarının içerik özelliklerine ilişkin sonuçlar.....	139
5.1.3. Çocuk kitaplarının değer işleme sıklığına ilişkin sonuçlar.....	140
5.2. Öneriler	140
5.2.1. Çocuk kitaplarının tasarımına ilişkin öneriler.....	140
5.2.2. Çocuk kitaplarının içerik özelliklerine ilişkin öneriler.....	141
5.2.3. Çocuk kitaplarında değer işleme sıklığına ilişkin öneriler.....	142
KAYNAKÇA	143
EKLER	150
EK-1) Çocuk Kitaplarını Değerlendirme Ölçeği.....	150
EK-2) Değer Sıklığı İnceleme Ölçeği.....	153

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 4.1: 1-3.Sınıflar İçin Hazırlanan 50 Çocuk Edebiyatı Kitabının Kapak, Cilt, Kâğıt, Sayfa Düzeni, Harf, Resim Gibi Tasarım Özelliklerinin Yeterlilik Düzeyi	35
Tablo 4.1.1: Kapak Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri	36
Tablo 4.1.2: Cilt Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri	37
Tablo 4.1.3: Kağıt Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Özellikleri	38
Tablo 4.1.4: Sayfa Düzeni Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyi	39
Tablo 4.1.5: Harf Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri	42
Tablo 4.1.6: Resim Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri	43
Tablo 4.2: 1-3.Sınıflar İçin Hazırlanan 50 Çocuk Edebiyatı Kitabının Konu/Tür, Kurgu, İleti, Karakter, Zaman, Yer, Dil ve Anlatım, Söz Varlığı, Söz Sanatları Gibi İçerik Özelliklerinin Yeterlilik Düzeyi	46
Tablo 4.2.1: Konu/Tür Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri	47
Tablo 4.2.2: Kurgu Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri	48
Tablo 4.2.3: İleti Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri	49
Tablo 4.2.4: Karakter Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyi	50
Tablo 4.2.5: Zaman ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri	51
Tablo 4.2.6: Yer ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri	52
Tablo 4.2.7: Dil ve Anlatım ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri	53
Tablo 4.2.8: Söz Varlığı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri	56
Tablo 4.2.9: Söz Sanatları ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri	57
Tablo 4.3: 1-3. Sınıflar İçin Hazırlanan 50 Çocuk Edebiyatı Kitabının Sevgi, Saygı, Dürüstlük, Sorumluluk, Yardımseverlik, Duyarlılık, Mutluluk, Sabır, Cesaret, Temizlik, İleri Görüşlülük Gibi Temel Değerleri İşleme	

Sıklıkları	59
Tablo 4.3.1: Değer İşleme Sıklığı (Adından Belli Kuşlar Köyü)	60
Tablo 4.3.2: Değer İşleme Sıklığı (Aklımın Çiçekleri)	63
Tablo 4.3.3: Değer İşleme Sıklığı (Alev Saçlı Çocuk)	65
Tablo 4.3.4: Değer İşleme Sıklığı (Aliş'in Kabakları)	66
Tablo 4.3.5: Değer İşleme Sıklığı (Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri)	68
Tablo 4.3.6: Değer İşleme Sıklığı (Arkadaşım Maske)	69
Tablo 4.3.7: Değer İşleme Sıklığı (Aslan Tomson)	71
Tablo 4.3.8: Değer İşleme Sıklığı (Başak'ın Çevre Günlüğü)	73
Tablo 4.3.9: Değer İşleme Sıklığı (Ben ve Öğretmenim)	74
Tablo 4.3.10: Değer İşleme Sıklığı (Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği)	76
Tablo 4.3.11: Değer İşleme Sıklığı (Beyaz Benekli At)	77
Tablo 4.3.12: Değer İşleme Sıklığı (Bıdır'ın Günlüğü)	79
Tablo 4.3.13: Değer İşleme Sıklığı (Bir Dilek Tut)	80
Tablo 4.3.14: Değer İşleme Sıklığı (Bir Şeftali Bin Şeftali)	82
Tablo 4.3.15: Değer İşleme Sıklığı (Cevahir Dağı)	83
Tablo 4.3.16: Değer İşleme Sıklığı (Çiçek Dürbünü)	85
Tablo 4.3.17: Değer İşleme Sıklığı (Dalgalar Dedikoduyu Sever)	86
Tablo 4.3.18: Değer İşleme Sıklığı (Dünya Onlarla Daha Güzel)	88
Tablo 4.3.19: Değer İşleme Sıklığı (Dünya Onlarla Daha Renkli)	89
Tablo 4.3.20: Değer İşleme Sıklığı (Elimi Bırakma Anne)	91
Tablo 4.3.21: Değer İşleme Sıklığı (En İyi Arkadaşım)	92
Tablo 4.3.22: Değer İşleme Sıklığı (Güneşi Bile Tamir Eden Adam)	94
Tablo 4.3.23: Değer İşleme Sıklığı (Günüşiği Hoşça Kal)	95
Tablo 4.3.24: Değer İşleme Sıklığı (İnci'nin Maceraları)	97
Tablo 4.3.25: Değer İşleme Sıklığı (Kambur At)	98
Tablo 4.3.26: Değer İşleme Sıklığı (Kar Dansı)	100
Tablo 4.3.27: Değer İşleme Sıklığı (Karaböcü Hoş Geldi)	101
Tablo 4.3.28: Değer İşleme Sıklığı (Kendini Aslan Sanan Şola)	103
Tablo 4.3.29: Değer İşleme Sıklığı (Kente Gelen Çam Ağacı)	104
Tablo 4.3.30: Değer İşleme Sıklığı (Kibritçi Dede)	106
Tablo 4.3.31: Değer İşleme Sıklığı (Kırmızı Pelerinli Kurtçuk)	107

Tablo 4.3.32: Değer İşleme Sıklığı (Kısa Kalan Leylek)	109
Tablo 4.3.33: Değer İşleme Sıklığı (Kitaplardan Korkan Çocuk)	110
Tablo 4.3.34: Değer İşleme Sıklığı (Küçük Kara Balık)	112
Tablo 4.3.35: Değer İşleme Sıklığı (Küçük Prens)	113
Tablo 4.3.36: Değer İşleme Sıklığı (Küçük Ressam)	115
Tablo 4.3.37: Değer İşleme Sıklığı (Lastik Pabuçlar)	116
Tablo 4.3.38: Değer İşleme Sıklığı (Rüzgar Masalları)	118
Tablo 4.3.39: Değer İşleme Sıklığı (Sakız Kızın Günleri)	119
Tablo 4.3.40: Değer İşleme Sıklığı (Sokak Haberleri)	121
Tablo 4.3.41: Değer İşleme Sıklığı (Sözsüz Sevgi)	122
Tablo 4.3.42: Değer İşleme Sıklığı (Şaka Gibi)	124
Tablo 4.3.43: Değer İşleme Sıklığı (Şakacı Çocuklar)	125
Tablo 4.3.44: Değer İşleme Sıklığı (Şeker Kız ve Büyülü Elma)	127
Tablo 4.3.45: Değer İşleme Sıklığı (Tatil Köyünün Çocukları)	128
Tablo 4.3.46: Değer İşleme Sıklığı (Tuna'nın Büyülü Gemisi)	130
Tablo 4.3.47: Değer İşleme Sıklığı (Uçan Salı)	131
Tablo 4.3.48: Değer İşleme Sıklığı (Uçurtmam Bulut Şimdi)	133
Tablo 4.3.49: Değer İşleme Sıklığı (Ülkenin Renkleri)	134
Tablo 4.3.50 Değer İşleme Sıklığı (Yazarına Direnen Öyküler)	136

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, problem cümlesine, amacına, önemine, sayıtlılarına, sınırlılıklarına ve tanımlarına, temel kavramlarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Çocuk edebiyatı yayınları, çocukların gelişim sürecinde önemli bir yere sahiptir. Bu eserler çocukların okuduğunu anlama, anladıklarını yazılı ve sözlü ifade etme, görsel okuma, kelime bilgisini geliştirme becerilerini artırma görevlerini üstlenmektedir. Çocuk kitapları, çocukların olaylara ve insanlara farklı yönlerden bakmasını ve hayal güçlerini geliştirmesini sağlar. Bu dönemde çocuklar ne kadar kaliteli, nitelikli çocuk edebiyatı eseriyle karşılaşırse gelişim alanlarında o kadar çok çeşitlilik gözlenir.

Çocuk edebiyatı tanımlama karmaşası günümüzde halen sürmektedir. Çocuk edebiyatı ve yetişkin edebiyatı diye nitelendirebileceğimiz bu iki tür arasında kesin bir çizgi olup olmadığı konusunda bir sonuca varılamamıştır. Kimi uzmanlar çocuk edebiyatı diye bir şeyin olmadığını yazılan eserlerin her yaş grubundan okuyucuya hitap edebileceğini savunmaktadır. Buna gerekçe olarak da geçmişte büyükler için yazıldığı halde çocuklar tarafından da okunan eserleri göstermektedirler. Bunun yanı sıra çocuk edebiyatı eseri yazmak için çocuk ruhundan iyi anlamak ve onlar gibi düşünmenin gerekli olduğunu, bunu ancak çocukların yapabileceğini, çocuk yazar olmadığına göre çocuk edebiyatı olmadığı görüşünü de destekleyenler bulunmaktadır. Kimileri de çocuk edebiyatının farklı bir alan olduğunu eserlerin hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken

daha çok nokta olduğunu belirtmektedirler. Bazı uzmanlar da çocukların kendileri için yazılı veya sözlü eserlere ihtiyaç duymasından ötürü böyle bir alanın ortaya çıktığını belirtmişlerdir.

2-14 yaş aralığına hitap etmeyi amaçlayan çocuk edebiyatı günümüzde oldukça önemli bir alan haline gelmiştir. Bilinçli ebeveynler sayesinde kitaplara olan ilgi geçmiş yıllara göre artmaktadır. Çocuk edebiyatının tam olarak istenilen noktaya gelememesinin en büyük engelleri televizyon ve internettir. Günümüzde televizyon ve bilgisayar çocukların hayatının büyük bir kısmını işgal etmektedir. Onlara hayal gücünü geliştirmeleri için fırsat vermemektedir. Çocukları sosyal ortamdan da uzaklaştıran teknolojinin getirdiği araçlar kontrollü kullanılmadığı sürece çocuklara zarar verecektir. Bu durumda çocuk kitaplarının teknolojiyle savaşması için bu kitapları hazırlayanlara büyük görev düşmektedir.

İnsan zihninin öğrenmeye başladığı yıllarda çocuğa verilen her türlü kavram önemlidir. Çocukluk yaşlarında (2-14) edinilen bilgilerin, kazanılan tecrübelerin iyi/kötü izlerinin değişmesinin kolay olmadığı bilinmektedir. Bunun için çocuk edebiyatı eserlerinin gerek görsellik gerekse içerik bakımından dikkatle hazırlanması gerekmektedir. Özenle ve dikkatle hazırlanan bu eserler çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamalı, sözcük bilgisini genişletmeli, okuma sevgisinin yanı sıra okuma alışkanlığı da kazandırmalıdır.

Çocuklar için yazılan eserler eğitim açısından olduğu kadar kültürel açıdan da çocuğa uygun olmalıdır. “Bir milletin çocuk edebiyatına ait ürünler o milletin nasıl bir gelecek istediğiyle yakından ilgilidir. Çocuğa verilmesi gereken pek çok değer, edebi eserler aracılığıyla daha ilgi çekici hale getirilebilir”(Gürel,1998:7). Yaşadığımız topluma ait olmayan değerlerin işlendiği bir kitap, çocukların algısını olumsuz yönde etkileyebilir, kültürümüze ait olguları öğrenmesi gecikebilir.

Çocuk edebiyatı eserlerinin amaçlarından birincisi çocuğun kitaba olan ilgisini çekmektir. Velilere düşen en önemli görev çocuğa alınacak kitabı çocukla beraber seçmektir. Ancak o şekilde çocuk kitaplara ilgi duyar ve istediği kitabı okudukça kitap

okumaya karşı ilgisi artar. “Çocuk kitaplarının diğere bir amacı da çocuğa okuma sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırmaktır”(Sever, 2003:11). Çocukluk döneminde kazandırılacak bu alışkanlık ileriki yaşlarda vazgeçemeyeceği bir davranış olacaktır.

Görsel materyaller eğitimde etkin öğrenme araçlarından biridir. Çocuklara okuma alışkanlığı ve sevgisi kazandırmak için basılan eserlerde görsellik fazlasıyla ön plandadır. Bir yetişkin, kitabı içeriğine göre seçerken bir çocuk sadece kapağındaki resim için kitabı seçebilir. Çocuğun ilgisini çekecek renklerde hazırlanmış bir kapak albenisiyle kendine okuyucu kazanabilir. Çocuk kitaplarında yer alan görseller sadece çocuğun ilgisini çekmekle kalmaz metnin daha iyi anlaşılmasını ve akılda kalmasını sağlar. Görsel öğeleri anlamlı olan yayınlar çocuğa davranış modeli kazandırabilir. “Eğer çocukta estetik bir kaygı uyanması, bu yolla kendini gerçekleştirme ve ondan duyan, düşünen, duyarlı insan olması isteniyorsa; onu buluşturacağımız tüm uyaranları çocuğa göre ve estetik kaygılar güderek hazırlamalıyız” (Özer, 2000:427).

Kitabın içeriği kadar kitapta yer alan görseller de önemlidir. Bu yüzden çocuk kitaplarındaki resimler bu konuda bilgili ressam/rafikerler tarafından yapılmalıdır. “Çocuk kitaplarını resimlemede nasıl, bir ders kitabını her okuma yazma bilen yazamazsa, bu resimleri de her ressam yapamaz. Resimler, metnin resmi dili ile yorumlanma ve çocuğun seviyesine uygun olmalı ve ressamın da en az yazar kadar kültürlü ve çok iyi bir yorumcu olması gerekmektedir” (Erkmen, 1996:41). Çocuk edebiyatı alanında hizmet veren araştırmacıların çocuklar için hazırlanan eserlerde yazarın ve ressamın bir arada çalışması gerektiği konusunda hemfikir olduklarını söyleyebilir.

“Resimli öykü kitapları çocuklar için ilk iletişim araçları arasında sayılmaktadır. Kitaplar çocukların ilk hassas yıllarında hayatına girer, resimler ve metin yolu ile çocuğun duyu ve düşüncelerini harekete geçirir” (Güleç ve Gönen, 1997:43).

“Resimli öykü kitaplarında resmin görevi metnin gerektirdiği ya da izin verdiği ölçüde durumları ve olayları daha belirgin kılmak, olanaklar ölçüsünde metni zenginleştirmek, canlandırmak ve daha geniş boyutlara götürmektir” (Baral, 1989,

aktaran: Güleç ve Geçgel, 2006:172). Resimli öykü kitapları hazırlanırken, yazar ve ressam birlikte resimlerle konuyu uyumlu bir şekilde birleştirmeye çalışırlar.

Çocuk kitaplarında yer alan resimler çocuğun yaratıcı gücünü harekete geçirebilmeli, çocuklara resimlerden yeni bir hikâye yazdırabilmelidir. “Resim, çocuklar için bir metinde sözcüklerle anlatılanın ya da anlatılmak istenenin ötesinde yeni anlamlar dünyası yaratabilir. Çocukları küçük yaşlarda sanat ve sanatçıya ulaştıran bu duyarlılığın, onların görme, duyma duyumsama, düş kurma, düşünme ve sezme yetilerini harekete geçireceği açıktır” (Sever, 2003:167).

Nitelikli resimlemenin yapıldığı çocuk kitapları çocukların sıkılmadan ilgiyle kitabı okumasını, okuduğunu anlamasını sağlar. Bu sebepten kitaplarda yer alan resimler çocukların anlayabileceği düzeyde, onları güldüren, eğlendiren özelliklere sahip olmalıdır.

1.2. Problem Cümlesi

Türkiye’de basılan ilköğretim 1, 2 ve 3. sınıflar için hazırlanan öyküleyici çocuk edebiyatı kitaplarının niteliği yeterli midir?

1.3.Alt Problemler

1. 1-3.sınıflar için hazırlanan 50 çocuk kitabının kapak, cilt, kâğıt, sayfa düzeni, harf, resim gibi tasarım özelliklerinin yeterli düzeyde midir?
2. 1-3.sınıflar için hazırlanan 50 çocuk kitabının konu/tür, kurgu, ileti, karakter, zaman, yer, dil ve anlatım, söz varlığı, söz sanatları gibi içerik özellikleri yeterli düzeyde midir?
3. 1-3.sınıflar için hazırlanan 50 çocuk kitabının sevgi, saygı, dürüstlük, sorumluluk, yardımseverlik, duyarlılık, mutluluk, sabır, cesaret, temizlik, ileri görüşlülük temel değerleri işleme sıklıkları nedir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Çocuk edebiyatı başladığı Ortaçağ'dan bugüne birçok değişim göstermiştir. Önceleri sözlü edebiyat olarak başlayan bu alan daha sonra büyükler için yazılmış eserlerin çocuklar tarafından okunmasıyla hız kazanmıştır. Başladığı yüzyıldan bu yana süregelen eserlerin yanı sıra günümüz iletişim çağının hızına uygun birçok eser basılmaktadır. Bu eserler arasında nitelikli olanları seçebilmek için öğretmenlere ve velilere büyük bir iş düşmektedir. Çocuk edebiyatı eserlerinin çocuk eğitimi üzerinde yadsınamaz bir etkisi bulunmaktadır. Bu durumda piyasada bulunan çocuk edebiyatı eserlerinin hazırlanmasında ve seçilmesinde bir rehber ihtiyacı vardır.

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim 1, 2 ve 3.sınıf öğrencileri için hazırlanan çocuk edebiyatı eserlerinin hazırlanan 56 maddelik ölçekle görsel tasarım ve içerik özelliklerinin belirlenmesidir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma günümüz eğitiminde önemli bir yeri olan çocuk edebiyatı eserlerinin kapak, cilt, harf büyüklüğü, resim, sayfa düzeni gibi görsel tasarım özelliklerinin yanı sıra kurgu, ileti, dil ve anlatım, karakterler gibi içerik özelliklerinin tanıtılması ve nasıl olması gerektiği açısından önemlidir. Araştırma çocuğun eğitimine yardımcı olan çocuk kitaplarının olumlu etki yaratması açısından yayınevlerine, resimleri düzenleyenlere, öğretmenlere, velilere çocuk edebiyatı eseri seçme konusunda yardımcı olması açısından önemlidir.

1.6. Sınırlılıklar

1. Araştırma, 2003-2010 yılları arasında basılan çeşitli yayınevlerinin 50 adet çocuk kitabı,
2. Araştırma kapsamında çocuk kitaplarının içerik ve tasarım özellikleri, değerleri işleme sıklıkları ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Çocuk: 2-14 yaş arasını kapsayan dönem.

“Bebeklik ile erginlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız” (<http://tdk.gov.tr> 6 Şubat 2012’de erişildi).

Edebiyat: “Düşünce, duygu ve hayallerin söz veya yazı ile etkili biçimde anlatılması sanatı” (Oğuzkan, Alaylıoğlu, 1976:81).

“Olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı, yazın” <http://tdk.gov.tr> 6 Şubat 2012’de erişildi).

Çocuk Edebiyatı: İki yaşından başlayıp ergenlik dönemine kadar süren, özenle çocuklar için hazırlanmış eserler.

“Usta yazarlar tarafından özellikle çocuklar için yazılmış olan ve üstün sanat nitelikleri taşıyan eserlere verilen genel ad” (Oğuzkan, Alaylıoğlu, 1976:52).

“Çocukların hayatı kavramasına yardımcı olacak, hayal gücünü geliştirici, okuma sevgisini aşıl原因an, eğitici bir edebiyat türü, çocuk yazını” <http://tdk.gov.tr> 6 Şubat 2012’de erişildi).

BÖLÜM II

2. KURAMSAL TEMELLER

Bu bölümde araştırmayla ilgili olarak çocuk edebiyatının kuramsal boyutları üzerinde durulacak, çocuk kitaplarında görsel tasarımın önemi anlatılacaktır.

2.1. Çocuk Edebiyatı

2.1.1. Çocuk Edebiyatı Kavramı

Çocuğa okuma zevki ve okuma alışkanlığı kazandıran çocuk kitaplarının ait olduğu alan konusunda tartışmalar sürmektedir. Uzmanlar çocuk edebiyatı diye bir edebiyat olup olmadığı konusunda henüz fikir birliğine varmamış olsalar da birçok edebiyat ve eğitim uzmanı çocuk edebiyatının tanımını yapmıştır. Bunlardan birkaçı şöyledir:

Güleryüz (2006), çocuk edebiyatının ana dili temel becerileri üzerine oturtulması gerektiğini belirtir. Edebiyatın sözlü ve yazılı edebiyat olarak gruplandırıldığını ancak sözlü edebiyatın içersine konuşma ve dinleme; yazılı edebiyatın içersine ise okuma ve yazma becerilerinin girdiğini bundan dolayı çocuk edebiyatının ana dili öğretim süreçleriyle birlikte ele alınıp değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. “Bir başka ifadeyle de çocuk edebiyatını, üç yaşla ergenlik çağı arasındaki çocukların bilişsel, devinişsel ve duygusal dünyasını “sözlü” ve “yazılı sanat” ürünleriyle buluşturma etkinlikleri” olarak da tanımlayabiliriz” (Güleryüz, 2006:33).

Sever (2003)'e göre çocuk edebiyatı, erken çocukluk döneminden başlayan

ergenlik döneminde son bulan, çocukların dil gelişimine anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır.

“Çocuk edebiyatı, çocukların büyüme ve gelişmelerine; hayallerine, duygularına, düşüncelerine, yeteneklerine ve zevklerine hitap eden, eğitirken eğlenmelerine katkıda bulunan sözlü ve yazılı verimlerin tamamıdır” (Yalçın ve Aytaş, 2008:17).

“Çocuk edebiyatı, ilk çocukluktan (2-6),son çocukluk dönemi sonuna değin olan döneme özgü duyarlıkların, yalın bir anlatım ve çocuksu bir eda içinde dile getirilmesiyle oluşan bir edebiyat türüdür” (Kıbrıs, 2010:11).

“Çocuk edebiyatı deyimi çocukluk çağında bulunan kimselerin hayat, duygu ve düşüncelerine yönelik sözlü ve yazılı bütün eserleri kapsar” (Oğuzkan, 2010:3).

“Henüz yetişkin olmayan ve eğitilmesi gereken toplumumuzun en genç üyelerinin düşünce dünyasına seslenebilecek sözlü ve yazılı ürünlerin tümüne çocuk edebiyatı adını veriyoruz” (Ciravoğlu, 2000:11).

Bu ifadelerden de anlaşıldığı gibi çocuk edebiyatı, 2-14 yaş arasını kapsayan, çocukların sosyal, psikolojik ve dil gelişimini destekleyen, çocuğa estetik duyguları, okuma alışkanlığı ve zevki kazandıran, çocuğa göre yazılmış yazılı ve sözlü eserlerin tamamına verilen addır.

Çocuk edebiyatı eseri demek çocukça bir dille yazılmış eser demek değildir. Onların gelişim dönemlerine ve ihtiyaçlarına uygun olarak sade bir dille yazılmış eserler olmalıdır. Özdemir (1983:28), bu konuda şunları söylemiştir: “Çocuğa görelilik onun ilgilerini, gereksinimlerini, dil evrenini göz önünde tutmayı, hazırlanacak okuma metnini bunlarla örtüştürmeyi zorlar. Çocuksuluksa tam tersine dilin acemice kullanımı, daha doğrusu anlatımda ilkeliktir.”

Özdemir'in aksine çocuk edebiyatında çocuğa görelilik ve çocuksuluk hakkında Şirin şunları ifade etmiştir: “Çocuk edebiyatı, ‘çocukların büyüme ve gelişmelerine, hayal, duygu, düşünce ve duyarlılıklarına, zevklerine eğilirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilen çocuksu bir edebiyat olarak’ ifade edilebilir”(Şirin, 1994:9).

“Çocuklar için edebiyat, çocuğa özgü, çocuk bakışını yansıtan, çocuk gerçekliğine uygun ve çocuğa göre bir edebiyat olmak zorundadır. Çocuk kitabının tonunu ise yazarın biçemi belirler. Kitabın çocuğa göreliğini ise yazar, çocuk ilgileri ve çocuk gerçekliğini kavradığı oranda gerçekleştirebilir” (Şirin, 2007:42).

Çocuğu ve çocukluğu anlatan, kahramanı çocuk olan her kitap çocuk edebiyatına hizmet etmez. İyi bir edebiyat yazarının da iyi bir çocuk edebiyatı yazarı olması beklenemez. Çocuk edebiyatı farklı alanların birleşiminden oluşmaktadır.

Çocuk edebiyatı yayınları çocuğun bütün dönemlerini kapsadığı için çocuk edebiyatı yazarı “neleri yazmalıyım?” yerine “nasıl, ne kadarını, niçin yazmalıyım?” sorularını kendisine sormalıdır. Çocuklar ilk başta okuma becerisi kazanmaktan çok okumaktan zevk almaya bakarlar.

Gürel(2001), çocuk kitaplarını; çocuklar için yazılanlar, büyükler için yazılıp da çocuklar tarafından zevkle okunanlar, büyükler için yazılıp da çocuklar için uyarlananlar ve çocukların yazdıkları kitaplar şeklinde sınıflamıştır.

Eğitici ve ahlaki değer yönleri ağırlıkta olan çocuk edebiyatının en önemli özelliği çocuğa okuma zevki vermesidir. Bu da ancak nitelikli çocuk edebiyatı eserleriyle mümkün olacaktır. Bu sebepten nitelikli çocuk edebiyatı eserleri son yıllarda önem kazanmıştır.

2.2. Çocuk Edebiyatı Eserleri

2.2.1. Çocuk edebiyatı eserlerinde bulunması gereken biçimsel özellikler

Çocuk edebiyatı yayınlarında içsel özellikler ve dış yapı çok önemlidir. Her ikisi de hem ayrı bir uzmanlık gerektirir hem de birbiriyle işbirliği içinde çalışılması gereken alanlardır. Çocuk edebiyatının hitap ettiği yaş grubu düşünüldüğünde içerikten çok biçimsel yapının öne çıktığı görülür. İçerikte yer alan metnin özelliklerini yansıtan, renkli, çekiciliği yüksek bir kitap kuşkusuz öğrenciler tarafından dikkat edilecek kitaplardandır.

Kitaplarda görsel olarak algıladığımız kapak, ciltleme, kullanılan kağıt, sayfa düzeni, kitap içi resimleri, harf boyutu, kitap boyutu gibi özellikler kitabın biçimsel yönünü oluşturmaktadır.

“Görsel ve sözel etkileşim, çocukların edebi ve estetik değerlendirmelerini kolaylaştırır ve yaratıcı etkinliklerini ilerletmelerine yardım eder”(Güleç ve Geçgel, 2006:164).

“Çocuk kitaplarını sadece yazın ürünleri olarak kabul etmek bu eserlere ve onların sanatçılara haksızlık olacaktır, çocuk kitapları birer sanat ürünüdür. Bu bağlamda bakıldığında sayfalarında yer alan resimler de birer sanat yapıtı olarak kabul görmelidir. Bu nedenle sanatçıları tarafından önce sanat yapıtı, sonra da kitabın bir parçası olarak çizilmelidir”(Özer, 2000:429).

Özensizce sadece sayfa doldurmak amacıyla yapılan, hikâyeye ilgisi olmayan resimler çocukların ilgisini çekmeye çalışırken ters bir etkiyle onlara itici gelebilir. Çocuk kitabının yazarı ile kitabı resimleyen sanatçının, özenle bir arada çalışması çok önemlidir.

“Resimli öykü kitaplarındaki her bir imaj, hikayenin etkili olabilmesi için, düzenli imaj serisinin bir parçası olmalıdır. Her bir resmin bir önceki resimle ilgisi olması sonucu kitap süreklilik arz

eder. Düzen içinde olmayan resim ve metnin okuyucu tarafından takip edilmesi oldukça zordur. Resim ve metin, görsel ve sözel objeler olarak verilen mesajın bütünlüğü için birbirini tamamlamak zorundadır” (Golden, 1990, aktaran: Güleç ve Geçgel, 2006:173).

Çeşitli çocuk edebiyatı uzmanlarının belirlediği çocuk kitaplarının biçimsel özellikleri ile ilgili görüşleri şöyledir:

- Çocuk hikâye ve romanları çocuğun yaş ve seviyesine göre değişik boyutlarda olabilir.
- Çocuk kitapları dikdörtgen veya kare şeklinde olmalıdır.
- Resimler renkli veya siyah beyazdır.
- Kitapların resimlenmesi, resimlerin sayfalarda yer alış biçimi, boyama teknikleri, çizgi ve resimlerden fotoğrafa geçiş, algılama tekniği unsurlarına dayanmalıdır.
- Cildi sağlam, dayanıklı olmalı ve sayfalar dağılmamalıdır.
- Sayfaları kalın, temizlenebilir, kullanışlı olmalıdır.
- Kapak resimleri kitabın konusuyla ilgili, canlı ve çekici olmalıdır.
- Kitabın kağıdı olabildiğince sağlam ve en az ikinci hamurdan olmalıdır. Mat renkli kağıda öncelik verilmelidir.
- Kitap hacim bakımından ne çok küçük, ne de çok büyük olmalıdır.
- Harfler gözü yormayacak biçimde, çocuğun yaşı göz önünde bulundurularak seçilmelidir. Birinci sınıf öğrencileri için 24 punto, ikinci sınıf öğrencileri için 18, üçüncü sınıf öğrencileri için 12, dördüncü ve beşinci sınıf öğrencileri için 10 puntoluk harfler kullanılmalıdır.
- Kitap bol resimli olmalı, bu resimler çocukların hoşlanacağı özellikler kapsamalıdır.
- Kitap yazım, noktalama ve cümle düzeni bakımından kusursuz olmalıdır.
- Sayfa düzeni rahat ve çekici olmalı, satır aralıklarındaki boşluklar, kenar boşlukları ve paragraflar iyi ayarlanmalıdır. (Taşdemir, 2005)

Güleç ve Gönen(1997:44) resimli öykü kitaplarının biçimsel özelliklerinin şöyle olması gerektiğini belirtmişlerdir:

- a) Kapak resimleri canlı, çekici ve kitabın içeriği ile uyumlu olmalıdır.
- b) Kitap dayanıklı ve mat kâğıda basılmalıdır.
- c) Hacim bakımından fazla büyük olmamalıdır.
- ç) Harfler gözü yormayacak büyüklükte ve baskısı temiz olmalıdır.
- d) Kitap ve dergilerdeki resimler bir sanat değeri taşımali, çocuk psikolojisine ve kitabın konusuna uygun olmalıdır.
- e) Yazım, noktalama ve söz dizini bakımından kusursuz olmalıdır.
- f) Kitaplar, sağlam ve iç açıcı bir cilde sahip olmalıdır, satır araları ne geniş ne de dar olmalıdır, sayfanın 3/4'ü resime 1/4'i de yazıya ayrılmalıdır.

Kıbrıs (2010:39-40)'a göre ise çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikler şunlardır:

- 1- Hangi yaş olursa olsun, kitapların dış kapakları çocukların ilgilerini çekecek biçimde konusuyla uyumlu olmalıdır.
- 2- Kitapların oylumu(hacmi) ve ağırlığı çocuğun yaşına uygun olmalıdır. Örneğin okul öncesi çocuklarda değişik boyutlar denenebilir. Kitap A4 boyutunda (21x29), A5 boyutunda (14x21) ya da daha da küçük olabilir. Dahası ilk üç sınıfta, özellikle 1 ve 2. sınıflarda değişik boyutlar denenebilir. Ancak 4. Sınıftan sonra 14x21 (A5) boyutu yeğlenmelidir.
- 3- Çocuk kitaplarında resimleme yapılırken, yaş ve sınıf düzeyleri göz önüne alınmalıdır. Örneğin okul öncesi dönemde kitapların bütünü resimli olabileceken 1. sınıfta 1/4'ü yazı, 3/4 resim, 2. sınıfta 2/4'ü resim 2/4'ü yazı, 3. sınıfta 1/4'ü resim 3/4'ü yazı olabilir. Dördüncü sınıftan sonraysa bu oran daha da azalmalıdır. Yedinci ve sekizinci sınıflardaysa metni açıklayıcı nitelikte olmadıkça resim konulmamalıdır.
- 4- Çocuk kitaplarında kullanılan kağıdın çok parlak ve kalın-kuşe-

olmaması gerekir. Sayfaların daha kolay açılması, cilt, tutkal ve dikişin daha sağlam olması ve okurken ışığı yansıtması için ikinci hamur ya da daha az parlak birinci hamur kâğıtların yeğlenmesi gerekir.

- 5- Çocuk kitaplarında; sayfa kenarlarında uygun boşluklar -tıpkı bir kompozisyon kâğıdında olduğu gibi- bırakılmalı, satırlar ilk sınıflarda bir buçuk dize aralığı olurken ileriki sınıflarda normal aralıklı olmalıdır. Paragraflar 1,2 ve 3. sınıflarda daha kısa, üç tümceyi geçmeyecek biçimde; 4 ve 5. sınıflardaysa daha uzun (6-7 tümce) olmalıdır. Sayfalarda bulunan resimlerin de uygun biçimde yerleştirilmiş olması gerekir.
- 6- Harflerin boyutları da; kitabın seslendiği yaş ve sınıf düzeyine uygun olmalıdır. Basılı araç ve gereçlerdeki harflerin büyüklükleri, yaklaşık 0,4 milimetre olan (0,367) ve punto diye anılan bir ölçüyle belirtilir. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının ders kitapları vb yayınlar için belirlediği ölçüye göre; ilkokulun birinci sınıfında harfler 20-24 puntodan, ikinci ve üçüncü sınıflarındaysa 18-20 puntodan daha küçük olmamalıdır. Ancak dördüncü- beşinci sınıflardaysa 12 puntoluk yazılara yer verilebilir. İleri ki sınıflarda da olsa harf boyutları 10 puntodan aşağı olmamalıdır.
- 7- Çocuklar kitabı edinirken, ona bir oyuncakmışçasına sahip olmak isterler. Bu nedenle kitapların kapakları ve ciltleri dayanıklı-sağlam- olmalıdır. Tek sayfa-yaprak yaprak-ciltleme yöntemiyle değil formalama yöntemiyle ciltlenmelidir. Telle değil iplikle dikilmeli ve bu dikiş de tutkalla desteklenmelidir. Çabuk dağılan, dikişsiz ve tek yaprak ciltler çocukların kitap edinme ve kitaplık oluşturma alışkanlıkları kazanmasını olumsuz yönde etkileyecektir.

Şahin vd. (2007:53-54), çocuk kitaplarında bulunması gereken biçimsel özellikleri şöyle tanımlamışlardır:

- 1- Kitabın boyutu okul öncesi çocuklarda A4 (21x29,7), B4 (25x35) veya daha küçük, 1, 2 ve 3. sınıflarda değişik boyutlarda, 4. sınıftan sonra ise B5 (17,5x25) boyutu tercih edilebilir.
- 2- Çocuklar için hazırlanmış kitapların kapağı kalın, dayanıklı ve resimli olmalıdır. Kapaktaki resim kitabın konusuyla ilişkili ve çocukların ilgisini çekecek biçimde olmalı ve kitabın sırt yazısı unutulmamalıdır.
- 3- Çocuk kitaplarında kullanılacak kağıtlar dayanıklı ve mat (1. veya 2. Hamur) olmalı, kuşe kağıt kullanılmamalıdır.
- 4- Diğerlerinden daha dayanıklı olduğu için kitap, formalama yöntemiyle ciltlenmeli, iplik dikişle tutturulmalı ve tutkalla desteklenmelidir.
- 5- Yazılar tek sütunla yazılmalı, sayfa kenarında uygun boşluklar bırakılmalı, satırlar ilk sınıflarda bir buçuk aralıklı, ileriki sınıflarda gözü yormayacak şekilde normal aralıklı olmalıdır. Paragraflar ilk üç sınıfta daha kısa ileriki sınıflardaysa daha uzun(6 veya 7 cümle) olmalıdır.
- 6- Çocuk kitaplarında bulunan yazıların harf büyüklükleri şu şekilde olmalıdır:
  - 1. sınıf için 20-24 punto
  - 2. sınıf için 18 punto
  - 3. sınıf için 14 punto
  - 4. sınıf için 12 punto
  - 5. sınıf için 11 punto
- 7- Kitaplardaki metinler resimlerle desteklenmelidir. Resimler açık, anlaşılır ve konuya uygun olmalı, çocukların hayal güçlerini geliştirmelidir. Resimler, çocukların beğenilerine ve algılama düzeylerine uygun olmalı, metnin anlatmak istediğine bir zenginlik katmalıdır.

Birçok çocuk edebiyatı uzmanı çocuklar için hazırlanan kitapların boyut

bakımından -kare veya dikdörtgen- şekil ne olursa olsun çocuğun taşıyabileceği büyüklükte olması gerektiğini belirtmişlerdir. Gürel (2007), çocuk kitapları için en iyi ölçünün 16x23 cm olduğunu ifade etmiştir. Çocuk kitaplarında kullanılacak olan kâğıdın 1. Hamur ve mat olması, cildinin ve kapağın sağlam olması gerektiğini belirtmişlerdir. Çocuk kitaplarında kullanılan yazı boyutunun 6 yaş için 24 punto, 7-9 yaş için 16-18 punto, 12 yaş ve üstü için 11 punto olması konusunda hemfikirdirler. Kitaplarda yer alan görsellerin konumlandırılmasında da 1. sınıfta $\frac{1}{4}$ 'ü yazı, $\frac{3}{4}$ resim, 2. Sınıfta $\frac{2}{4}$ 'ü resim $\frac{2}{4}$ 'ü yazı, 3. sınıfta $\frac{1}{4}$ 'ü resim $\frac{3}{4}$ 'ü yazı olması gerektiğini savunmaktadırlar.

Kapak

Çocuklar için hazırlanan bu eserlerde kitabın kapağı içerik kadar önemlidir. Çocuklar kitapların dış yapısına göre onları seçerler. Etkileyici bir kapak her zaman içerikten önce gelir. Kitap kapağı hem içeriği yansıtmalı hem de okuyucuyu ilk bakışta içine çekmelidir. “Kitaplar çocukları okumaya isteklendirecek bir tasarım anlayışını yansıtmalı, çocuklar kendileri için üretilen bir araca verilen önemi, gösterilen saygıyı, kitabın dış yapı(biçimsel) özellikleriyle bütünleşmiş olan tasarım özeninden anlayabilmelidir”(Okuyan, 2009:135-159).

“Kitabın kapağının hazırlanması oldukça önemlidir. Okuru kendine çeken, kitabı sevimli kılan, satışını kolaylaştıran bir ögedir. Kitap kapağı hazırlamak bir yaratıcılık işidir. Kapak bir yandan kitabın konusuyla ilişkisi olmalı, diğer yandan alıcısını düşündürmeli, onunla duyuşsal bir bağ kurmalıdır. Bir dizinin kapağı hazırlanırken de kapaklar arasında bir ilişki, renk uyumu, zengin ve etkileyici çağrışımlar olmalı, kapağın oluşturacağı düşünce de önceden düşünülmelidir”(Güleryüz, 2006:161).

Kitap kapağının ilgi çekmesi için kitabın içinde yer alan bir resimden yararlanılabilir. Ön ve arka kapakta bu resimler kullanılabilir. Kapakta kullanılan resim bir anlamda kitabın reklamını yapmış olur. Kitabın büyüklüğü ve sayfa sayısı arttıkça sayfaların zarar görmemesi için kitap kapağının kalitesi artmalıdır. Kitap kapağının

kalitesi, kitabın dayanıklılığının arttıran unsurlardan biridir.

“Bazı resimli öykü kitaplarında öykü iç kapak üzerindeki resimlerle başlar ve arka kapak iç sayfasında sona erer. İç kapakta başlayan ve sona eren bir öykü, kitaba daha geniş duyarlılık kazandırabilmektedir” (Güleç ve Geçgel, 2006:167).

“Kapak resimlemesi, kapak yazıları çocuk dünyasına seslenebilecek başarıda düzenlenmişse, o kitap başarılı olacak demektir” (Ciravoğlu, 2000:188).

Çocukları kitaba çeken ilk özellik kapağın rengi, kapakta yer alan resim ve yazılardır. Kitabın kapağı içerikle ilgili çocuğa ipuçları verir. Bazen eğlendirici veya eğitici olan bir kitap yanlış, eksik ya da abartılı kapak tasarımından dolayı çocuklar tarafından tercih edilmeyebilir. Özellikle okul öncesi dönemi çocuklarına kitap sevgisi, kitap okuma alışkanlığı kazandırılmak istendiği için kitap kapağı tasarımlarına daha fazla dikkat edilmelidir.

Ciltleme

Ciltleme özellikle çocuklar için hazırlanan kitaplarda dayanıklılık önemli bir unsurdur. Çocuklar okuma dışında da kitapları inceleyecekleri için ciltleme her türlü dış etkiye karşı sağlam yapılmalıdır. Bunun için de birçok uzman ciltlemenin iplik dikişli olması konusunda hemfikirdir.

Ana sınıfı, ilköğretim birinci kademe sınıflarında (özellikle 1, 2, 3. Sınıflar) kitapların ciltleri çocukların sinir- kas eşgüdümü yeterince gelişmediğinden sağlam, dayanıklı ve dikişli olmalıdır (Güleryüz, 2006:160).

Çocuklar için hazırlanan kitapların ciltlemesinde dayanıklı malzemeler seçilmeli ve iplik dikiş tercih edilmelidir.

Boyut

Çocuk kitaplarının boyutları, elde kolayca tutmaya elverişli ve çocuğun ilgisini çekebilecek nitelikte olmalıdır. Çocuklara kitap okuturken hep aynı boydaki kitapları seçmemek gerekir. Çünkü çocuk monotonluğu sevmez, sıkıcı bulur. Bu nedenle çocuklara zaman içinde değişik boyutta kitaplar da okutulmalıdır. Kitapların hacim ve ağırlık bakımından kolayca taşınmaya ve kullanmaya elverişli biçimde olması gerekir. Çocuk kitaplarının 16x23 cm boyutlarında olanları en uygun ölçüler olarak kabul edilmektedir (Gürel vd., 2007: 34).

Çocuk edebiyatı uzmanları çocuk kitaplarının olması gereken boyutlarla ilgili şunları ifade etmişlerdir:

“Ana sınıflarında kitaplar A4 (21x29), diğer sınıflarda B5 (14x21) boyutunda olabilir. Ağırlık ve hacim yönünden de çocuğun yaşına ve gelişim düzeyine uygun olmalıdır” (Güleryüz, 2006:160).

“Çok küçük ve çok büyük boyuttaki kitapların basımı, saklanması ve kullanılmak üzere bir yere bırakılması zordur. Kitabı hazırlayan kişi büyüklük seçimi yaparken konuyu, potansiyel dinleyiciyi ve görsel sunuşu düşünmek durumundadır” (Stewig, 1998, aktaran: Güleç ve Geçgel, 2006:165).

Güleç ve Geçgel (2006)’e göre kitap boyutları kitabın sırt boyu 12-15 cm arasındaysa küçük boy, 16-22 cm arasındaysa orta boy, 22cm’den daha uzun ise büyük boy olarak adlandırılmaktadır.

“Çocuk kitaplarının taşınmaya ve kullanmaya elverişli biçimde olmaları gerekir. Kitapların 16x23 cm büyüklüğünde olması normal sayılır” (Oğuzkan, 2010:372).

Çocuklar için hazırlanan kitapların ağırlık ve boyut bakımından taşınmasının kolay olması gerekir. Çocuklar sürekli aynı boyutlarda kitap okumaktan sıkılırlar. Farklı büyüklükte hazırlanmış kitaplar çocukların ilgisini çekmektedir. Bunun için çocuğa

değişik boyutlarda kitaplar alınmalıdır. Bir serinin kitapları ise aynı boyutlarda olmalıdır. Çocuk kitapları için önerilen en uygun kitap boyutu 16x23 cm'dir.

Harf büyüklüğü (Punto)

Çocuk kitaplarında kullanılan yazıların büyüklükleri ve karakterleri yaşlara göre değişiklikler göstermektedir.

Kitap seçilirken yazı tipine fazla dikkat edilmemektedir. Dikkati öncelikle görseller ve boyut daha sonra yazı tipi, yazı boyutu gibi detaylar çekmektedir. Kitaplarda kullanılan yazı karakteri ve boyutu gözü yormayacak, okumayı güçleştirmeyecek şekilde olmalıdır. Kitaplarda kullanılan yazı karakterleri ve boyutları kullanıldıkları yere göre değişiklik göstermektedir: Metin içerisinde kullanılan yazı karakterleri ve boyutları algıyı dağıtmayacak şekilde olmalıdır. Metinlerin başlıklarında ve kitap kapağında kullanılan yazı tipi ve boyutu ilgi çekecek şekilde metin içerisinde kullanılan farklı olmalıdır. Kimi kitaplarda buna dikkat edilerek başlıklar, metin içerisindeki yazılardan farklı renk ve büyüklükte olan karakterlerle yazılmış, kimi çocuk kitaplarında da harf boyutu büyük olduğu halde yazı renginde herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir.

Kelimelerin yazımında harflerin yerine dikkat edilmelidir. Harfler arasında bırakılan gereğinden fazla boşluk okumayı güçleştirir.

Çeşitli uzmanların çocuk kitaplarında kullanılmasını tavsiye ettikleri harf büyüklükleri şöyledir:

“Glazer (1986), okul Öncesi çocukları için punto büyüklüğünün 12-36 arasında değiştiğini, okumaya yeni başlayan bir çocuk için 36 puntonun kullanılabileceğini ifade etmiştir. Cass'ın (1967) savunduğu gibi bazı resimli öykü kitapları çocukların okumaya başladıkları ilk kitaplar olduğu için, harf karakteri ve punto yönünden önem taşımaktadır. Özcivelek (1991) de araştırmasında okul öncesi dönemi çocukları için harflerin boyunun 14, ilkokul

dönemi için 12, ortaokul dönemi için 10-12 punto olabileceğini belirtmiştir” (Güleç ve Gönen, 1997:51).

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının ders kitapları ve diğer yayınlar için belirlediği harf büyüklüğü şöyledir:

- 6 yaş için 24 punto
- 7-9 yaş için 16-18 punto
- 12 yaş ve üstü için 11 punto

Gürel (2007: 35), çocuk kitaplarında harf büyüklüğünün birinci sınıf çocukları için 20-24, ikinci sınıf çocukları için 18, üçüncü sınıf çocukları için 16, dördüncü ve beşinci sınıf çocukları için 12 punto olması gerektiğini ifade etmiştir.

“Metinde kullanılan harflerin boyu özellikle birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencileri için 12 puntodan küçük olmamalıdır. Dördüncü ve beşinci sınıf öğrencileri için hazırlanan kitaplarda 10 puntoluk harfler kullanılabilir” (Oğuzkan, 2010:372).

“Harf biçemlerinin kullanımında da dikkat edilmesi gereken bazı noktalar vardır. Örneğin birçok eğik yazı karakterin düz yazıya göre daha zor anlaşılabilir. Ayrıca araştırmacılar tarafından bu yazıların düz yazıdan da zarif, daha rahat ve sakinleştirici oldukları da söylenmektedir. Eğik yazının tek tarafa, yani sağa ya da sola bloku bir biçimde ve çok uzun olmayan satırlarda kullanımı, ya da uzun satırlarda ortadan bloklama ile ve paragrafların bu düzene göre estetik olarak düzenlenmesi doğru bir uygulama olarak gösterilebilmektedir. Büyük harflerin ise oldukça kısa satırlarda ya da okuma hızının yavaşlatılmasının amaçlanan özel durumlarda kullanılması gerekmektedir” (Book, Schick, 1998: 103, aktaran Mennanoğulları, 2008:57).

İlköğretim çağı çocukları için kullanılabilir yazı puntoları şu şekildedir:

- 1- Birinci sınıf için 24 punto

- 2- İkinci sınıf için 18 punto
- 3- Üçüncü sınıf için 14 punto
- 4- 4,5,6, 7 ve 8.sınıflar için 12 puntolu harfler kullanılabilir.

Kağıt

Çocuk kitaplarında gözü yoran parlak kağıtlar tercih edilmemelidir onun yerine mat kağıt kullanılmalıdır. Kağıt kalitesi açısından en az II. hamur kağıt kullanılmalıdır. Çocuk kitapları için tavsiye edilen en iyi kağıt türü mat, I. hamur (ağır gramajlı) olanlardır. Gazetelerde kullanılan kuşe kağıt olarak adlandırılan kağıt cinsi kullanılmamalıdır. Çocuk kitaplarında kalitesiz, baskıyı arka tarafa geçiren, resimleri net göstermeyen kağıtlar kullanılması çocuğun kitaba olan ilgisini zamanla azaltır. Yayınevleri bunu gözeterek çocuk kitaplarının baskısında kaliteye önem vermelidir.

Çocuk kitaplarında kullanılması gereken kağıt türü ile ilgili uzman görüşleri şöyledir:

“Çocuklar duyuşal olarak yönlendirildikleri için, kitaplarda bulunan kâğıt çocuklara zarar vermemelidir. İyi kalitedeki bir kitabın kokusu ve dokunulduğunda verdiği hoş duygu, yetişkinleri olduğu kadar çocukları da memnun eder. Kağıtlar temel olarak mat ve parlak olmak üzere ikiye ayrılırlar. Mat kâğıt, donuk bir yüzeye sahiptir. Ayrıca ışığı yansıtmayan, bunun tersine absorbe eden ilginç bir yapısı vardır. Resim kağıdın arkasından görülmez. Parlak kuşe türü kâğıt, yine ışığı yansıttığından gözü yorar. Ayrıca ekonomik değildir. II. hamur kâğıt ise baskının, özellikle renklerin parlak ve düzgün çıkmasını önler. En iyi kağıt, gramajı ağır olan I. hamur kağıttır. Pelur ve gazete kağıdı hiç kullanılmaması gereken kağıt türleridir” (Güleç ve Geçgel, 2006:167).

Çocuk kitaplarında kullanılacak kağıtlar sağlam, dayanıklı ve rengi mat olmalı, ışığı çok yansıtmamalıdır (Güleryüz, 2006:161).

“Çocuk kitaplarında kullanılan kağıdın mat yani parlak olmayan cinsten bir kağıt olması bunun yanında dayanıklı ve kaliteli (en az II. hamur) olması gerekir”(Oğuzkan, 2010:372).

“Kitapta kullanılan iç kağıdın 1. hamur olması çocukların ilgisini çekecektir. Bu özellik ayrıca kitabın dayanıklılık süresini de uzatır. 3. hamur kağıda yapılan baskıların ekonomik olduğunu biliyoruz. Zorunluluk gerekiyorsa kaliteli bir baskıyla bu cins kağıtlar da uygulanabilir” (Ciravoğlu, 2000:187).

Çocuk kitaplarında dayanıklı olması ve çocukların ilgisini çekmesi açısından 1. hamur mat kağıt kullanılmalıdır. Böylece yazılar silik görülmez veya arka sayfaya geçmez, görsellerin renkleri dağılmadan daha canlı görünür.

Sayfa Düzeni

Çocukların eğitiminde oldukça önemli bir yer tutan çocuk kitaplarının nitelikli hale gelmesini sağlayan özelliklerin başında tasarım gelir. Sayfa düzeni; resimlerin ve metnin sayfalara konumlandırılması, paragraflar arasındaki boşluklar, metnin/resmin altında, üstünde ve kenarında bırakılan boşluklardan oluşur. Kitabı oluşturan metin, kitap için hazırlanan görseller ne kadar iyi olursa olsun eğer sayfada etkileyici bir kompozisyon oluşturulmazsa çocukların okumak istemeyeceği bir kitap haline gelmesi kaçınılmazdır. Kimi kitaplarda görseller sayfanın üst kısmında verilir ve yazı resmin altına yerleştirilir. Kimi kitaplarda resim bir sayfada, yazı bir sayfada verilir. Bazı kitaplarda da hikâye resmin üzerine yazılır. Çocuk kitaplarının tasarımında dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan birisi de budur. Çünkü görseller üzerine yerleştirilen metinlerde resmi oluşturan renklerle yazının rengi zıtlık oluşturmazsa bu, çocukların kitabı okumasını zorlaştırır ve ilgisi dağılan çocuk kitaptan sıkılabilir. Yazının, üzerine yerleştirileceği resim karmaşık ve metnin okunmasını zorlaştıracak şekilde olmamalıdır. Görselin renkleri ve görseli oluşturan çizgiler yazıyla uyum içinde olmalıdır. Bu şekilde çocuğun ilgisi canlı tutulabilir.

Bazı kitaplarda resimler her iki sayfaya birden yerleştirilebilir. Resmin

konumlandırılması iyi ayarlanmalı, ciltleme yapılırken zarar görmesi engellenmelidir. Resmin üzerine metin yerleştirildiğinde dikkatli olunması gerekir. Çünkü metin resim üzerinde kaybolabilir, resimde kullanılan renkler metnin okunmasını güçleştirebilir. Metin ve resmin birbirinden tamamen ayrılması tavsiye edilir.

Çocuk kitaplarının sayfa düzeni ile ilgili uzman görüşleri şöyledir:

“Kitapların sayfa düzenlemesi yapılırken sayfanın boğucu olmaması, resimler yerleştirilirken akıcılığın kesilmemesi, aksine desteklenmesi gerekir. Resimler daha çok metnin üstüne, kenarında ya da sol tarafta bir sayfa olarak düşünülebilir. Yine ara başlıklarda sayfa ortasından başlamak, ara başlıklar atmak, değişik puntolarla seçilmiş cümleleri giriş başlığı yapmak mümkündür” (Güteryüz, 2006:161).

“Bazı kitaplarda ise metin sayfa üzerinde değişik konumlara yerleştirilir. Resimler sayfa üzerine birkaç şekilde yerleştirilebilir veya basitçe her sayfa üzerine bir resim konulur. Bazı resimli kitaplarda ise resim iki sayfaya birden ayrılır. Bu yöntemin iki avantajı vardır. Birincisi, kitabın şeklinden kaynaklanan görünüşün etkisini artırmasıdır. İkincisi ise, ressamın sayfalarda hem dikey hem de yatay çizgileri kullanmasına izin verilmesidir(Stewig, 1989, aktaran Güleç ve Geçgel,2006:168)

Gürel (2007)'e göre, kitabın sayfa düzeni verilen metnin kolay okunmasını sağlamalıdır. Sayfa kenarında geniş boşluklar bırakılmalı, satır araları normal aralıklı ya da normalden biraz daha fazla aralıklı olmalı ve paragraflar 1, 2 ve 3. sınıflar için kısa tutulmalıdır.

“Sayfa düzeni, metin ve resimlerin sayfaya yerleştirilişi, satır arası boşluklarının, sayfaların alt ve üstündeki boşlukların ayarlanması gibi konularla ilgilidir” (Güleç ve Geçgel, 2006:168).

Mennanoğulları (2008:56-57), herhangi bir basılı ürünün tasarımı yapılırken dikkat edilmesi gereken özellikleri şöyle belirtmiştir:

- 1- Kullanılan metinlerdeki yazının en az 10 punto olması okurun yazıyı okuyabilmesini kolaylaştırmaktadır. Daha küçük puntolarda göz okumakta zorlanacaktır. Yazı gözün göremeyeceği ya da okumakta zorlanacağı kadar küçük ya da büyük olmamalıdır. Ara başlıklar, fotoğraflar, grafikler ve uzun olmayan paragrafların kullanımı da bir sayfanın tasarımında okunaklılığı arttıran öğelerdir.
- 2- Metinlerin sola bloklanmış biçimde yerleştirilmeleri de okurun metni kolay takip edebilmesini sağlamaktadır. Satır sonlarındaki hece bölmeleri okunaklılığı bozmayacak şekilde yapılmalıdır. Sütun başlarında bölünmüş heceler okurun ilgisini dağıtabilmektedir.
- 3- Renk konusu da tasarımda dikkat edilmesi gereken bir başka konudur. Her yazı karakterinin kendine özgü bir renk yoğunluğu vardır. Punto büyüdükçe bu oran da artar. Dolayısı ile sayfadaki bu renk yoğunluğunu görsel bir malzeme gibi düşünerek orantılı olarak düzenlemek gereklidir.
- 4- Kolonların uzunlukları ile satır aralarının orantısı da tasarımda önemli bir özelliktir. Çünkü uzun kolonlarda çok satır arası renk yoğunluğunu etkileyecektir. Satır, sözcük ya da harf boşlukları azaldıkça, sayfa bütün olarak bakıldığında harflerin renk yoğunlukları değişmektedir.
- 5- Bir sayfayı tasarlarken kullanılan tüm öğeler için bir standart geliştirilmelidir. Örneğin başlıklarla metin arasındaki uzaklık, fotoğraf metin aralıkları, paragraf araları, kolon araları ve ara başlık boşluk düzenlemelerini standart bir forma sokmak gerekmektedir böylece yapılan sayfanın ve tüm ürünün bütünlüğü, yani bir nevi kimliği oluşacaktır.

“Çocuk yayınlarında normal aralıklı veya normalden çok aralıklı

satırlarla dizilmiş sayfalar tercih edilmelidir. Çocuk kitaplarında genellikle sayfa kenarlarında geniş boşluklar bırakılması uygun olur. İlkokul birinci devre öğrencileri için paragrafların kısa tutulması bir kural gibi benimsenmelidir. Çift sütun olarak düzenlenen sayfalar yerine tek sütun olarak düzenlenen okuma rahatlığı yönünden daha iyidir.” (Oğuzkan, 2010-372)

Resim

Çocuk kitaplarında resimler, hikâyede anlatılanı görsel biçimde yansıttığı gibi kendi başına da bir durumu anlatabilir. Çocuk kitaplarını resimleyenler çocuğun içinde bulunduğu bilişsel duyuşsal ve psiko-motor gelişim dönemi özelliklerini iyi bilmeli ve hikâyeyi ona göre resimlemelidir. “Bu nitelikli resimler metnin iletisini tamamlar, metinde sözcüklerle anlatılmayanları, çizgi ve renklerin diliyle çocuğa aktarır; metnin kurgusuna koşut olarak çocuğu eğlendirir, düşündürür, heyecanlandırır” (Sever, 2000:645).

Okumak ve okurken öğrenmek öğrenciler için keyifli olmalıdır. Bu anlamda kitaplarda yer alan görsellerin yeri büyüktür. Küçük yaşlarda verilmeye başlanan eğitimin ne kadar önemli olduğu uzmanlarca belirtilmektedir. Bu noktada önemli görevlerden biri çocuk edebiyatı eserlerine ve eseri oluşturanlara düşmektedir. Birçok çocuk edebiyatı uzmanının belirttiği gibi çocuk kitaplarının yazarı ve kitabı resimleyen sanatçılar bir arada çalışmalıdır.

“Parsons’un tablosuna göre;

- 2-7 yaş arasındaki çocuklar, kendine özgü evrededirler. Bu yaş grubundaki çocukların sanat yapıtının etkileyici özelliklerine yanıt verişleri kendi kişisel duygularına dayandırılır. Bu çocuklar sanat yapıtının yapılmasında kullanılan gereç ve teknikle ilgilenmezler. Yargıları temel olarak kendilerine özgüdür.
- 7-9 yaş arasındaki çocuklar estetik gerçekçilik evresindedir. Sanat yapıtında resmedilen kişinin duygularıyla özdeşleşirler. Sanat

yapıtının yapılmasında kullanılan gereç ya da tekniği görmezden gelirler. Bu çocukların yargıları ‘ideal gerçekçiliğe’ dayandırılır.

- 9-12 yaş arasındaki çocuklar, estetik karmaşa evresindedir. Bu yaşta kiler hoşlarına giden düzenlemelere yanıt verirler; hayvan temaları, ilginç konular yaşam ve ölüm ilgilerini çeker. Bunların sanat yapıtının anlatımsal özelliklerine yanıtları, sanatçının anlatım özgürlüğüne yani sanatsal özgürlük kavramına dayandırılır. Bir gerecin anlatımsal niteliklerine, örneğin kilin doğal duyumsanmasına yanıt verirler. Yargıları karmakarışık olmuştur. Gereçleri sanatçının farklı olma hakkına dayandırılır” (Özer, 2000:427).

Çocuk kitaplarında yer alan görsellerin ayrı bir sanat eseri olduğunu belirten Özer (2000), çocuk kitaplarındaki resimlerin çocuğa göreliğini iki boyutta ele almıştır: 1) Çocuk kitaplarındaki resimlerin, resim sanatı bağlamında çocuğa göre olması, 2) Çocuk kitaplarındaki resimlerin, edebiyat eserlerinin konusuna ve amacına hizmet ederken çocuğa göre olması. Özer (2000); bu maddelerde kitabı resimleyen sanatçının, resimlerini anlam ve iletileri ile sanatsal bir kaygı bütünü olarak yaratması gerektiğini; resimlerin çocukları resim çizmeye istekli kılacak, onların kendilerini bu yolla ifade etmelerine, üretmelerine, sevmelerine ve duyumsamalarına olanak sağlayacak bir sanatçı duyarlılığıyla resmetmeleri gerektiğini ifade etmektedir.

Çocuk kitaplarındaki resimlemelerin çocuğun yaratıcı düşüncelerini hareketi geçirmesini savunan bir diğer uzman Özünel (2000); çocuk resimlerinde 12 yaşına kadar birebir benzetme kaygısı olmadığını bu sebepten yapılan resimlerin benzetmeye çalışılmadan yapılmasını, fotoğrafik bir yaklaşımla yapılması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca resimle baş başa kalan çocuğun sanatsal zevk alırken okuduklarını farkında olmadan, zorlanmadan daha iyi anlayacağını savunmaktadır.

Çocuğun bilgiyi hem görerek hem dinleyerek aldığı kabul edilmektedir. Ninniler, masallar, tekerlemeler çocuğun dinleyerek; resimler ise görerek bilgilenmesine katkı sağlar. Çocuğun gelişim düzeyine katkısını arttırmak için erken

yaşlarda kitaplarla tanıştırılmalıdır. Bu kitaplar çocuğun düşünmesini, sorgulamasını sağlayan görsellik bakımından doyurucu özelliklere sahip olmalıdır (Sever, 2008).

“Çocuklar, okudukları veya izledikleri kitapta kendilerine benzeyen figürleri gördüklerinde yadırgamamalı, bir ölçüde kendisine benzetmelidir” (Ciravoğlu, 2000:188).

Çocuk kitapları için resim yazı oranı şu şekilde olabilir:

- 1- Okul öncesinde konularına göre sayfa tamamen resimli olabileceği gibi her resmin altına kısa cümleler de yazılabilir,
- 2- İlköğretim birinci sınıfta, 1/4 yazı, 3/4 resim,
- 3- İkinci sınıfta, 2/4'ü yazı, 2/4'ü resim,
- 4- Üçüncü sınıfta 3/4'ü yazı, 1/4'ü resim,
- 5- Dört ve beşinci sınıflarda resim azaltılıp yazı arttırılabilir,
- 6- 6,7 ve 8.sınıflarda metin açıklayıcı resimler konabilir

Çocuklar için hazırlanan kitapların edebi içeriğinin fakında olmayan çocuklar sadece resme ilgi duymaktadırlar. Okulöncesi dönemdeki çocukların okuma bilmediğini düşünürsek resimlerin de en az içerik kadar önemli olduğunu görürüz. İnsanın kendini geliştirmesi adına en büyük yardımcısı olan kitapla çocukları küçük yaşlarda tanıştırmak için resimlerin çekici özelliği çok iyi kullanılmalıdır. Hazırlanan bu resimli kitaplar çocuğun ilgisini çekmeye başarabilirse çocuk ilerleyen yıllarda kitaba karşı ilgi duyacaktır. Resimleme sadece ilgi çekmek ve estetik duyarlılığı geliştirmekle kalmaz anlatılanların akılda kalmasını da sağlar.

“Görsel anlatımda yanlış yapılacağına kitap resimlenmese daha iyi olacaktır. Çünkü çocuk, düşgücü ile kendi resmini kendi çizecektir” (Özünel, 2000:174). Estetik öğelerden yoksun resimlerle hazırlanmış kitapları okuyan çocukların hayatın her alanında da estetikten yoksun öğelerle karşılaştığı için yaratıcılık gücü gelişemeyecektir.

Sever (2003)'e göre çocuk kitaplarında yer alan resimlerin en temel işlevi çizgi

ve renklerle çocukların duygu ve düşünce dünyalarını harekete geçirerek çocukların duyarlılık eğitimine katkı sağlamaktır.

Gürel'e (2001) göre, çocuk kitaplarında az resim çok yazı veya çok resim az yazı fark etmeden bütün eserlere çocuğun dünyası, ruhsal yapısı ve zihinsel gelişimi göz önüne alınarak resim konmalıdır. Çünkü yazıdan anlayamadıklarını görseller yoluyla açıklığa kavuşturabilirler.

Kitapta resme gerektiğinden çok yer vermek, çocuğu tembelliğe yöneltmektedir. Azı ise hayal gücü ve estetik üretim yollarını tıkamaktadır (Kırtunç,1987:110).

Resimlerin okulöncesinden başlayarak ilköğretim çağındaki çocukların sanat eğitimi ve okuma kültürü edinme sürecine istenilen katkıyı sağlayabilmesi için hem teknik bakımdan hem de metni tamamlayan, metne görsel olarak yeni yorumlar katan özellikler taşıması gerekir (Okuyan, 2009:155).

“Çocuk kitaplarını resimlerken kullanılan biçimlerin, tiplerin yaşadığımız toplumun parçası olmasına dikkat edilmelidir” (Güleç ve Geçgel, 2006:172). Gerçeklikten uzak, milli değerleri, kültür özelliklerini yansıtmayan resimler hayata dair yeni şemalar oluşturan çocuklar tarafından farklı algılanabilir. Yaşanılan toplumun özellikleriyle ilgisi olmayan resimler çocukların gerçek hayatla bağ kuramamasına neden olabilir.

2.3. İlgili Araştırmalar

Taşdemir (2005)'in, “Eğitsel Bir Materyal Olarak Çocuk Hikâye ve Romanlarının Nitelik Düzeyi” adlı makalesinde çocuk hikâye ve romanlarının nitelik düzeyini belirlemeye çalışmıştır. Araştırma kapsamında random yoluyla seçilen altmış adet çocuk hikaye ve romanı “Hikaye ve Roman Değerlendirme Ölçeği” ile incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre çocuk hikaye ve romanlarının içerik, teknik tasarım ve düzenleme, dil ve anlatım boyutlarında yeterli; kapak tasarımı, kullanım

kolaylığı, ölçme ve değerlendirme yeterliği, kitap ve yazar hakkında bilgi boyutlarında yetersiz bulunmuştur. Araştırmanın sonuçları şöyledir:

- Kitap kapağın kalitesi, resimlerin yazı ile ilişkilendirilmesi, baskı kalitesinin yeterliliği gibi özelliklerin gözlemlendiği “Çocuk Hikaye ve Romanlarının Kapak Tasarım ve Düzenlenmesi” ölçeğinin sonuçlarına göre hikaye ve romanların %9’u çok yetersiz, %12’si yetersiz, %23’ü kısmen yeterli,%33’ü yeterli, ve %24’ünün çok yeterli yeterlik ölçütlerinde olduğu ve genele bakıldığında 3,51 ortalama ile yeterli bulunduğu,

Sayfaların kolay temizlenmesi, kitap cildi kalitesi gibi özelliklerin gözlemlendiği “Çocuk Hikaye ve Romanlarının Kullanım Kolaylığı” ölçeğine göre hikaye ve romanların %49’unun yeterli, %51’inin ise yetersiz olduğu ve genele bakıldığında 1,48 ortalama ile yetersiz bulunduğu belirtilmiştir.

Gönen, Uygun, Katrancı, Uçuş(2011)’un “İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerine Yönelik Çocuk Kitaplarının, İçerik, Resimleme ve Fiziksel Özellikleri Açısından İncelenmesi” adlı çalışmalarında ilköğretim birinci kademe öğrencileri için hazırlanan çocuk kitaplarının içerik, resimleme ve fiziksel özellikleri bakımından durum tespiti yapmaya çalışmışlardır. Bu kapsamda random yoluyla 2005-2009 yılları arasında basılmış çeşitli türdeki yüz adet çalışma kitabı incelenmiştir. Araştırmacılar tarafından baskı özellikleri, fiziksel özellikler, içerik özellikleri ve diğer özelliklerden oluşan kontrol listesi hazırlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre çocuk kitaplarının %74’ünün 13,5x19,5 boyutlarında olduğu, kullanılan kağıdın uygun olduğu, ciltlemede %87 oranında yapıştırma tekniği kullanıldığı, %96’sında karton kapak kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca çocuk kitaplarının %47’sinde yazar hakkında bilgi verilmediği, kitaplarda %93 oranında resim bulunduğu bu resimlerin %52,5’inin siyah beyaz resimler olduğu tespit edilmiştir.

Şeref (2008)’in “Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Masal Kitaplarındaki İllüstrasyonların İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde okul öncesi dönem çocuğunun gelişim özellikleri doğrultusunda anaokullarında kullanılan masal kitaplarındaki illüstrasyonların uygunluğu uzman görüşleriyle ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2007-2008 eğitim öğretim yılında Eskişehir il merkezinde bulunan dokuz anaokulunda kullanılan yirmi adet masal kitabı oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre resimlerde vurgunun yerinde kullanımı, resimlerin biçemlerinin birbiriyle uyumluluğu ve resim boyutlarının işlevsellik bakımından yeterliliği uygun bulunmuş, kitap kapağındaki resimlerin dikkat çekiciliği, resimlerde karakterlerin hareketlerinin doğru yansıtılması kısmen uygun bulunmuştur.

Okuyan (2009)'ın "Türkçe ve Sınıf Öğretmenlerinin Okuma Saatlerinde Kullanılan Çocuk Edebiyatı Ürünlerini Seçme Ölçütleri" adlı çalışmasında Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin okuma saatlerinde kullandıkları çocuk edebiyatı seçme ölçütlerine ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacının geliştirdiği anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre dış yapı ölçütlerine ilişkin görüşlere baktığımızda öğretmenlerin %51,5'i kitapların büyüklüğüne, %34,8'i kitapların sayfa kenarlarında boşluk bulunmasına, %56,1'i metinlerin tek sütun halinde sayfaya yerleştirilmesine, %57,6'sı kitaplardaki resimlerin estetik değerlerine, %39,4'ü ise kitapların dörtte üçünün yazı, dörtte birinin resim olmasına dikkat ettiğini belirtmiştir. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin kitapların dış yapı özelliklerini fazla önemsemedikleri, kitapların eğitsel boyutuna daha çok önem verdikleri ortaya çıkmıştır.

Güleç ve Gönen (1997)'in "1974-1993 Yılları Arasında Türkçe Basılmış Olman Resimli Öykü Kitaplarının Resimlendirme ve Fiziksel Özellikleri Yönünden İncelenmesi" adlı çalışmalarında dört yüz on bir tane resimli çocuk kitabını incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre; cilt türü olarak %86.2'lik oranla tel dikiş, kapak türü olarak %70.07'lik oranla ince karton, boyut olarak %56.69'unun büyük boy, iç sayfalarda kullanılan kağıt türünün %64.48 oranla 1.Hamur düşük gramaj, %77.61'lik oranla kitapların resim ve yazı miktarı açısından aranan niteliklerde olduğu, kitapların resimlendirilmesinde %74.70 oranında canlı renklerin kullanıldığı, %94.89 oranla metin ve resmin uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda 411 adet resimli öykü kitabının ciltleme, kapak türü, kağıt kalitesi ve renklendirme yönünden genelde yetersiz olduğu; boyut, resim, resimlendirme özelliği, metin ve resim ilişkisi

bakımından iyi olduğu tespit edilmiştir.

Mennanoğları (2008)'nın “İlköğretim I.Kademe Öğrencilerinin Çocuk Hikaye Kitaplarının Tipografik Özellikleri ile İlgili Görüşleri” adlı yüksek lisans çalışması kapsamında araştırmacı tarafından geliştirilen anket, 2007-2008 eğitim öğretim yılında İzmir ilindeki 4. ve 5. sınıf öğrencilerinden random yöntemiyle 100 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırma sonucunda çocukların kaliteli kağıttan basılmış kitapları okumak istedikleri, değişik boyutlarda kitaplar okumayı tercih ettikleri,12-13 puntoluk harf büyüklüğünü tercih ettikleri, sayfa kenarında yeterli boş alan istedikleri, beyaz zemin üzerine siyah baskılı yazıları tercih ettikleri tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

İlköğretim 1-3.sınıf öğrencileri için hazırlanan çocuk edebiyatı eserlerinin görsel tasarım ve içerik özellikleri bakımından durumunu ortaya koymak amacıyla yapılan bu çalışmada betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmanın verilerinin toplanmasında nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.”Doküman metodu, resmi ya da özel kayıtların toplanması, sistematik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesinde yararlanılan bir metottur” (Ekiz, 2003:70).

“Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005:187).

3.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini ilköğretim 1-3. Sınıflar için hazırlanmış çeşitli yayınevlerinin kitapları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise kütüphanelerde en çok okunan kitaplar arasından seçilen elli adet çocuk kitabı oluşturmuştur.

3.3.Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada, “Çocuk Kitaplarını Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır (Karatay, 2011: 119). Bu ölçek, çocuk edebiyatı alanında hazırlanmış yerli ve yabancı kaynak kitap ve yayınlarının incelenmesi sonucu oluşturulmuştur. Bu ölçeğe bağlı olarak değerlendirme ölçütlerinin nasıl olacağına karar vermek için çocuk edebiyatı alanında üç uzmanının görüşleri alınmıştır. Hazırlanan ölçeğe göre çocuk edebiyatı eserlerinin görsel tasarım ve içerik özellikleri her eser incelendikten sonra yeterlik düzeyleri ayrı ayrı puanlanmış, puanlama ile ilgili çelişkiye düşüldüğü durumlarda ikinci ve üçüncü alan uzmanının görüşüne başvurularak tutarlı ve güvenilir puanlamalar elde edilmeye çalışılmıştır. Buna göre ölçekte iki temel boyut bulunmaktadır. Birinci boyutta görsel tasarım başlığı altında; *kapak (5madde)*, *ciltleme (4 madde)*, *kağıt (2 madde)*, *sayfa düzeni (7 madde)*, *harf büyüklüğü (1 madde)*, *resim (5 madde)* alt boyutları incelenmiştir. İkinci boyutta ise içerik özellikleri başlığı altında; *konu/tür (3 madde)*, *kurğu (6 madde)*, *ileti (6 madde)*, *karakter (7 madde)*, *yer/zaman (2 madde)*, *dil ve anlatım (5 madde)*, *söz varlığı (3 madde)*, *söz sanatları (3 madde)* alt boyutları incelenmiştir.

“Çocuk Kitaplarını Değerlendirme Ölçeği’nde puanlama üç aşamadan oluşmuştur: Eğer gözlenen özellik kitaba uymuyorsa “Hayır” (1Puan), gözlenen özellik kısmen uyuyorsa “Kısmen Uygun” (3Puan) ve belirtilen özellik incelenen kitaba uyuyorsa “Evet” (5 Puan) olarak düzenlenmiştir.

Ölçekte verilen puanların toplam aritmetik ortalaması alındıktan sonra şu ölçüte göre değerlendirme yapılmıştır:

1-2,9 puan arası: Yetersiz

3-3,9 puan arası: Kısmen Yeterli

4-5 puan arası: Yeterli olarak değerlendirilmiştir.

Kitaplarda işlenen ahlaki değerleri tespit etmek amacıyla “Değer İşleme Sıklığı Ölçeği”nden yararlanılmıştır. “Değer İşleme Sıklığı Ölçeği”nde 11 değer teması bulunmaktadır. Bu temalar; *sevgi (8 alt değer)*, *saygı (10 alt değer)*, *dürüstlük (7 alt*

değer), *sorumluluk* (7 alt değer), *yardıms severlik*(5 alt değer), *duyarlılık* (4 alt değer), *mutluluk* (4 alt değer), *sabır* (4 alt değer), *cesaret* (5 alt değer), *temizlik* (3 alt değer), *ileri görüşlülük* (4 alt değer) temalarıdır. Kitaplarda geçen değerleri belirlemek için her kitap ayrı ayrı ölçeklenmiştir. “Değer İşleme Sıklığı Ölçeği”ne kitaplarda geçen değerlerin sayfa numaraları yazılmıştır. Daha sonra bu veriler toplanarak aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır.

Araştırma verilerinin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. “İçerik analizi, insanların söyledikleri ve yazdıklarının açık talimatlara göre kodlanarak nicelleştirilmesi- sayısallaştırılması süreci olarak tanımlanabilir” (Balcı, 2007:184). İçerik analizi toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektirir ve önceden hatları çizilmemiş olan temaların ve boyutların ortaya çıkmasına olanak tanımaktadır. İçerik analizinde aritmetik ortalama, standart sapma ve frekans tekniklerinden yararlanılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, ilk olarak örnekleme giren 1-3. sınıflar için hazırlanan 50 çocuk edebiyatı kitabının tasarım, içerik ve değerler yönünden niteliklerine ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilecektir.

Araştırmanın temel amacını belirleyen problem cümlesi ve alt problemleri doğrultusunda elde edilen veriler, üç ana başlık altında ele alınıp değerlendirilmiştir. Bulgular ve yorum kısmı sırasıyla şu başlıklardan oluşmaktadır:

1. 1-3.sınıflar için hazırlanan 50 çocuk edebiyatı kitabının kapak, cilt, kâğıt, sayfa düzeni, harf, resim gibi tasarım özelliklerinin yeterlilik düzeyleri
2. 1-3.sınıflar için hazırlanan 50 çocuk edebiyatı kitabının konu/tür, kurgu, ileti, karakter, zaman, yer, dil ve anlatım, söz varlığı, söz sanatları gibi içerik özelliklerinin yeterlilik düzeyleri
3. 1-3.sınıflar için hazırlanan 50 çocuk edebiyatı kitabının sevgi, saygı, dürüstlük, sorumluluk, yardımseverlik, duyarlılık, mutluluk, sabır, cesaret, temizlik, ileri görüşlülük temel değerleri işleme sıklıkları

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Birinci Alt Problem:1-3.sınıflar için hazırlanan 50 çocuk edebiyatı kitabının kapak, cilt, kâğıt, sayfa düzeni, harf, resim gibi tasarım özellikleri yeterli düzeyde midir?

Bu problemin çözümlenmesinde, çocuk edebiyatı kitaplarının tasarım özellikleri

ile ilgili her kitap için doldurulan “Çocuk Kitaplarını Değerlendirme Ölçeği”ne verilen puanların aritmetik ortalamalarından yararlanılmıştır. Bununla ilgili veriler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 4.1: 1-3.sınıflar için hazırlanan 50 çocuk edebiyatı kitabının kapak, cilt, kâğıt, sayfa düzeni, harf, resim gibi tasarım özelliklerinin yeterlilik düzeyi

Sınıf	Tasarım Özellikleri	N	En az	En çok	Toplam	Ortalama $\bar{X}$	S
1-3. sınıf kitapları	1. Kapak	50	3.8	5	224.8	4.49	.41
	2. Cilt	50	5	5	250	5	.00
	3. Kâğıt	50	5	5	250	5	.00
	4. Sayfa düzeni	50	2.71	4.71	202.57	4.05	.45
	5. Harf	50	1	5	232	4.64	1.04
	6. Resim	50	2.2	4.6	190.4	3.8	.55
	TOPLAM	50	3.74	4.84	224.96	4.49	.23

Değerlendirme Ölçütleri: 1-2,9 puan arası “Yetersiz”, 3-3,9 puan arası “Kısmen Yeterli”, 4 puan arası ve yukarısı “Yeterli”

“Çocuk Kitaplarını Değerlendirme Ölçeği”ne göre örnekleme alınan 1-3.sınıf öğrencileri için hazırlanan 50 adet çocuk kitabı incelenmiştir. Görsel tasarım ve içerik özellikleri olarak iki bölümden oluşan ölçekte görsel tasarım bölümünde kapak, cilt, kâğıt, sayfa düzeni, harf, resim başlıkları altında 22 madde bulunmaktadır.

Tablo 4.1.1: Kapak Tasarımı il İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri

SINIF	ESER ADI	KAPAK ORTALAMA PUANLARI				TOPLAM
		3,8	4,2	4,6	5	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	0	1	0	0	1
	2-Aklımın Çiçekleri	0	0	0	1	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	0	0	0	1	1
	4-Aliş'in Kabakları	0	0	0	1	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	0	1	0	0	1
	6-Arkadaşım Maske	0	0	1	0	1
	7-Aslan Tomson	0	0	0	1	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	1	0	0	0	1
	9-Ben ve Öğretmenim	0	0	0	1	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	0	1	0	0	1
	11-Beyaz Benekli At	0	0	0	1	1
	12-Bıçır'ın Günlüğü	0	0	0	1	1
	13-Bir Dilek Tut	0	1	0	0	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	0	0	1	0	1
	15-Cevahir Dağı	0	0	0	1	1
	16-Çiçek Dürbünü	0	1	0	0	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	0	0	0	1	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	0	1	0	0	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	0	1	0	0	1
	20-Elimi Bırakma Anne	0	1	0	0	1
	21-En İyi Arkadaşım	0	1	0	0	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	0	1	0	0	1
	23-Günışığı Hoşça Kal	0	0	0	1	1
	24-İnci'nin Maceraları	0	0	0	1	1
	25-Kambur At	0	1	0	0	1
	26-Kar Dansı	0	0	0	1	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	0	1	0	0	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	0	1	0	0	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	0	1	0	0	1
	30-Kibritçi Dede	0	0	0	1	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	0	0	0	1	1
	32-Kışa Kalan Leylek	1	0	0	0	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	0	0	0	1	1
	34-Küçük Kara Balık	0	0	1	0	1
	35-Küçük Prens	1	0	0	0	1
	36-Küçük Ressam	0	1	0	0	1
	37-Lastik Pabuçlar	0	0	0	1	1
	38-Rüzgar Masalları	0	1	0	0	1
	39-Sakız Kızın Günleri	0	0	0	1	1
	40-Sokak Haberleri	0	1	0	0	1
	41-Sözsüz Sevgi	0	1	0	0	1
	42-Şaka Gibi	0	1	0	0	1
	43-Şakacı Çocuklar	0	1	0	0	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	0	0	1	0	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	0	1	0	0	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	0	1	0	0	1
	47-Uçan Salı	0	1	0	0	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	0	0	0	1	1
	49-Ülkenin Renkleri	0	1	0	0	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	0	1	0	0	1
	TOPLAM	3	25	4	18	50

Kapak tasarımı ile ilgili sonuçlara bakıldığında kitapların %6'sının 3,80 puan,

%50'sinin 4,20 puan, %8'inin 4,60 puan, %36'sının 5 puan ve incelenen 50 kitabın ortalama 4,49 puan aldığı görülmektedir. İncelenen kitapların %6'sı puan ortalamasına göre kısmen yeterli bulunmuştur. Örnekleme alınan kitapların sadece %38'inde arka veya ön kapakta hangi yaş düzeyine uygun olduğu belirtilmiştir. Kitapların tamamında kalın karton kapak kullanılmış, kapakta kullanılan resimler çocukların ilgisini çekecek düzeyde ve metinde işlenen konu, olay veya karakterle ilgilidir.

Tablo 4.1.2: Cilt Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri

SINIF	ESER ADI	CILT	TOPLAM
		5	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	1	1
	2-Aklımın Çiçekleri	1	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	1	1
	4-Aliş'in Kabakları	1	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	1	1
	6-Arkadaşım Maske	1	1
	7-Aslan Tomson	1	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	1	1
	9-Ben ve Öğretmenim	1	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	1	1
	11-Beyaz Benekli At	1	1
	12-Bıdır'ın Günlüğü	1	1
	13-Bir Dilek Tut	1	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	1	1
	15-Cevahir Dağı	1	1
	16-Çiçek Dürbünü	1	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	1	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	1	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	1	1
	20-Elimi Bırakma Anne	1	1
	21-En İyi Arkadaşım	1	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	1	1
	23-Gümüşü Hoş Çakal	1	1
	24-İnci'nin Maceraları	1	1
	25-Kambur At	1	1
	26-Kar Dansı	1	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	1	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	1	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	1	1
	30-Kibritçi Dede	1	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	1	1
	32-Kışa Kalan Leylek	1	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	1	1
	34-Küçük Kara Balık	1	1
	35-Küçük Prens	1	1
	36-Küçük Ressam	1	1
	37-Lastik Pabuçlar	1	1
	38-Rüzgar Masalları	1	1
	39-Sakız Kızın Günleri	1	1
	40-Sokak Haberleri	1	1
	41-Sözsüz Sevgi	1	1
	42-Şaka Gibi	1	1
	43-Şakacı Çocuklar	1	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	1	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	1	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	1	1
	47-Uçan Salı	1	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	1	1
	49-Ülkenin Renkleri	1	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	1	1
	TOPLAM	50	50

İncelenen 50 adet çocuk edebiyatı eserinin tamamında ciltleme başlığı altında verilen iki özellik de bulunmaktadır. Bu kitaplar kolayca açılabilir, desteksiz durabilir ve kitapların sayfaları kolayca çevrilebilir. Ayrıca kitapların cildi sağlam ve sayfaları dağılmamaktadır.

Tablo 4.1.3: Kağıt Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Özellikleri

SINIF	ESER ADI	KAĞIT	TOPLAM
		5	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	1	1
	2-Aklımın Çiçekleri	1	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	1	1
	4-Aliş'in Kabakları	1	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	1	1
	6-Arkadaşım Maske	1	1
	7-Aslan Tomson	1	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	1	1
	9-Ben ve Öğretmenim	1	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	1	1
	11-Beyaz Benekli At	1	1
	12-Bıdır'ın Günlüğü	1	1
	13-Bir Dilek Tut	1	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	1	1
	15-Cevahir Dağı	1	1
	16-Çiçek Dürbünü	1	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	1	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	1	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	1	1
	20-Elimi Bırakma Anne	1	1
	21-En İyi Arkadaşım	1	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	1	1
	23-Günışığı Hoşça kal	1	1
	24-İnci'nin Maceraları	1	1
	25-Kambur At	1	1
	26-Kar Dansı	1	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	1	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	1	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	1	1
	30-Kibritçi Dede	1	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	1	1
	32-Kışa Kalan Leylek	1	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	1	1
	34-Küçük Kara Balık	1	1
	35-Küçük Prens	1	1
	36-Küçük Ressam	1	1
	37-Lastik Pabuçlar	1	1
	38-Rüzgar Masalları	1	1
	39-Sakız Kızın Günleri	1	1
	40-Sokak Haberleri	1	1
	41-Sözsüz Sevgi	1	1
	42-Şaka Gibi	1	1
	43-Şakacı Çocuklar	1	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	1	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	1	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	1	1
	47-Uçan Salı	1	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	1	1
	49-Ülkenin Renkleri	1	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	1	1
	TOPLAM	50	50

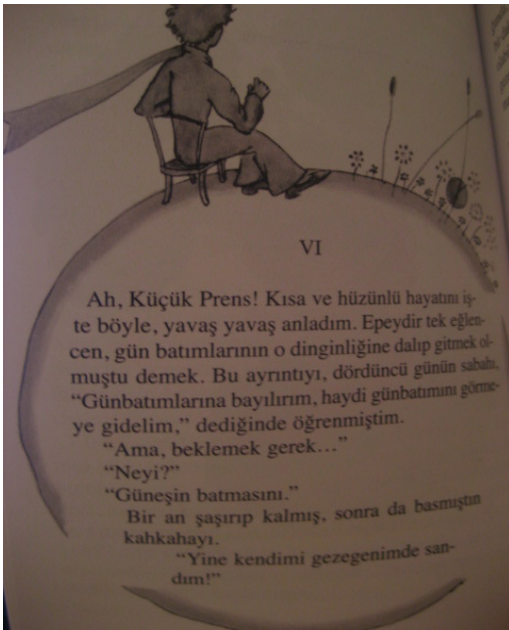
Kağıt tasarımı ile ilgili özelliklere bakıldığında incelenen tüm kitaplarda

kullanılan kağıt 5 puan almıştır ve yeterli bulunmuştur. İncelenen kitaplarda kullanılan kağıdın dokusu sağlam, gözü yormayan matlıkta, renkleri soldurmeyen, mürekkebi dağıtmayan, sayfaları silinebilecek niteliktedir.

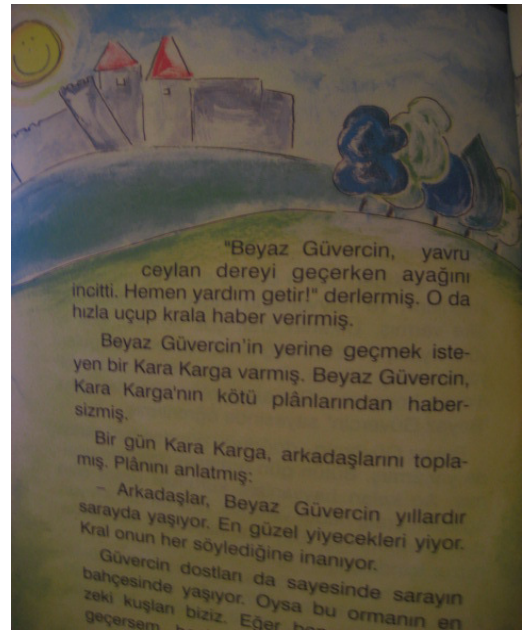
Tablo 4.1.4: Sayfa Düzeni Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyi

SINIF	ESER ADI	SAYFA DÜZENİ						TOPLAM	
		2,71	3,29	3,57	3,86	4,14	4,43		4,71
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	0	0	0	1	0	0	0	1
	2-Aklımın Çiçekleri	0	0	0	1	0	0	0	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	0	0	0	0	0	1	0	1
	4-Aliş'in Kabakları	0	0	0	0	1	0	0	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	0	0	0	0	1	0	0	1
	6-Arkadaşım Maske	0	0	0	0	1	0	0	1
	7-Aslan Tomson	0	0	1	0	0	0	0	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	0	0	0	0	1	0	0	1
	9-Ben ve Öğretmenim	0	0	1	0	0	0	0	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	0	0	0	0	1	0	0	1
	11-Beyaz Benekli At	0	0	0	0	1	0	0	1
	12-Bırcır'ın Günlüğü	0	0	1	0	0	0	0	1
	13-Bir Dilek Tut	0	0	0	1	0	0	0	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	0	0	0	1	0	0	0	1
	15-Cevahir Dağı	0	0	0	0	0	0	1	1
	16-Çiçek Dürbünü	0	0	0	0	1	0	0	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	0	0	0	1	0	0	0	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	0	0	0	1	0	0	0	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	0	0	0	0	0	1	0	1
	20-Elimi Bırakma Anne	0	0	0	0	1	0	0	1
	21-En İyi Arkadaşım	0	0	0	0	1	0	0	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	0	0	0	1	0	0	0	1
	23-Güneşi Hoşça Kal	0	0	0	1	0	0	0	1
	24-İnci'nin Maceraları	0	0	0	0	1	0	0	1
	25-Kambur At	0	0	0	0	1	0	0	1
	26-Kar Dansı	0	0	0	0	1	0	0	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	0	0	0	0	0	0	1	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	0	0	0	0	0	1	0	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	0	0	0	0	0	0	1	1
	30-Kibritçi Dede	0	1	0	0	0	0	0	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	0	0	1	0	0	0	0	1
	32-Kışa Kalan Leylek	0	0	1	0	0	0	0	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	1	0	0	0	0	0	0	1
	34-Küçük Kara Balık	0	0	1	0	0	0	0	1
	35-Küçük Prens	0	0	0	1	0	0	0	1
	36-Küçük Ressam	0	1	0	0	0	0	0	1
	37-Lastik Pabuçlar	0	0	1	0	0	0	0	1
	38-Rüzgar Masalları	0	0	0	0	0	0	1	1
	39-Sakız Kızın Günleri	0	1	0	0	0	0	0	1
	40-Sokak Haberleri	0	0	0	0	0	0	1	1
	41-Sözsüz Sevgi	0	0	0	0	0	0	1	1
	42-Şaka Gibi	0	0	0	0	0	0	1	1
	43-Şakacı Çocuklar	0	0	0	1	0	0	0	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	0	0	0	0	1	0	0	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	0	0	0	0	1	0	0	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	0	0	0	0	0	0	1	1
	47-Uçan Salı	0	0	0	0	0	1	0	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	0	0	0	1	0	0	0	1
	49-Ülkenin Renkleri	0	0	0	0	0	1	0	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	0	0	0	0	0	0	1	1
TOPLAM	1	3	7	11	14	5	9	50	

Kitapta incelenen “Sayfa Düzeni” başlığı altında 7 nitelik gözlenmiştir. İnceleme sonucunda kitapların %2’si 2,71 puan olarak yetersiz, %42’si “3.00-4.00” arasında puan olarak kısmen yeterli, %56’sı “4.00- 5.00” arası puan olarak yeterli bulunmuştur. İncelenen kitapların hemen hepsinde kağıdın zemini ile yazı rengi zıtlık oluşturacak şekilde tasarlanmış, başlıklar ve vurgulanması gereken sözcükler koyu renkte, metin orta koyulukta, metin ve resimler sayfa üzerinde birbirine uygun konumlandırılmış, cümle uzunlukları çocuğun yaş düzenine uygundur. Fakat birçok kitapta sayfaların kenar boşluklarına ve satır arası boşluklarına dikkat edilmemiştir.

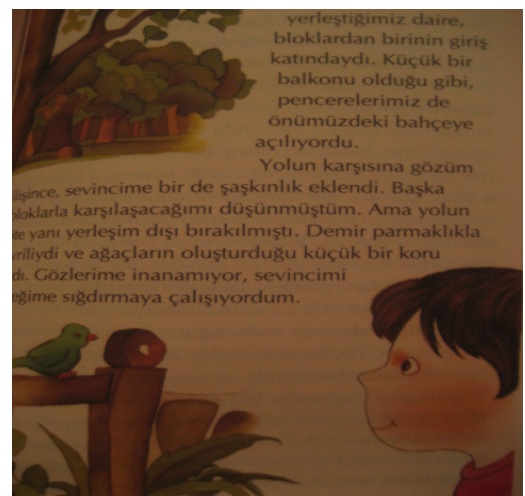
Resim 1.Exupery,2010,26

Resim 2.Çetin, 2009,26

Resim 3.Sertbarut, 2010,26-27.

Resim 4. Özer, 2009,45.

Resim 5. Köseoğlu,2009,19.

İncelenen eserlerden *Küçük Prens*(Resim 1), *Ülkenin Renkleri*(Resim 2), *Bir Dilek Tut* (Resim 3)adlı kitaplar gibi birçok kitapta metinler kimi zaman görsellerin içine yerleştirilmiştir. Zemini oluşturan renklerle yazı karakterini oluşturan renkler arasında zıtlık olması okumayı zorlaştıran etkenleri ortadan kaldırmıştır. *Dünya Onlarla Daha Güzel* (Resim 4)adlı çocuk kitabında vb. kitaplarda metinler, kimi zaman görsellerle bölünerek sayfaya yerleştirilmiş böylece ilgi çekicilik sağlanmıştır. Kimi kitaplarda da *Yazarına Direnen Öyküler* (Resim 5) adlı kitapta olduğu gibi resim bir sayfada metin bir sayfada verilmiştir.

Tablo 4.1.5: Harf Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri

SINIF	ESER ADI	HARF			TOPLAM
		1	3	5	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	1	0	0	1
	2-Aklımın Çiçekleri	0	0	1	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	0	0	1	1
	4-Aliş'in Kabakları	0	0	1	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	0	0	1	1
	6-Arkadaşım Maske	0	0	1	1
	7-Aslan Tomson	0	0	1	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	0	0	1	1
	9-Ben ve Öğretmenim	0	0	1	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	0	0	1	1
	11-Beyaz Benekli At	0	0	1	1
	12-Bıdır'ın Günlüğü	0	0	1	1
	13-Bir Dilek Tut	0	0	1	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	0	0	1	1
	15-Cevahir Dağı	0	0	1	1
	16-Çiçek Dürbünü	0	0	1	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	0	0	1	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	0	1	0	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	0	0	1	1
	20-Elimi Bırakma Anne	0	0	1	1
	21-En İyi Arkadaşım	0	0	1	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	0	0	1	1
	23-Günışığı Hoş Çakal	0	0	1	1
	24-İnci'nin Maceraları	0	0	1	1
	25-Kambur At	0	0	1	1
	26-Kar Dansı	0	0	1	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	1	0	0	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	0	0	1	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	0	0	1	1
	30-Kibritçi Dede	0	0	1	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	0	0	1	1
	32-Kışa Kalan Leylek	0	0	1	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	0	0	1	1
	34-Küçük Kara Balık	0	1	0	1
	35-Küçük Prens	1	0	0	1
	36-Küçük Ressam	0	0	1	1
	37-Lastik Pabuçlar	0	0	1	1
	38-Rüzgar Masalları	0	0	1	1
	39-Sakız Kızın Günleri	0	0	1	1
	40-Sokak Haberleri	0	0	1	1
	41-Sözsüz Sevgi	0	0	1	1
	42-Şaka Gibi	0	0	1	1
	43-Şakacı Çocuklar	0	0	1	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	0	1	0	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	0	0	1	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	0	0	1	1
	47-Uçan Salı	0	0	1	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	0	0	1	1
	49-Ülkenin Renkleri	0	0	1	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	0	0	1	1
	TOPLAM	3	3	44	50

Ölçekte yer alan harf büyüklüğü kısmında bir nitelik yer almaktadır. İncelenen kitapların %6'sı "1" puan olarak yetersiz görülürken %6'sı "3" puan olarak kısmen yeterli ve %88'i "5" puan olarak yeterli görülmüştür. Örnekleme alınan kitapların birçoğu 7-9 yaş öğrencileri için belirlenen 16-18 puntoya sahiptir.

Tablo 4.1.6: Resim Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri

SINIF	ESER ADI	RESİM						TOPLAM
		2,2	3	3,4	3,8	4,2	4,6	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	0	0	1	0	0	0	1
	2-Aklımın Çiçekleri	0	0	0	0	1	0	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	0	0	0	0	0	1	1
	4-Aliş'in Kabakları	0	1	0	0	0	0	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	0	0	0	0	1	0	1
	6-Arkadaşım Maske	0	0	0	1	0	0	1
	7-Aslan Tomson	0	0	1	0	0	0	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	0	1	0	0	0	0	1
	9-Ben ve Öğretmenim	0	0	0	0	1	0	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	0	1	0	0	0	0	1
	11-Beyaz Benekli At	0	1	0	0	0	0	1
	12-Bıcır'ın Günlüğü	0	1	0	0	0	0	1
	13-Bir Dilek Tut	0	0	0	0	0	1	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	0	0	0	0	1	0	1
	15-Cevahir Dağı	0	0	0	0	1	0	1
	16-Çiçek Dürbünü	0	0	0	0	1	0	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	0	1	0	0	0	0	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	0	0	0	0	1	0	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	0	0	0	0	1	0	1
	20-Elimi Bırakma Anne	0	0	0	0	1	0	1
	21-En İyi Arkadaşım	0	0	0	0	1	0	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	0	0	0	0	1	0	1
	23-Günışığı Hoşça Kal	0	0	1	0	0	0	1
	24-İnci'nin Maceraları	0	0	0	1	0	0	1
	25-Kambur At	0	0	1	0	0	0	1
	26-Kar Dansı	0	0	0	0	1	0	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	0	0	1	0	0	0	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	0	0	0	0	1	0	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	0	0	0	0	1	0	1
	30-Kibritçi Dede	0	0	0	0	1	0	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	0	0	0	0	1	0	1
	32-Kışa Kalan Leylek	0	1	0	0	0	0	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	0	1	0	0	0	0	1
	34-Küçük Kara Balık	0	0	0	1	0	0	1
	35-Küçük Prens	0	0	0	0	1	0	1
	36-Küçük Ressam	0	0	0	0	1	0	1
	37-Lastik Pabuçlar	0	0	1	0	0	0	1
	38-Rüzgar Masalları	0	0	0	0	1	0	1
	39-Sakız Kızın Günleri	0	1	0	0	0	0	1
	40-Sokak Haberleri	0	0	0	0	1	0	1
	41-Sözsüz Sevgi	0	0	0	0	1	0	1
	42-Şaka Gibi	1	0	0	0	0	0	1
	43-Şakacı Çocuklar	0	0	1	0	0	0	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	0	0	0	0	1	0	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	0	0	0	0	1	0	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	0	0	0	0	1	0	1
	47-Uçan Salı	0	0	0	0	1	0	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	0	0	1	0	0	0	1
	49-Ülkenin Renkleri	0	0	0	0	1	0	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	0	0	0	0	1	0	1
TOPLAM		1	9	8	3	27	2	50

Çocuk kitaplarında resim en önemli öğedir. Ölçekte resim başlığı altında 5 özellik incelenmiştir. İnceleme sonunda kitapların %2'si “2,20” puanla yetersiz bulunurken %40'ı “3-3,80” arasında puan alarak kısmen yeterli ve %58'i “4,20-4,60” arasında puan alarak yeterli bulunmuştur. Belirlenen beş özelliğten dördüne hemen her kitapta rastlanırken üç boyutlu veya çok anlamlı resimlere hiçbir kitapta rastlanmamıştır.

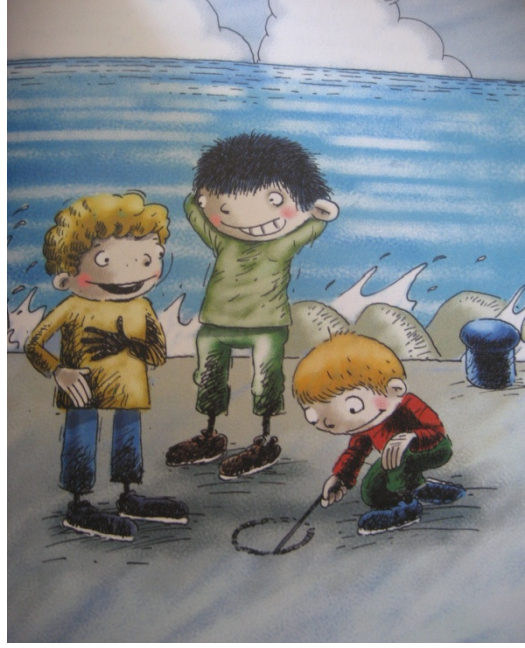
İncelenen kimi çocuk kitaplarında verilen görsellerle metin tam olarak uyuşmamaktadır. Görsellerde resmedilen ile metinde anlatılanlar farklı olabilmektedir. *İnci'nin Maceraları* adlı çocuk kitabından alınan bu görseller konuya uygunluk bakımından hatalıdır. Resim 6'da hikâyenin kahramanı İnci ve annesi görülmektedir. Bu şekilde resmedilen hikâyenin bu bölümünde şöyle bir cümle geçmektedir: “(...)Küçük, mavi küpeler bulunan kulak memeleri ter içindeydi(...)” Ancak resme bakıldığında hikâyenin ana karakterinde böyle bir küpe görülememektedir. Resim 7'de İnci, kedi ve yavrular görülmektedir. Metinde yavruların ikisinin siyah, ikisinin beyaz olduğu belirtilmektedir. Resim 8'de ise dört yavru da aynı renkte belirtilmiştir. *Aslan Tomson* adlı kitapta ise üç arkadaşın arsada buluştukları yazmaktadır. Ancak diğer sayfadaki resimde çocuklar iskelede görülmektedir. Kitabın hitap ettiği yaş gurubunun dikkatli, detaylara önem veren bir grup olduğu düşünüldüğünde bunlar önemli hatalardır.

Resim 6. Kemal,2010,s.15

Resim 7. Kemal,2010,s.19

Resim 8. Kemal, 2009,25

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

İkinci Alt Problem: 1-3.sınıflar için hazırlanan 50 çocuk edebiyatı kitabının konu/tür, kurgu, ileti, karakter, zaman, yer, dil ve anlatım, söz varlığı, söz sanatları gibi içerik özellikleri yeterli düzeyde midir?

Bu problemin çözümlenmesinde, çocuk edebiyatı kitaplarının içerik özellikleri ile ilgili her kitap için doldurulan “Çocuk Kitaplarını Değerlendirme Ölçeği”ne verilen puanların aritmetik ortalamalarından yararlanılmıştır. Bununla ilgili veriler Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 4.2: 1-3.sınıflar için hazırlanan 50 çocuk edebiyatı kitabının konu/tür, kurgu, ileti, karakter, zaman, yer, dil ve anlatım, söz varlığı, söz sanatları gibi içerik özelliklerinin yeterlilik düzeyi

Sınıf	İçerik Özellikleri	N	En az	En çok	Toplam	Ortalama $\bar{X}$	S
1-3.sınıf kitapları	1. Konu-tür	50	3.67	5	227.33	4.54	.57
	2. Kurgu	50	4.33	5	238	4.76	.27
	3. İleti	50	3.4	5	212	4.24	.53
	4. Karakter	50	3.57	5	224.71	4.49	.35
	5. Zaman	50	5	5	250	5	.00
	6. Yer	50	3	5	248	4.96	.28
	7. Dil ve anlatım	50	4.6	5	249.2	4.98	.07
	8. Söz varlığı	50	4.33	5	248.67	4.97	.13
	9. Söz sanatları	50	3	5	233.33	4.66	.50
	TOPLAM	50	4.27	5	236.81	4.73	.13

“Çocuk Kitaplarını Değerlendirme Ölçeğine” göre bu bölümde 34 özellik gözlenmiştir.

Tablo 4.2.1: Konu/Tür Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri

SINIF	ESER ADI	KONU/TÜR			TOPLAM
		3,67	4,33	5	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	1	0	0	1
	2-Aklımın Çiçekleri	0	0	1	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	0	0	1	1
	4-Aliş'in Kabakları	0	0	1	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	1	0	0	1
	6-Arkadaşım Maske	0	0	1	1
	7-Aslan Tomson	0	0	1	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	0	0	1	1
	9-Ben ve Öğretmenim	1	0	0	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	0	0	1	1
	11-Beyaz Benekli At	0	0	1	1
	12-Bıcır'ın Günlüğü	0	1	0	1
	13-Bir Dilek Tut	1	0	0	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	1	0	0	1
	15-Cevahir Dağı	1	0	0	1
	16-Çiçek Dürbünü	0	0	1	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	0	1	0	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	0	0	1	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	0	0	1	1
	20-Elimi Bırakma Anne	0	0	1	1
	21-En İyi Arkadaşım	0	0	1	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	0	0	1	1
	23-Günışığı Hoş Çakal	1	0	0	1
	24-İnci'nin Maceraları	0	0	1	1
	25-Kambur At	0	0	1	1
	26-Kar Dansı	0	1	0	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	0	0	1	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	1	0	0	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	0	1	0	1
	30-Kibritçi Dede	0	0	1	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	1	0	0	1
	32-Kısa Kalan Leylek	0	0	1	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	0	0	1	1
	34-Küçük Kara Balık	1	0	0	1
	35-Küçük Prens	1	0	0	1
	36-Küçük Ressam	0	1	0	1
	37-Lastik Pabuçlar	0	0	1	1
	38-Rüzgar Masalları	1	0	0	1
	39-Sakız Kızın Günleri	0	1	0	1
	40-Sokak Haberleri	0	0	1	1
	41-Sözsüz Sevgi	0	0	1	1
	42-Şaka Gibi	0	0	1	1
	43-Şakacı Çocuklar	0	0	1	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	0	1	0	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	0	0	1	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	0	0	1	1
	47-Uçan Salı	1	0	0	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	0	0	1	1
	49-Ülkenin Renkleri	0	1	0	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	0	0	1	1
TOPLAM		13	8	29	50

“Konu/Tür” başlığı altında üç özellik aranmıştır. İnceleme sonucunda kitapların %26’sı “3,67” puan olarak kısmen yeterli bulunurken %74’ü “4,33-5.00” arasında puan olarak yeterli bulunmuştur. Kitapların büyük çoğunluğu hikaye türünde yazılmış, çocuğun gelişim düzeyine uygun olarak da aile, insan ve hayvan sevgisi işlenmiştir. Bu konuların dışında farklı bir konuya değinilmediği görülmüştür.

Tablo 4.2.2: Kurgu Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri

SINIF	ESER ADI	KURGU			TOPLAM
		4,33	4,67	5	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	0	0	1	1
	2-Aklımin Çiçekleri	0	1	0	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	0	0	1	1
	4-Aliş'in Kabakları	0	1	0	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	0	1	0	1
	6-Arkadaşım Maske	1	0	0	1
	7-Aslan Tomson	1	0	0	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	0	1	0	1
	9-Ben ve Öğretmenim	1	0	0	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	0	1	0	1
	11-Beyaz Benekli At	1	0	0	1
	12-Bıdır'ın Günlüğü	1	0	0	1
	13-Bir Dilek Tut	0	0	1	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	0	0	1	1
	15-Cevahir Dağı	0	0	1	1
	16-Çiçek Dürbünü	0	1	0	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	0	0	1	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	0	1	0	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	0	1	0	1
	20-Elimi Bırakma Anne	0	0	1	1
	21-En İyi Arkadaşım	1	0	0	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	0	0	1	1
	23-Günışığı Hoşça Kal	1	0	0	1
	24-İnci'nin Maceraları	0	1	0	1
	25-Kambur At	0	0	1	1
	26-Kar Dansı	0	0	1	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	1	0	0	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	0	0	1	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	0	1	0	1
	30-Kibritçi Dede	0	0	1	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	1	0	0	1
	32-Kışa Kalan Leylek	0	0	1	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	1	0	0	1
	34-Küçük Kara Balık	0	0	1	1
	35-Küçük Prens	0	0	1	1
	36-Küçük Ressam	0	0	1	1
	37-Lastik Pabuçlar	0	0	1	1
	38-Rüzgar Masalları	0	0	1	1
	39-Sakız Kızın Günleri	0	0	1	1
	40-Sokak Haberleri	0	0	1	1
	41-Sözsüz Sevgi	0	0	1	1
	42-Şaka Gibi	0	0	1	1
	43-Şakacı Çocuklar	0	1	0	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	1	0	0	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	0	0	1	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	0	0	1	1
	47-Uçan Salı	1	0	0	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	0	1	0	1
	49-Ülkenin Renkleri	0	0	1	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	0	0	1	1
TOPLAM		12	12	26	50

Ölçeğin “Kurgu” başlığı altında altı özellik incelenmiştir. İnceleme sonucunda kitapların %24’ü “4,33” puan, %24’ü “4,67” puan ve %52’si “5.00” puan olarak aranan özelliklerin yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Kitaplarda işlenen olaylarla ilgili ön hazırlık yapılmış, kitaplarda işlenen bu olaylar neden sonuç ilişkisi içinde verilmiş, düşünceler akıcı bir dille okuyucuya aktarılmıştır.

Tablo 4.2.3: İleti Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri

SINIF	ESER ADI	İLETİ					TOPLAM
		3,4	3,8	4,2	4,6	5	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	0	0	1	0	0	1
	2-Aklımın Çiçekleri	0	0	0	1	0	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	0	0	0	1	0	1
	4-Aliş'in Kabakları	0	1	0	0	0	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	0	0	0	0	1	1
	6-Arkadaşım Maske	0	0	1	0	0	1
	7-Aslan Tomson	0	1	0	0	0	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	0	0	1	0	0	1
	9-Ben ve Öğretmenim	0	0	1	0	0	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	0	0	1	0	0	1
	11-Beyaz Benekli At	0	0	1	0	0	1
	12-Bıcır'ın Günlüğü	0	1	0	0	0	1
	13-Bir Dilek Tut	1	0	0	0	0	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	1	0	0	0	0	1
	15-Cevahir Dağı	0	0	1	0	0	1
	16-Çiçek Dürbünü	0	0	0	1	0	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	0	0	0	0	1	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	0	1	0	0	0	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	0	1	0	0	0	1
	20-Elimi Bırakma Anne	1	0	0	0	0	1
	21-En İyi Arkadaşım	0	0	0	1	0	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	0	0	1	0	0	1
	23-Günışığı Hoşça Kal	0	0	0	0	1	1
	24-İnci'nin Maceraları	0	0	0	1	0	1
	25-Kambur At	1	0	0	0	0	1
	26-Kar Dansı	0	0	0	1	0	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	0	0	1	0	0	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	0	0	0	0	1	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	0	0	1	0	0	1
	30-Kibritçi Dede	0	0	1	0	0	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	0	0	0	0	1	1
	32-Kısa Kalan Leylek	1	0	0	0	0	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	0	0	0	0	1	1
	34-Küçük Kara Balık	1	0	0	0	0	1
	35-Küçük Prens	0	0	0	1	0	1
	36-Küçük Ressam	0	0	1	0	0	1
	37-Lastik Pabuçlar	0	0	0	0	1	1
	38-Rüzgar Masalları	0	0	0	0	1	1
	39-Sakız Kızın Günleri	0	0	1	0	0	1
	40-Sokak Haberleri	0	0	0	0	1	1
	41-Sözsüz Sevgi	0	0	1	0	0	1
	42-Şaka Gibi	0	0	0	1	0	1
	43-Şakacı Çocuklar	0	0	1	0	0	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	0	0	1	0	0	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	0	0	0	0	1	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	1	0	0	0	0	1
	47-Uçan Salı	0	1	0	0	0	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	0	0	1	0	0	1
	49-Ülkenin Renkleri	1	0	0	0	0	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	0	1	0	0	0	1
TOPLAM		8	7	17	8	10	50

“İleti” başlığı altında beş özellik incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre incelenen kitapların %30’u “3,40-3,80” arası puan olarak kısmen yeterli bulunmuş, %70’i ise “4,20-5.00” arası puan olarak yeterli düzeyinde değerlendirilmiştir. Hiçbir kitapta dil, din ve cins ayrımcılığına rastlanmamıştır. Kitaplarda ön plana çıkan ahlak değeri “sevgi” olmuştur. Mizah ve kültür öğelerine, farklı kültürden insanlara rastlanmamıştır.

Tablo 4.2.4: Karakter Tasarımı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik düzeyi

SINIF	ESER ADI	KARAKTER							TOPLAM
		3,57	3,86	4,14	4,4	4,6	4,71	5	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	0	0	0	0	0	0	1	1
	2-Aklımın Çiçekleri	0	0	0	1	0	0	0	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	0	0	0	0	0	0	1	1
	4-Aliş'in Kabakları	0	0	0	1	0	0	0	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	0	0	1	0	0	0	0	1
	6-Arkadaşım Maske	0	0	0	1	0	0	0	1
	7-Aslan Tomson	0	0	0	0	0	1	0	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	0	0	0	1	0	0	0	1
	9-Ben ve Öğretmenim	0	0	0	1	0	0	0	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	0	0	0	1	0	0	0	1
	11-Beyaz Benekli At	0	0	0	0	0	0	1	1
	12-Bıçır'ın Günlüğü	0	0	0	1	0	0	0	1
	13-Bir Dilek Tut	0	0	0	0	0	0	1	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	0	0	0	1	0	0	0	1
	15-Cevahir Dağı	0	0	0	0	1	0	0	1
	16-Çiçek Dürbünü	0	0	0	1	0	0	0	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	0	0	0	0	0	1	0	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	0	0	1	0	0	0	0	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	0	0	1	0	0	0	0	1
	20-Elimi Bırakma Anne	1	0	0	0	0	0	0	1
	21-En İyi Arkadaşım	0	0	0	1	0	0	0	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	0	0	1	0	0	0	0	1
	23-Günışığı Hoşça kal	0	0	0	0	0	1	0	1
	24-İnci'nin Maceraları	0	0	1	0	0	0	0	1
	25-Kambur At	0	0	0	1	0	0	0	1
	26-Kar Dansı	0	0	0	1	0	0	0	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	0	0	1	0	0	0	0	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	0	0	0	0	0	1	0	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	0	1	0	0	0	0	0	1
	30-Kibritçi Dede	0	0	0	0	0	1	0	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	0	0	0	0	0	0	1	1
	32-Kısa Kalan Leylek	0	0	0	0	0	0	1	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	0	1	0	0	0	0	0	1
	34-Küçük Kara Balık	0	0	0	1	0	0	0	1
	35-Küçük Prens	0	0	0	0	0	1	0	1
	36-Küçük Ressam	0	0	0	1	0	0	0	1
	37-Lastik Pabuçlar	0	1	0	0	0	0	0	1
	38-Rüzgar Masalları	0	0	0	0	0	0	1	1
	39-Sakız Kızın Günleri	0	0	0	0	0	0	1	1
	40-Sokak Haberleri	0	0	0	1	0	0	0	1
	41-Sözsüz Sevgi	0	0	0	0	0	0	1	1
	42-Şaka Gibi	0	0	1	0	0	0	0	1
	43-Şakacı Çocuklar	0	0	0	1	0	0	0	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	0	0	0	1	0	0	0	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	0	0	0	0	0	0	1	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	0	0	0	1	0	0	0	1
	47-Uçan Salı	0	0	0	0	0	0	1	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	0	0	0	1	0	0	0	1
	49-Ülkenin Renkleri	0	0	1	0	0	0	0	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	0	0	0	1	0	0	0	1
TOPLAM		1	3	8	20	1	6	11	50

“Çocuk Kitaplarını Değerlendirme Ölçeği”nin “Karakter” başlığı altında yedi özellik incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre kitapların %8’i “3,57-3,86” arasında puan olarak kısmen yeterli görülmüş, %92’si ise “4,14-5.00” arası puan olarak yeterli olarak değerlendirilmiştir. Kitaplarda aynı yaş düzeyinden karakterlere, karakterlerin güçlü ve zayıf yönlerine yer verilmiştir. Hikaye içinde büyüyen ve gelişen karakterler olmasına karşın sıra dışı karakterlere hemen hemen hiç rastlanmamıştır.

Tablo 4.2.5: Zaman ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri

SINIF	ESER ADI	ZAMAN	TOPLAM
		5	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	1	1
	2-Aklımın Çiçekleri	1	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	1	1
	4-Aliş’in Kabakları	1	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	1	1
	6-Arkadaşım Maske	1	1
	7-Aslan Tomson	1	1
	8-Başak’ın Çevre Günlüğü	1	1
	9-Ben ve Öğretmenim	1	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	1	1
	11-Beyaz Benekli At	1	1
	12-Bıdır’ın Günlüğü	1	1
	13-Bir Dilek Tut	1	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	1	1
	15-Cevahir Dağı	1	1
	16-Çiçek Dürbünü	1	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	1	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	1	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	1	1
	20-Elimi Bırakma Anne	1	1
	21-En İyi Arkadaşım	1	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	1	1
	23-Günışığı Hoşça kal	1	1
	24-İnci’nin Maceraları	1	1
	25-Kambur At	1	1
	26-Kar Dansı	1	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	1	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	1	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	1	1
	30-Kıbrıçlı Dede	1	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	1	1
	32-Kışa Kalkan Leylek	1	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	1	1
	34-Küçük Kara Balık	1	1
	35-Küçük Prens	1	1
	36-Küçük Ressam	1	1
	37-Lastik Pabuçlar	1	1
	38-Rüzgar Masalları	1	1
	39-Sakız Kızın Günleri	1	1
	40-Sokak Haberleri	1	1
	41-Sözsüz Sevgi	1	1
	42-Şaka Gibi	1	1
	43-Şakacı Çocuklar	1	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	1	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	1	1
	46-Tuna’nın Büyülü Gemisi	1	1
	47-Uçan Salı	1	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	1	1
	49-Ülkenin Renkleri	1	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	1	1
TOPLAM		50	50

Kitaplarda işlenen zaman doğrusal bir şekilde ilerlemekle birlikte çocuğun kronolojik zaman algısına uygundur. İncelenen kitapların tamamı verilen özelliğe uymaktadır.

Tablo 4.2.6: Yer ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri

SINIF	ESER ADI	YER		TOPLAM
		3	5	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	0	1	1
	2-Aklımın Çiçekleri	0	1	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	0	1	1
	4-Aliş'in Kabakları	0	1	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	0	1	1
	6-Arkadaşım Maske	0	1	1
	7-Aslan Tomson	0	1	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	0	1	1
	9-Ben ve Öğretmenim	0	1	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	0	1	1
	11-Beyaz Benekli At	0	1	1
	12-Bırcı'nın Günlüğü	0	1	1
	13-Bir Dilek Tut	0	1	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	0	1	1
	15-Cevahir Dağı	0	1	1
	16-Çiçek Dübüntü	0	1	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	0	1	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	0	1	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	0	1	1
	20-Elimi Bırakma Anne	0	1	1
	21-En İyi Arkadaşım	0	1	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	0	1	1
	23-Gümüşü Hoşça Kal	0	1	1
	24-İnci'nin Maceraları	0	1	1
	25-Kambur At	0	1	1
	26-Kar Dansı	0	1	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	0	1	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	0	1	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	0	1	1
	30-Kibritçi Dede	0	1	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	0	1	1
	32-Kışa Kalan Leylek	0	1	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	0	1	1
	34-Küçük Kara Balık	1	0	1
	35-Küçük Prens	0	1	1
	36-Küçük Ressam	0	1	1
	37-Lastik Pabuçlar	0	1	1
	38-Rüzgar Masalları	0	1	1
	39-Sakız Kızın Günleri	0	1	1
	40-Sokak Haberleri	0	1	1
	41-Sözsüz Sevgi	0	1	1
	42-Şaka Gibi	0	1	1
	43-Şakacı Çocuklar	0	1	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	0	1	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	0	1	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	0	1	1
	47-Uçan Salı	0	1	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	0	1	1
	49-Ülkenin Renkleri	0	1	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	0	1	1
TOPLAM		1	49	50

Kitapta anlatılan olayların geçtiği çevre, yer çocukların algılayabileceği düzeydedir. İncelenen kitapların %2'si "3.00" puan olarak kısmen yeterli bulunurken %98'i "5.00" puan olarak yeterli düzeyde bulunmuştur.

Tablo 4.2.7: Dil ve Anlatım ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri

	ESER ADI	DİL ve ANLATIM		TOPLAM
		4,6	5	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	0	1	1
	2-Aklımın Çiçekleri	0	1	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	0	1	1
	4-Aliş'in Kabakları	0	1	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	0	1	1
	6-Arkadaşım Maske	0	1	1
	7-Aslan Tomson	1	0	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	0	1	1
	9-Ben ve Öğretmenim	0	1	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	0	1	1
	11-Beyaz Benekli At	0	1	1
	12-Bıcır'ın Günlüğü	0	1	1
	13-Bir Dilek Tut	0	1	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	0	1	1
	15-Cevahir Dağı	0	1	1
	16-Çiçek Dürbünü	0	1	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	0	1	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	0	1	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	0	1	1
	20-Elimi Bırakma Anne	0	1	1
	21-En İyi Arkadaşım	0	1	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	0	1	1
	23-Günişliği Hoşça kal	0	1	1
	24-İnci'nin Maceraları	0	1	1
	25-Kambur At	0	1	1
	26-Kar Dansı	0	1	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	0	1	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	0	1	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	0	1	1
	30-Kibritçi Dede	0	1	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	0	1	1
	32-Kışa Kalan Leylek	0	1	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	0	1	1
	34-Küçük Kara Balık	1	0	1
	35-Küçük Prens	0	1	1
	36-Küçük Ressam	0	1	1
	37-Lastik Pabuçlar	0	1	1
	38-Rüzgar Masalları	0	1	1
	39-Sakız Kızın Günleri	0	1	1
	40-Sokak Haberleri	0	1	1
	41-Sözsüz Sevgi	0	1	1
	42-Şaka Gibi	0	1	1
	43-Şakacı Çocuklar	0	1	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	0	1	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	0	1	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	0	1	1
	47-Uçan Salı	0	1	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	0	1	1
	49-Ülkenin Renkleri	0	1	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	0	1	1
TOPLAM		2	48	50

Ölçeğin “Dil ve Anlatım” bölümünde beş özellik incelenmiştir. Araştırma sonucunda kitapların %4’ünün “4,60” puan, %96’sı ise “5.00” puan olarak yeterli düzeyde görülmüştür.

Anlatımda kullanılan betimlemeler karakterlerin fiziksel ve ruhsal özelliklerini yansıtmaktadır:

Mine, yeşil gözlü, sarı saçlı güzel bir kızdı. Atak, girişken ve becerikliydi. Arkadaşlarınca sevilen, aranan biriydi. Kitap okumayı çok seviyor, çok güzel konuşuyordu. Çok güzel yazıyordu (Köseoğlu, 2009, s.7).

Anlatımda kullanılan betimlemeler metinde işlenen olayın ve durumun zihinde canlanmasına katkıda bulunmaktadır:

Bir kent merkezinin yakınına kurulmuş yüksek apartmanların arasında dolaşmaya başladı. Daldığı ilk boşlukta, yolda yürüyen iki kız gördü. Birinin saçları kumraldı, ötekinkiler upuzun, dümdüz. Kumral saçlı kız yeşil, hafif, ipek bir kurdele bağlamıştı saçlarına. Çocuk rüzgar yanaklarını şişirdi. Kızların saçları havalandı. Çocuk rüzgarın saçlarındaki gelincik yaprakları, sarı tozlar yere düştü (Akıncı, 2010, s.77).

Yazar kitapta öyküleyici anlatımın yanında betimleme, karşılaştırma gibi farklı anlatım tekniklerinden yararlanmıştır:

Burasını gözünde canlandırman için nereden başlasam acaba? Küçük bir koy düşün. Bir yanı bu koya açılan oldukça geniş bir alana tek katlı, ikişer katlı evcikler serpiştir sonra. Cilalı tahtadan, önü çardaklı bir yemek salonuyla yine cilalı tahtadan bir oyun salonunu da bunlara ekle. Geri yanı; geceleri kurbağaların konser verdiği, suyu kim bilir ne zamandır değiştirilmemiş kirli bir havuz, iri çakıl döşeli yollarla birbirinden ayrılan çeşitli çiçek öbekleri, ağaçlar, bunların arasına yerleştirilmiş kütükten masa ve sandalyeler... ha bir de yine kütükten oyulmuş iki kişilik bir salıncaklı sandalye ile ufak çocuklara ayrılmış oyun bahçesini unutmamak gerekir. İşte sana ‘Gündoğdu Tatil Köyü’ (Özer, 2010, s.18).

Benim gibi kentte doğup büyümüş herkesin bu konuda bilgisi sınırlıdır. Ama benimki daha da sınırlıydı, çünkü ilgisizdim (Özer, 2009, s.44).

Koku dağıtmayı bilmek kadar koku almayı da bilirdi (Akıncı, 2010, s.76).

Ertesi sabah babamla yola çıktığımda, yine bu sapağa kadar heyecanlanmamıştım (Özer, 2010, s.8).

Annemin kırmızı üstüne küçücük beyaz benekleri olan kumaştan; kardeşimin etekliğinden artan basmadan özene bezene dikip içini paçavrayla doldurduğu başı biraz yana doğru eğilmişti. Kırpık beyaz yünlerden yapılmış yelesi dağınıktı, biraz da kirlenmişti. Kara düğmeden gözleri, bir köşeye atıldığı için üzgün, sanki beni suçlar gibiydi (Çınaroğlu, 2008, s. 6).

İnsanın küçük bir kız kardeşinin olması belki çok güzel bir şeydi. Bebek çok güzeldi. Kara, kapkara saçları vardı. Gözleri ve elleri yumuk yumuktu. Dişsiz ağzını kapatınca dudakları kıvrılıveriyordu. Yumuşacıktı. Sanki bütün bedeni, yüzü incecik tüylerle kaplıydı (Akıncı, 2010, s.11).

Tablo 4.2.8: Söz Varlığı ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri

SINIF	ESER ADI	SÖZ VARLIĞI		TOPLAM
		4,33	5	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	0	1	1
	2-Aklımın Çiçekleri	0	1	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	0	1	1
	4-Aliş'in Kabakları	0	1	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	0	1	1
	6-Arkadaşım Maske	0	1	1
	7-Aslan Tomson	0	1	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	0	1	1
	9-Ben ve Öğretmenim	0	1	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	0	1	1
	11-Beyaz Benekli At	0	1	1
	12-Bıcır'ın Günlüğü	0	1	1
	13-Bir Dilek Tut	0	1	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	0	1	1
	15-Cevahir Dağı	0	1	1
	16-Çiçek Dürbünü	0	1	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	0	1	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	0	1	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	0	1	1
	20-Elimi Bırakma Anne	0	1	1
	21-En İyi Arkadaşım	0	1	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	0	1	1
	23-Günüşiği Hoşça Kal	0	1	1
	24-İnci'nin Maceraları	1	0	1
	25-Kambur At	0	1	1
	26-Kar Dansı	0	1	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	0	1	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	0	1	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	0	1	1
	30-Kibritçi Dede	0	1	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	0	1	1
	32-Kışa Kalan Leylek	0	1	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	0	1	1
	34-Küçük Kara Balık	0	1	1
	35-Küçük Prens	1	0	1
	36-Küçük Ressam	0	1	1
	37-Lastik Pabuçlar	0	1	1
	38-Rüzgar Masalları	0	1	1
	39-Sakız Kızın Günleri	0	1	1
	40-Sokak Haberleri	0	1	1
	41-Sözsüz Sevgi	0	1	1
	42-Şaka Gibi	0	1	1
	43-Şakacı Çocuklar	0	1	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	0	1	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	0	1	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	0	1	1
	47-Uçan Salı	0	1	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	0	1	1
	49-Ülkenin Renkleri	0	1	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	0	1	1
TOPLAM		2	48	50

“Söz Varlığı” başlığı altında iki özellik incelenmiştir. Araştırmanın sonucuna göre kitapların %4’ü “4,33” puan, %96’sı “5.00” puan olarak yeterli düzeyde bulunmuştur. Çocukların gelişim düzeyine uygun, günlük hayatta sık kullanılan açık ve anlaşılır sözcükler kullanılmış, günlük hayatta kullanılmayan sözcük ve kavramlar metin içinde açıklanmış, yabancı sözcüklere yer verilmemiştir.

Günlük hayatta sık kullanılmayan sözcük ve kavramlar metin içinde açıklanıyor veya bağlamdan anlamı çıkarabiliyor:

Annemden mansiyonun bir ödül türü olduğunu öğrendiğimde sevincim daha da arttı (Cengiz, 2008, s.53).

Tablo 4.2.9: Söz Sanatları ile İlgili Özelliklerin Yeterlilik Düzeyleri

SINIF	ESER ADI	SÖZ SANATLARI				TOPLAM
		3	3,67	4,33	5	
1-3.sınıf kitapları	1-Adından Belli Kuşlar Köyü	0	0	1	0	1
	2-Aklımın Çiçekleri	0	0	0	1	1
	3-Alev Saçlı Çocuk	0	0	0	1	1
	4-Aliş'in Kabakları	0	0	1	0	1
	5-Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri	0	0	1	0	1
	6-Arkadaşım Maske	0	0	0	1	1
	7-Aslan Tomson	0	0	1	0	1
	8-Başak'ın Çevre Günlüğü	0	0	1	0	1
	9-Ben ve Öğretmenim	0	0	1	0	1
	10-Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği	0	0	0	1	1
	11-Beyaz Benekli At	0	0	0	1	1
	12-Bıçır'ın Günlüğü	0	0	0	1	1
	13-Bir Dilek Tut	0	0	0	1	1
	14-Bir Şeftali Bin Şeftali	0	1	0	0	1
	15-Cevahir Dağı	0	0	1	0	1
	16-Çiçek Dürbünü	0	0	0	1	1
	17-Dalgalar Dedikoduyu Sever	0	0	0	1	1
	18-Dünya Onlarla Daha Güzel	0	0	0	1	1
	19-Dünya Onlarla Daha Renkli	0	0	0	1	1
	20-Elimi Bırakma Anne	0	0	0	1	1
	21-En İyi Arkadaşım	0	0	0	1	1
	22-Güneşi Bile Tamir Eden Adam	0	0	0	1	1
	23-Gümüşü Hoşça Kal	0	0	0	1	1
	24-İnci'nin Maceraları	0	0	0	1	1
	25-Kambur At	0	0	0	1	1
	26-Kar Dansı	0	0	0	1	1
	27-Karaböcü Hoş Geldi	0	0	1	0	1
	28-Kendini Aslan Sanan Şola	1	0	0	0	1
	29-Kente Gelen Çam Ağacı	0	0	0	1	1
	30-Kibritçi Dede	0	0	0	1	1
	31-Kırmızı Pelerinli Kurtçuk	0	0	0	1	1
	32-Kışa Kalkan Leylek	0	0	0	1	1
	33-Kitaplardan Korkan Çocuk	0	1	0	0	1
	34-Küçük Kara Balık	0	0	1	0	1
	35-Küçük Prens	0	1	0	0	1
	36-Küçük Ressam	0	0	0	1	1
	37-Lastik Pabuçlar	0	1	0	0	1
	38-Rüzgar Masalları	0	0	0	1	1
	39-Sakız Kızın Günleri	0	0	1	0	1
	40-Sokak Haberleri	0	0	0	1	1
	41-Sözsüz Sevgi	0	0	0	1	1
	42-Şaka Gibi	0	0	0	1	1
	43-Şakacı Çocuklar	0	0	0	1	1
	44-Şeker Kız ve Büyülü Elma	0	1	0	0	1
	45-Tatil Köyünün Çocukları	0	0	0	1	1
	46-Tuna'nın Büyülü Gemisi	0	0	0	1	1
	47-Uçan Sahı	0	0	1	0	1
	48-Uçurtmam Bulut Şimdi	0	0	0	1	1
	49-Ülkenin Renkleri	0	0	1	0	1
	50-Yazarına Direnen Öyküler	0	0	0	1	1
TOPLAM		1	5	12	32	50

Ölçeğin son bölümünde yer alan “Söz Sanatları” başlığı altında üç özellik incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre kitapların %12’si “3,00-3,67” arasında puan alarak kısmen yeterli, %88’i ise “4,33-5,00” arasında puan alarak yeterli düzeyde bulunmuştur.

Yazar anlatımda çocukların gelişim düzeyine uygun (benzetme, kişileştirme, intak gibi) söz sanatlarını kullanmıştır:

İlkyaz güneşini sevinçle karşılamış, dibinde biten sarı çiğdemlerle dost olmuştu. Yaz günleri boyunca arılarla söyleşmiş, çevresindeki göklere uzanıp giden ağaçlara imrenerek bakmıştı. “Ah, ben de bir büyüssem. Benim de dallarıma kuşlar yuva yapsa. Benim de fıstıklarımı yemek için sincaplar ziyaretime gelse...” (Cengiz, 2008, s.6).

Kağıda serpilten öykü:

“Ben, yazmaya çalıştığım öyküyüm.”

Mine kızgınlıkla:

“Öykü konuşur mu hiç?” (Köseoğlu, 2009, s.13).

Yapayalnızım. Artık bir işe girip çalışamayacağımı anladım. Öyle sıradan bir balık olmak istemiyorum ben. Çevremdeki balıklar anlamadılar beni, değer vermediler bana. Şuna inanıyorum ki bir gün çok önemli işler başaracağım, çok varlıklı ve ünlü bir balık olacağım. Evet bir gün kanıtlayacağım üstünlüğümü. Beni aşağılayanlar o zaman görecekler... Bunu sağlamak için hiç kimsenin görmediği, duymadığı, düşünemediği, akıl edemediği bir şey yapmalıyım (Çınaroğlu, 2008, s.31).

“Yine kış geliyor.” dedi yaşlı çam.

“Yalnız kalacağız.” dedi küçük çam. (Cengiz, 2008, s.7).

Gerçekten hava çok ılıktı. Pamuk yığını gibi toplanıp yükseliyordu karlar (Köseoğlu, 2009, s.31).

Bu arada saçaktan bir şey kopup uçmuş gibi bir çatırtı duyuldu.(Köseoğlu, 2009, s.10).

Yazar anlatımda çocukların gelişim düzeyine uygun atasözü ve deyimler kullanmıştır:

Doğrusu renk renk horoz şekerlerini, pespembe pamuk helvalarını, susamlı helvaları, çıtır çıtır simitleri canım çekmedi değil (Cengiz, 2008, s.7-8).

Kamil amca bizi dinlerken ikide bir iç geçiriyordu (Özcan, 2009, s.7).

Bu yüzden de gizliden gizliye hep utanç duyarım. (46 çiçek dürbünü kemal özer)

Çocuk birden dikkat kesildi (Özcan, 2009, s.60).

Düşlerim gerçek olduktan sonra başka ülkelere yolum düştükçe oralarda da su kıyılarına inmeyi, dolaşmayı sürdürdüm (Özer, 2009, s.51).

Sevindi Mine. Güller açtı yüzünde (Köseoğlu, 2009, s.7).

4.3.Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Üçüncü Alt Problem: 1-3. sınıflar için hazırlanan 50 çocuk edebiyatı kitabının sevgi, saygı, dürüstlük, sorumluluk, yardımseverlik, duyarlılık, mutluluk, sabır, cesaret, temizlik, ileri görüşlülük gibi temel değerleri işleme sıklıkları nasıl bir dağılım göstermektedir?

Bu problemin çözümlenmesinde, çocuk edebiyatı kitaplarının içerik özellikleri ile ilgili her kitap için doldurulan “Değerler Kontrol Listesi”ne verilen puanların tekrar sıklıklarından yararlanılmıştır. Bununla ilgili veriler Tablo4.3’te verilmiştir.

Tablo 4.3: 1-3. sınıflar için hazırlanan 50 çocuk edebiyatı kitabının sevgi, saygı, dürüstlük, sorumluluk, yardımseverlik, duyarlılık, mutluluk, sabır, cesaret, temizlik, ileri görüşlülük gibi temel değerleri işleme sıklıkları

Sınıf	Değerler	N	En az	En çok	Toplam	Ortalama $\bar{X}$	S
1-3. sınıf kitapları	1. Sevgi	50	.00	28.00	527.00	10.54	6.42
	2. Saygı	50	.00	26.00	406.00	8.12	5.24
	3. Dürüstlük	50	.00	12.00	210.00	4.20	3.42
	4. Sorumluluk	50	.00	28.00	336.00	6.72	5.00
	5. Yardımseverlik	50	.00	21.00	399.00	7.98	5.32
	6. Duyarlılık	50	.00	17.00	213.00	4.26	3.34
	7. Mutluluk	50	.00	17.00	212.00	4.24	3.37
	8. Sabır	50	.00	4.00	41.00	.82	1.28
	9. Cesaret	50	.00	29.00	136.00	2.72	5.31
	10. Temizlik	50	.00	4.00	41.00	.82	1.18
	11. İleri Görüşlülük	50	.00	14.00	96.00	1.95	3.02
TOPLAM	50	7.00	102.00	2595.00	52.95	19.61	

Tablo 4.3’e bakıldığında incelenen 50 çocuk edebiyatı eserinde en çok işlenen temel değer 10,54 ortalamayla sevgi olduğu görülmektedir. İncelenen kitapların

hiçbirinde aranılan değerlerin tümüne rastlanmamıştır. İncelenen kitaplar arasında en fazla değere “Başak’ın Çevre Günlüğü” ve “Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği” adlı kitaplarda, en az değere ise “Alev Saçlı Çocuk” adlı kitapta rastlanmıştır.

Kitaplarda en çok işlenen sevgi teması başlığı altında aile birliği, vatanseverlik, dostluk/arkadaşlık, misafirperverlik, insan severlik, hayvan severlik, merhamet/şefkat, fedakârlık gibi değerler incelenmiştir. Bu değerler arasında da insan severlik ve dostluk/arkadaşlık incelenen kitaplarda ağır basmaktadır.

İkinci sırayı 8,12 ortalamayla saygı teması almaktadır. Saygı teması altında hoşgörü, onur/şeref, vakar/ciddiyet, görgü/terbiye, kibarlık/nezaket, alçak gönüllü olma/tevazu, barış, bağışlamak, minnettarlık, değer bilme/değer verme gibi değerler incelenmiştir. Saygı teması altında en çok kibarlık/ nezaket değeri ön plana çıkmaktadır.

Değer işleme sıklığında üçüncü sırada 7,98 ortalama ile yardımseverlik teması almaktadır. Bu tema altında iyilikseverlik, cömertlik, hayırseverlik, diğergamlık, dayanışma değerleri incelenmiştir. Araştırmaya alınan 50 çocuk edebiyatı kitabında yardımseverlik teması altında iyilikseverlik ve dayanışma değerleri ön plana çıkmaktadır.

6,72 puanla listenin dördüncü sırasında sorumluluk teması yer almaktadır. Sorumluluk teması başlığı altında sosyal kurallara uyma, vatandaşlık/yurttaşlık bilinci, çalışkanlık/ çalışma, disiplinli olma/düzenli olma, tedbirli olma, tasarruf/tutumlu olma, danışma/istişare değerleri yer almaktadır. Bu değerler arasında da en çok sosyal kurallara uyma, danışma/istişare, disiplinli olma/ düzenli olma değerleri ön plana çıkmaktadır. Vatandaşlık/yurttaşlık bilinci adlı değer ise en az rastlanan değerdir.

Duyarlılık teması 4,26 puanla beşinci sırada yer almaktadır. Bu tema altında anlayışlı olma(farklılıklara karşı, engelli, farklı kültürlere; dil, din, ırk ve renk), empati/duygudaşlık, esneklik, estetik değerlerine yer verilmiştir.

Listenin altıncı sırasında 4,24 puanla mutluluk teması bulunmaktadır. Umut,

5	YARDIMSEVERLİK																		
5.1	İyilikseverlik																		
5.2	Cömertlik																		
5.3	Hayırseverlik																		
5.4	Diğergamlık																		
5.5	Dayanışma																		
6	DUYARLILIK																		
6.1	Anlayışlı olma																		
6.2	Empati / Duygudaşlık																		
6.3	Esneklik																		
6.4	Estetik																		
7	MUTLULUK																		
7.1	Ümit																		
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme																		
7.3	İyimser olma																		
7.4	Nükteli / Esprili olma																		
8	SABIR																		
8.1	Sebat / Kararlı olma																		
8.2	Özdenetim / Otokontrol																		
8.3	Soğukkanlı olma																		
8.4	Tutarlı olma																		
9	CESARET																		
9.1	Girişimcilik																		
9.2	Yeni düşüncelere açık olma																		
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik																		
9.4	Özgürlük																		
9.5	Bağımsızlık																		
10	TEMİZLİK																		
10.1	Sağlıklı olma																		
10.2	Kişisel bakım																		
10.3	Çevreyi temiz tutma																		
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK																		
11.1	İdealistlik / Ülku																		
11.2	Merak																		
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma																		
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / İletişimde ustalık																		

“Aklımın Çiçekleri” kitabında kibarlık/nezaket ve sevgi değerlerine rastlanmıştır. Bu değerlerden kibarlık/nezaket değerinin görülme sıklığı iki, sevgi değerinin görülme sıklığı ise üçtür. Diğer değerlere rastlanmamıştır.

8	SABIR										
8.1	Sebat / Kararlı olma										
8.2	Özdenetim / Otokontrol										
8.3	Soğukkanlı olma	79	83								
8.4	Tutarlı olma										
9	CESARET	63	67								
9.1	Girişimcilik										
9.2	Yeni düşüncelere açık olma										
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik										
9.4	Özgürlük										
9.5	Bağımsızlık										
10	TEMİZLİK										
10.1	Sağlıklı olma										
10.2	Kişisel bakım										
10.3	Çevreyi temiz tutma										
11	İLERİ GÖRÜŞLÜK										
11.1	İdealistlik / Ülkü										
11.2	Merak										
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma										
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık										

“Alev Saçlı Çocuk” kitabında hoşgörü, görgü/terbiye, adil olma/ hak bilici, sorumluluk, tasarruf/ tutumlu olma, diğergamlık, dayanışma, duyarlılık, soğukkanlı olma, cesaret değerlerine rastlanmıştır. Bu değerlerin görülme sıklığı 2-5 arasında değişmektedir. En çok görülen değer beş tekrarla hoşgörü değeri olmuştur.

Tablo 4.3.4 Değer İşleme Sıklığı (Aliş’in Kabakları)

S. NU.	DEĞER TEMALARI	ÖYKÜ ADI: Aliş'in Kabakları									
		TEKRAR SAYISI (Değerlerin geçtiği bağlamın sayfa numarası)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	SEVGİ										
1.1	Aile Birliği	45	49	55							
1.2	Vatanseverlik										
1.3	Dostluk/Arkadaşlık										
1.4	Misafirperverlik	38									
1.5	İnsan severlik										
1.6	Hayvan severlik	39	42	46	53	58					
1.7	Merhamet/Şefkat										
1.8	Fedakârlık										
2	SAYGI										
2.1	Hoşgörü	17	23								
2.2	Onur/Şeref										
2.3	Vakar/Ciddiyet										
2.4	Görgü/Terbiye										
2.5	Kibarlık/Nezaket	38	38	43							
2.6	Alçak gönüllü olma/Tevazu										
2.7	Barış										
2.8	Bağışlamak	45	47	48							
2.9	Minnettarlık										
2.10	Değer bilme/ Değer verme										
3	DÜRÜSTLÜK	19	23	24							
3.1	Güven / Güvenilir olma										
3.2	Sadakat/Bağlılık										
3.3	Adil olma / Hak bilici	12	16	25	32	34					

3.4	Açık sözlülük																		
3.5	Samimiyet/içtenlik																		
3.6	Sır tutma																		
3.7	İffet / Namus																		
4	SORUMLULUK																		
4.1	Sosyal kurallara uyma																		
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci																		
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	9	13	30	38	59	62												
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma																		
4.5	Tedbirli olma																		
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma																		
4.7	Danışma/İstişare																		
5	YARDIMSEVERLİK	35	41	47	51														
5.1	İyilikseverlik	21	43																
5.2	Cömertlik																		
5.3	Hayırseverlik																		
5.4	Diğergamlık																		
5.5	Dayanışma	22	30	45	48	56													
6	DUYARLILIK	15	16	62															
6.1	Anlayışlı olma																		
6.2	Empati / Duygudaşlık																		
6.3	Esneklik																		
6.4	Estetik																		
7	MUTLULUK																		
7.1	Ümut																		
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme																		
7.3	İyimser olma																		
7.4	Nükteli / Esprili olma																		
8	SABIR																		
8.1	Sebat / Kararlı olma																		
8.2	Özdenetim / Otokontrol																		
8.3	Soğukkanlı olma																		
8.4	Tutarlı olma																		
9	CESARET																		
9.1	Girişimcilik																		
9.2	Yeni düşüncelere açık olma																		
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik																		
9.4	Özgürlük																		
9.5	Bağımsızlık																		
10	TEMİZLİK																		
10.1	Sağlıklı olma																		
10.2	Kişisel bakım																		
10.3	Çevreyi temiz tutma																		
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK	33	48																
11.1	İdealistlik / Ülkü																		
11.2	Merak																		
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma																		
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık																		

“Aliş’in Kabakları” kitabında aile birliği, hayvan severlik, hoşgörü, kibarlık/nezaket, bağışlamak, dürüstlük, adil olma/hak bilici, çalışkanlık/çalışma, yardımseverlik, iyilikseverlik, dayanışma, duyarlılık, ileri görüşlülük değerlerine yer verilmiştir. Bu değerlerin görülme sıklığı 2-6 arasında değişmektedir. En çok görünen değer altı tekrarla çalışkanlık/çalışma değeridir. Hayvan severlik, adil olma/hak bilici,

dayanışma değerlerine beşer defa, yardımseverlik değerine dört defa, aile birliği, kibarlık/nezaket, bağışlamak, dürüstlük, duyarlılık değerlerine üçer defa, hoşgörü, iyilikseverlik, ileri görüşlülük değerlerine ikişer defa rastlanmıştır.

Tablo 4.3.5 Değer İşleme Sıklığı (Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri)

S. NU.	DEĞER TEMALARI	ÖYKÜ ADI: Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri									
		TEKRAR SAYISI (Değerlerin geçtiği bağlamın sayfa numarası)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	SEVGİ	22	28	58	67						
1.1	Aile Birliği	48	50	67	75	78					
1.2	Vatanseverlik										
1.3	Dostluk/Arkadaşlık	11	14	23	112						
1.4	Misafirperverlik										
1.5	İnsan severlik										
1.6	Hayvan severlik										
1.7	Merhamet/Şefkat										
1.8	Fedakârlık										
2	SAYGI	64	78								
2.1	Hoşgörü										
2.2	Onur/Şeref										
2.3	Vakar/Ciddiyet										
2.4	Görgü/Terbiye	79	87								
2.5	Kibarlık/Nezaket	15	18	34							
2.6	Alçak gönüllü olma/Tevazu										
2.7	Barış										
2.8	Bağışlamak										
2.9	Minnettarlık										
2.10	Değer bilme/ Değer verme										
3	DÜRÜSTLÜK										
3.1	Güven / Güvenilir olma										
3.2	Sadakat/Bağlılık										
3.3	Adil olma / Hak bilici										
3.4	Açık sözlülük										
3.5	Samimiyet/içtenlik										
3.6	Sır tutma										
3.7	İffet / Namus										
4	SORUMLULUK	38	41	57	72	99	109				
4.1	Sosyal kurallara uyma										
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci										
4.3	Çalışkanlık / Çalışma										
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma										
4.5	Tedbirli olma										
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma										
4.7	Danışma/İstişare										
5	YARDIMSEVERLİK	35	43	46	67	95	109				
5.1	İyilikseverlik	28	53	61	70						
5.2	Cömertlik										
5.3	Hayırseverlik										
5.4	Diğergamlık										
5.5	Dayanışma	12	24	29	36	37	45	47	99		
6	DUYARLILIK	23	38	42	72	99	108				
6.1	Anlayışlı olma										
6.2	Empati / Duygudaşlık	14	20	46							
6.3	Esneklik										
6.4	Estetik										
7	MUTLULUK										
7.1	Umut	42	46	57							

6	DUYARLILIK	46	48	53	58	63						
6.1	Anlayışlı olma											
6.2	Empati / Duygudaşlık											
6.3	Esneklik											
6.4	Estetik											
7	MUTLULUK											
7.1	Ümut											
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme											
7.3	İyimser olma	16	18	23	46							
7.4	Nükteli / Espriyi olma											
8	SABIR											
8.1	Sebat / Kararlı olma											
8.2	Özdenetim / Otokontrol											
8.3	Soğukkanlı olma											
8.4	Tutarlı olma											
9	CESARET											
9.1	Girişimcilik											
9.2	Yeni düşüncelere açık olma											
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik											
9.4	Özgürlük											
9.5	Bağımsızlık											
10	TEMİZLİK											
10.1	Sağlıklı olma											
10.2	Kişisel bakım											
10.3	Çevreyi temiz tutma											
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK											
11.1	İdealistlik / Ülkü											
11.2	Merak											
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma											
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık											

“Aslan Tomson” adlı çocuk kitabında sevgi, dostluk/arkadaşlık, vakar/ ciddiyet, görgü/terbiye, kibarlık/ nezaket, sır tutma, sorumluluk, yardımseverlik, iyilikseverlik, duyarlılık, iyimser olma değerleri işlenmiştir. Bu değerlerin işlenme sıklıkları 2-9 arasında değişmektedir. En çok işlenen değer dokuz defa tekrarla kibarlık/nezaket, en az işlenen değer ise iki defa tekrarla sevgidir.

3.6	Sır tutma										
3.7	İffet / Namus										
4	SORUMLULUK										
4.1	Sosyal kurallara uyma										
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci										
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	45	67	99	111						
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma										
4.5	Tedbirli olma										
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma										
4.7	Danışma/İstişare										
5	YARDIMSEVERLİK	5	32	44	69						
5.1	İyilikseverlik	31	32	39	39	40	49	73	75	95	115
5.2	Cömertlik										
5.3	Hayırseverlik										
5.4	Diğergamlık										
5.5	Dayanışma	48	116								
6	DUYARLILIK										
6.1	Anlayışlı olma										
6.2	Empati / Duygudaşlık										
6.3	Esneklik										
6.4	Estetik										
7	MUTLULUK										
7.1	Umut	45	58								
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme										
7.3	İyimser olma	42	63								
7.4	Nükteli / Espirili olma										
8	SABIR										
8.1	Sebat / Kararlı olma										
8.2	Özdenetim / Otokontrol										
8.3	Soğukkanlı olma										
8.4	Tutarlı olma										
9	CESARET										
9.1	Girişimcilik										
9.2	Yeni düşüncelere açık olma										
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik										
9.4	Özgürlük										
9.5	Bağımsızlık										
10	TEMİZLİK										
10.1	Sağlıklı olma										
10.2	Kişisel bakım										
10.3	Çevreyi temiz tutma										
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK										
11.1	İdealistlik / Ülkü										
11.2	Merak										
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma										
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık										

“Ben ve Öğretmenim” kitabında hayvan severlik, saygı, kibarlık/nezaket, dürüstlük, güven/güvenilir olma, adil olma/hak bilici, çalışkanlık/çalışma, yardımseverlik, iyilikseverlik, dayanışma, umut, iyimser olma değerleri işlenmiştir. Değerlerin işlenme sıklığı 2-10 tekrar arasında değişmektedir. En çok işlenen değer on tekrarla hayvan severliktir.

3.6	Sır tutma									
3.7	İffet / Namus									
4	SORUMLULUK									
4.1	Sosyal kurallara uyma									
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci									
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	13	19	28	36	44	60	66		
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma									
4.5	Tedbirli olma									
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma									
4.7	Danışma/İstişare									
5	YARDIMSEVERLİK	8	12	21	56	64	65	66	66	
5.1	İyilikseverlik	9	12	23	56	62	64	65	66	66
5.2	Cömertlik									
5.3	Hayırseverlik									
5.4	Diğergamlık									
5.5	Dayanışma	41	66							
6	DUYARLILIK									
6.1	Anlayışlı olma									
6.2	Empati / Duygudaşlık									
6.3	Esneklik									
6.4	Estetik									
7	MUTLULUK									
7.1	Umut	13	39							
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme									
7.3	İyimser olma									
7.4	Nükteli / Espirili olma									
8	SABIR	25	60							
8.1	Sebat / Kararlı olma									
8.2	Özdenetim / Otokontrol									
8.3	Soğukkanlı olma									
8.4	Tutarlı olma									
9	CESARET									
9.1	Girişimcilik									
9.2	Yeni düşüncelere açık olma									
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik									
9.4	Özgürlük									
9.5	Bağımsızlık									
10	TEMİZLİK									
10.1	Sağlıklı olma									
10.2	Kişisel bakım	10	63							
10.3	Çevreyi temiz tutma									
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK									
11.1	İdealistlik / Ülkü									
11.2	Merak									
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma									
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık									

“Beyaz Benekli At” kitabında hayvan severlik, kibarlık/nezaket, çalışkanlık/çalışma, yardımseverlik, iyilikseverlik, dayanışma, umut, sabır, kişisel bakım değerleri işlenmiştir. Bu değerlerin işlenme sıklıkları 2-9 tekrar arasında değişmektedir. En çok işlenen değer dokuz tekrarla iyilikseverlik olmuştur.

4	SORUMLULUK	14	42										
4.1	Sosyal kurallara uyma												
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci												
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	31	32	51									
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma												
4.5	Tedbirli olma												
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma												
4.7	Danışma/İstişare	14	16	21	27								
5	YARDIMSEVERLİK	9	18	21									
5.1	İyilikseverlik	31											
5.2	Cömertlik												
5.3	Hayırseverlik												
5.4	Diğergamlık												
5.5	Dayanışma	47	48										
6	DUYARLILIK	12	12	25	42								
6.1	Anlayışlı olma												
6.2	Empati / Duygudaşlık												
6.3	Esneklik												
6.4	Estetik												
7	MUTLULUK	42	42	49	53								
7.1	Umut	7	27										
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme												
7.3	İyimser olma												
7.4	Nükteli / Esprili olma												
8	SABIR	37											
8.1	Sebat / Kararlı olma												
8.2	Özdenetim / Otokontrol												
8.3	Soğukkanlı olma												
8.4	Tutarlı olma												
9	CESARET	42	49										
9.1	Girişimcilik												
9.2	Yeni düşüncelere açık olma												
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik												
9.4	Özgürlük												
9.5	Bağımsızlık												
10	TEMİZLİK												
10.1	Sağlıklı olma												
10.2	Kişisel bakım												
10.3	Çevreyi temiz tutma												
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK												
11.1	İdealistlik / Ülkü												
11.2	Merak	8	19	21	29	39	42						
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma												
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık												

“Bir Şeftali Bin Şeftali” adlı çocuk kitabında sevgi, aile birliği, dostluk/arkadaşlık, değer bilme/değer verme, dürüstlük, güven/güvenilir olma, adil olma, hak bilici, sorumluluk, çalışkanlık/çalışma, danışma/istişare, yardımseverlik, dayanışma, duyarlılık, mutluluk, umut, cesaret ve merak değerleri işlenmiştir. Bu değerlerin görülme sıklığı 1-6 tekrar arasında değişmektedir. En çok işlenen değer merak, en az işlenen değer ise aile birliği değeri olmuştur.

4	SORUMLULUK	10	10	11									
4.1	Sosyal kurallara uyma												
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci												
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	10	10	11	29								
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma												
4.5	Tedbirli olma												
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma												
4.7	Danışma/İstişare	14	21	33									
5	YARDIMSEVERLİK	20	30	30									
5.1	İyilikseverlik												
5.2	Cömertlik												
5.3	Hayırseverlik												
5.4	Diğergamlık												
5.5	Dayanışma	34	43										
6	DUYARLILIK												
6.1	Anlayışlı olma												
6.2	Empati / Duygudaşlık												
6.3	Esneklik												
6.4	Estetik												
7	MUTLULUK												
7.1	Umut	14											
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme												
7.3	İyimser olma												
7.4	Nükteli / Esprili olma												
8	SABIR	28											
8.1	Sebat / Kararlı olma												
8.2	Özdenetim / Otokontrol												
8.3	Soğukkanlı olma												
8.4	Tutarlı olma												
9	CESARET	9	9	19	24	26	51						
9.1	Girişimcilik												
9.2	Yeni düşüncelere açık olma												
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik												
9.4	Özgürlük												
9.5	Bağımsızlık												
10	TEMİZLİK	47											
10.1	Sağlıklı olma												
10.2	Kişisel bakım												
10.3	Çevreyi temiz tutma	49	52	54									
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK												
11.1	İdealistlik / Ülkü												
11.2	Merak	58											
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma												
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık												

“Cevahir Dağı” kitabında sevgi, misafirperverlik, saygı, hoşgörü, görgü/terbiye, kibarlık/nezaket, dürüstlük, güven/güvenilir olma, adil olma/ hak bilici, sorumluluk, çalışkanlık/çalışma, danışma/istişare, yardımseverlik, dayanışma, umut, sabır, cesaret, temizlik, çevreyi temiz tutma, ileri görüşlülük, merak değerleri işlenmiştir. Değer işleme sıklığı 1-7 tekrar arasında değişmektedir. Kibarlık/nezaket en çok işlenen değer olmuştur.

4	SORUMLULUK									
4.1	Sosyal kurallara uyma									
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci									
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	30	37	42						
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma									
4.5	Tedbirli olma									
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma									
4.7	Danışma/İstişare	12								
5	YARDIMSEVERLİK	22	25	31	43	44	91			
5.1	İyilikseverlik	25	43	46						
5.2	Cömertlik									
5.3	Hayırseverlik									
5.4	Diğergamlık									
5.5	Dayanışma									
6	DUYARLILIK	26	29	34	65					
6.1	Anlayışlı olma									
6.2	Empati / Duygudaşlık									
6.3	Esneklik									
6.4	Estetik									
7	MUTLULUK									
7.1	Umut	145								
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme									
7.3	İyimser olma	40	51	52						
7.4	Nükteli / Esprili olma									
8	SABIR	40	61	91						
8.1	Sebat / Kararlı olma									
8.2	Özdenetim / Otokontrol									
8.3	Soğukkanlı olma									
8.4	Tutarlı olma									
9	CESARET									
9.1	Girişimcilik									
9.2	Yeni düşüncelere açık olma	18								
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik									
9.4	Özgürlük	39								
9.5	Bağımsızlık									
10	TEMİZLİK									
10.1	Sağlıklı olma									
10.2	Kişisel bakım									
10.3	Çevreyi temiz tutma									
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK									
11.1	İdealistlik / Ülkü									
11.2	Merak									
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma	30	31							
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / İletişimde ustalık									

“Dalgalar Dedikoduyu Sever” adlı çocuk kitabında sevgi, dostluk/arkadaşlık, saygı, kibarlık/nezaket, çalışkanlık/çalışma, danışma/istişare, yardımseverlik, iyilikseverlik, duyarlılık, umut, iyimser olma, sabır, yeni düşüncelere açık olma, bilimsellik/mantıklı olma değerleri işlenmiştir. Değer işleme sıklığı 1-6 tekrar arasında değişmektedir. En çok işlenen değer yardımseverliktir.

4	SORUMLULUK	31	38	47						
4.1	Sosyal kurallara uyma									
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci									
4.3	Çalışkanlık / Çalışma									
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma									
4.5	Tedbirli olma									
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma									
4.7	Danışma/İstişare									
5	YARDIMSEVERLİK	12	18	21	29					
5.1	İyilikseverlik									
5.2	Cömertlik	29	32							
5.3	Hayırseverlik									
5.4	Diğergamlık									
5.5	Dayanışma	7	8	11	26	48	49			
6	DUYARLILIK	21	48							
6.1	Anlayışlı olma									
6.2	Empati / Duygudaşlık	24								
6.3	Esneklik									
6.4	Estetik									
7	MUTLULUK	7	9	14	21	29	31	35		
7.1	Umut	8	9	12	31	44	46			
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme									
7.3	İyimser olma	15	16	20	46	50				
7.4	Nükteli / Esprili olma									
8	SABIR									
8.1	Sebat / Kararlı olma									
8.2	Özdenetim / Otokontrol									
8.3	Soğukkanlı olma									
8.4	Tutarlı olma									
9	CESARET									
9.1	Girişimcilik									
9.2	Yeni düşüncelere açık olma									
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik	44								
9.4	Özgürlük									
9.5	Bağımsızlık									
10	TEMİZLİK									
10.1	Sağlıklı olma									
10.2	Kişisel bakım									
10.3	Çevreyi temiz tutma									
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK									
11.1	İdealistlik / Ülkü									
11.2	Merak									
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma									
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık									

“Dünya Onlarla Daha Renkli” kitabında hayvan severlik, kibarlık/nezaket, minnettarlık, güven/güvenilir olma, sorumluluk, yardımseverlik, cömertlik, dayanışma, duyarlılık, empati/duygudaşlık, mutluluk, umut, yaratıcılık/mucitlik değerleri işlenmiştir. Bu değerleri işleme sıklıkları 1-7 tekrar arasında değişmektedir. En sık işlenen değer mutluluk olmuştur.

4	SORUMLULUK	17	46										
4.1	Sosyal kurallara uyma												
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci												
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	56	60										
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma												
4.5	Tedbirli olma												
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma												
4.7	Danışma/İstişare	25	48										
5	YARDIMSEVERLİK	7	58										
5.1	İyilikseverlik	6	11	16	17	52	57						
5.2	Cömertlik												
5.3	Hayırseverlik												
5.4	Diğergamlık												
5.5	Dayanışma	6	21	22	38	39	49						
6	DUYARLILIK	7	7	38	41								
6.1	Anlayışlı olma	9	29	51									
6.2	Empati / Duygudaşlık	9	32	46									
6.3	Esneklik												
6.4	Estetik												
7	MUTLULUK	29	33										
7.1	Ümut	46											
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme												
7.3	İyimser olma	36	48										
7.4	Nükteli / Esprili olma												
8	SABIR	53											
8.1	Sebat / Kararlı olma												
8.2	Özdenetim / Otokontrol												
8.3	Soğukkanlı olma												
8.4	Tutarlı olma												
9	CESARET	49											
9.1	Girişimcilik												
9.2	Yeni düşüncelere açık olma												
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik												
9.4	Özgürlük												
9.5	Bağımsızlık												
10	TEMİZLİK												
10.1	Sağlıklı olma												
10.2	Kişisel bakım												
10.3	Çevreyi temiz tutma												
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK												
11.1	İdealistlik / Ülkü												
11.2	Merak												
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma												
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık												

“En İyi Arkadaşım” adlı çocuk kitabında sevgi, dostluk/arkadaşlık, misafirperverlik, hayvan severlik, hoşgörü, kibarlık/nezaket, minnettarlık, dürüstlük, samimiyet/içtenlik, sorumluluk, çalışkanlık/çalışma, danışma/ istişare, yardımseverlik, iyilikseverlik, dayanışma, duyarlılık, anlayışlı olma, empati/duygudaşlık, mutluluk, umut, iyimser olma, sabır, cesaret değerleri işlenmiştir. Bu değerlerin işlenme sıklığı 1-6 tekrar arasında değişmektedir. En çok işlenen değer dayanışma olmuştur.

4	SORUMLULUK	34							
4.1	Sosyal kurallara uyma								
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci								
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	16	18						
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma								
4.5	Tedbirli olma								
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma								
4.7	Danışma/İstişare								
5	YARDIMSEVERLİK								
5.1	İyilikseverlik								
5.2	Cömertlik	18							
5.3	Hayırseverlik								
5.4	Diğergamlık								
5.5	Dayanışma	52	64						
6	DUYARLILIK	12	18	18					
6.1	Anlayışlı olma								
6.2	Empati / Duygudaşlık								
6.3	Esneklik								
6.4	Estetik								
7	MUTLULUK	51	54						
7.1	Umut	62							
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme								
7.3	İyimser olma	20	28	34	36	41	42		
7.4	Nükteli / Esprili olma								
8	SABIR								
8.1	Sebat / Kararlı olma								
8.2	Özdenetim / Otokontrol								
8.3	Soğukkanlı olma								
8.4	Tutarlı olma								
9	CESARET	44	51						
9.1	Girişimcilik								
9.2	Yeni düşüncelere açık olma								
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik								
9.4	Özgürlük	31	36	46	62				
9.5	Bağımsızlık	18	24	27					
10	TEMİZLİK								
10.1	Sağlıklı olma								
10.2	Kişisel bakım								
10.3	Çevreyi temiz tutma								
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK								
11.1	İdealistlik / Ülkü								
11.2	Merak	26	32						
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma								
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık								

“Günüşiği Hoşça Kal” adlı çocuk kitabında sevgi, dostluk/arkadaşlık, kibarlık/nezaket, değer bilme/değer verme, sorumluluk, çalışkanlık/çalışma, dayanışma, duyarlılık, mutluluk, umut, iyimser olma, cesaret, özgürlük, bağımsızlık, merak değerleri işlenmiştir. Bu değerleri işleme sıklığı 1-6 tekrar arasında değişmektedir. Bu kitapta en çok kibarlık/nezaket ve iyimser olma değerleri işlenmiştir.

4	SORUMLULUK	28	31										
4.1	Sosyal kurallara uyma												
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci												
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	41	42										
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma												
4.5	Tedbirli olma												
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma												
4.7	Danışma/İstişare												
5	YARDIMSEVERLİK	12	18	56									
5.1	İyilikseverlik												
5.2	Cömertlik												
5.3	Hayırseverlik												
5.4	Diğergamlık												
5.5	Dayanışma	9	39										
6	DUYARLILIK	32	34	47									
6.1	Anlayışlı olma												
6.2	Empati / Duygudaşlık												
6.3	Esneklik												
6.4	Estetik												
7	MUTLULUK												
7.1	Ümit												
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme												
7.3	İyimser olma	24	37	37									
7.4	Nükteli / Esprili olma												
8	SABIR												
8.1	Sebat / Kararlı olma												
8.2	Özdenetim / Otokontrol												
8.3	Soğukkanlı olma												
8.4	Tutarlı olma												
9	CESARET												
9.1	Girişimcilik												
9.2	Yeni düşüncelere açık olma												
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik	12	58										
9.4	Özgürlük												
9.5	Bağımsızlık												
10	TEMİZLİK												
10.1	Sağlıklı olma												
10.2	Kişisel bakım												
10.3	Çevreyi temiz tutma												
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK												
11.1	İdealistlik / Ülkü												
11.2	Merak	48											
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma												
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık												

“Kar Dansı” kitabında aile birliği, misafirperverlik, kibarlık/nezaket, alçak gönüllü olma/ tevazu, bağışlamak, açık sözlülük, sorumluluk, çalışkanlık/çalışma, yardımseverlik, dayanışma, duyarlılık, iyimser olma, yaratıcılık/mucitlik, ileri görüşlülük değerleri işlenmiştir. Bu değerlerin işlenme sıklıkları 1-3 tekrar arasında değişmektedir.

4	SORUMLULUK	14	15	26	27	44					
4.1	Sosyal kurallara uyma	5	15								
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci										
4.3	Çalışkanlık / Çalışma										
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma										
4.5	Tedbirli olma	45									
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma										
4.7	Danışma/İstişare										
5	YARDIMSEVERLİK										
5.1	İyilikseverlik	22	38	42	60						
5.2	Cömertlik										
5.3	Hayırseverlik	55	56	59							
5.4	Diğergamlık										
5.5	Dayanışma	21	23	27	30	31	42	57	59		
6	DUYARLILIK	9	11	12	15	18	26	34	42	46	50
6.1	Anlayışlı olma										
6.2	Empati / Duygudaşlık										
6.3	Esneklik										
6.4	Estetik										
7	MUTLULUK	13	22	46	50						
7.1	Ümit										
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme										
7.3	İyimser olma	22	28	34	37	40	41				
7.4	Nükteli / Esprili olma										
8	SABIR										
8.1	Sebat / Kararlı olma										
8.2	Özdenetim / Otokontrol										
8.3	Soğukkanlı olma										
8.4	Tutarlı olma										
9	CESARET										
9.1	Girişimcilik										
9.2	Yeni düşüncelere açık olma										
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik										
9.4	Özgürlük										
9.5	Bağımsızlık										
10	TEMİZLİK										
10.1	Sağlıklı olma										
10.2	Kişisel bakım										
10.3	Çevreyi temiz tutma										
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK										
11.1	İdealistlik / Ülkü										
11.2	Merak										
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma										
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık										

“Karaböcü Hoş Geldi” kitabında sevgi, aile birliği, misafirperverlik, hayvan severlik, merhamet/şefkat, fedakarlık, görgü/terbiye, kibarlık/nezaket, değer bilme/değer verme, dürüstlük, sorumluluk, sosyal kurallara uyma, tedbirli olma, iyilikseverlik, hayırseverlik dayanışma, duyarlılık, mutluluk, iyimser olma değerleri işlenmiştir. Değer işleme sıklıkları 1-10 tekrar arasında değişmektedir. En sık işlenen değer duyarlılık olurken en az işlenen değer değer bilme/değer verme olmuştur.

3	DÜRÜSTLÜK	17								
3.1	Güven / Güvenilir olma									
3.2	Sadakat/Bağlılık									
3.3	Adil olma / Hak bilici									
3.4	Açık sözlülük									
3.5	Samimiyet/içtenlik									
3.6	Sır tutma									
3.7	İffet / Namus									
4	SORUMLULUK	15	38							
4.1	Sosyal kurallara uyma									
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci									
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	6	7	13	22	23	41			
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma									
4.5	Tedbirli olma									
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma									
4.7	Danışma/İstişare	40	42							
5	YARDIMSEVERLİK	13	21							
5.1	İyilikseverlik									
5.2	Cömertlik									
5.3	Hayırseverlik									
5.4	Diğergamlık									
5.5	Dayanışma	32								
6	DUYARLILIK	8	9	14	21	28	32	33	46	
6.1	Anlayışlı olma									
6.2	Empati / Duygudaşlık	12								
6.3	Esneklik									
6.4	Estetik									
7	MUTLULUK	8	39	45						
7.1	Umut	21	41							
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme									
7.3	İyimser olma	32	33	41						
7.4	Nükteli / Espirili olma									
8	SABIR									
8.1	Sebat / Kararlı olma									
8.2	Özdenetim / Otokontrol									
8.3	Soğukkanlı olma									
8.4	Tutarlı olma									
9	CESARET	46								
9.1	Girişimcilik									
9.2	Yeni düşüncelere açık olma									
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik									
9.4	Özgürlük	17								
9.5	Bağımsızlık	19								
10	TEMİZLİK									
10.1	Sağlıklı olma									
10.2	Kişisel bakım									
10.3	Çevreyi temiz tutma									
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK	6	12	18	19	21	39			
11.1	İdealistlik / Ülkü									
11.2	Merak	5	6	10	26	40				
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma									
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık									

“Kente Gelen Çam Ağacı” kitabında sevgi, merhamet / şefkat, kibarlık / nezaket, minnettarlık, dürüstlük, sorumluluk, çalışkanlık / çalışma, danışma / istişare, yardımseverlik, dayanışma, duyarlılık, empati/duygudaşlık, mutluluk, umut, iyimser olma, cesaret, özgürlük, bağımsızlık, ileri görüşlülük, merak değerleri işlenmiştir. Bu değerlerin işlenme sıklıkları 1-11 tekrar arasında değişmektedir. En sık işlenen değer

3	DÜRÜSTLÜK	31	39	46									
3.1	Güven / Güvenilir olma												
3.2	Sadakat/Bağlılık	28	30										
3.3	Adil olma / Hak bilici												
3.4	Açık sözlülük												
3.5	Samimiyet/içtenlik	17											
3.6	Sır tutma												
3.7	İffet / Namus												
4	SORUMLULUK	24	39										
4.1	Sosyal kurallara uyma	13	20										
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci												
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	9	56	63									
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma												
4.5	Tedbirli olma												
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma												
4.7	Danışma/İstişare	27	40										
5	YARDIMSEVERLİK	33											
5.1	İyilikseverlik												
5.2	Cömertlik	31	32	68									
5.3	Hayırs severlik												
5.4	Diğergamlık												
5.5	Dayanışma	45	67										
6	DUYARLILIK	69											
6.1	Anlayışlı olma												
6.2	Empati / Duygudaşlık												
6.3	Esneklik												
6.4	Estetik												
7	MUTLULUK												
7.1	Ümut	18	79										
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme												
7.3	İyimser olma	41											
7.4	Nükteli / Espirili olma												
8	SABIR												
8.1	Sebat / Kararlı olma												
8.2	Özdenetim / Otokontrol												
8.3	Soğukkanlı olma												
8.4	Tutarlı olma												
9	CESARET												
9.1	Girişimcilik												
9.2	Yeni düşüncelere açık olma												
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik												
9.4	Özgürlük	36	39	52									
9.5	Bağımsızlık												
10	TEMİZLİK	12											
10.1	Sağlıklı olma												
10.2	Kişisel bakım												
10.3	Çevreyi temiz tutma												
11	İLERİ GÖRÜŞLÜK												
11.1	İdealistlik / Ülkü												
11.2	Merak	6	13	19	22	38	47						
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma												
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık												

“Kırmızı Pelerinli Kurtçuk” adlı kitapta sevgi, aile birliği, dostluk/arkadaşlık, hayvan severlik, saygı, hoşgörü, görgü/terbiye, kibarlık/nezaket, değer bilme/değer verme, dürüstlük, sadakat/bağlılık, samimiyet/içtenlik, sorumluluk, sosyal kurallara uyma, çalışkanlık/çalışma, danışma/istişare, cömertlik, dayanışma, duyarlılık, umut, iyimser olma, özgürlük, temizlik, kişisel bakım, merak değerleri işlenmiştir. Bu

3	DÜRÜSTLÜK	7	8	16	24	26	36				
3.1	Güven / Güvenilir olma	24	39								
3.2	Sadakat/Bağlılık										
3.3	Adil olma / Hak bilici										
3.4	Açık sözlülük	26	36								
3.5	Samimiyet/içtenlik										
3.6	Sır tutma										
3.7	İffet / Namus										
4	SORUMLULUK	19	26								
4.1	Sosyal kurallara uyma										
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci										
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	7	19	20	22	28					
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma										
4.5	Tedbirli olma										
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma										
4.7	Danışma/İstişare	10	13	22							
5	YARDIMSEVERLİK										
5.1	İyilikseverlik	30	34								
5.2	Cömertlik										
5.3	Hayırs severlik										
5.4	Diğergamlık										
5.5	Dayanışma	12	41								
6	DUYARLILIK										
6.1	Anlayışlı olma										
6.2	Empati / Duygudaşlık										
6.3	Esneklik										
6.4	Estetik	7	8	11	19	20	26	41			
7	MUTLULUK	12	26								
7.1	Umut										
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme										
7.3	İyimser olma										
7.4	Nükteli / Espirili olma										
8	SABIR										
8.1	Sebat / Kararlı olma										
8.2	Özdenetim / Otokontrol										
8.3	Soğukkanlı olma										
8.4	Tutarlı olma										
9	CESARET										
9.1	Girişimcilik										
9.2	Yeni düşüncelere açık olma										
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik										
9.4	Özgürlük	39									
9.5	Bağımsızlık										
10	TEMİZLİK										
10.1	Sağlıklı olma										
10.2	Kişisel bakım										
10.3	Çevreyi temiz tutma										
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK										
11.1	İdealistlik / Ülkü										
11.2	Merak	8									
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma										
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık										

“Kitaplardan Korkan Çocuk” kitabında sevgi, aile birliği, hoşgörü, görgü/terbiye, dürüstlük, güven/güvenilir olma, açık sözlülük, sorumluluk, çalışkanlık/çalışma, danışma/istişare, iyilikseverlik, dayanışma, estetik, mutluluk, özgürlük, merak değerleri işlenmiştir. Bu değerlerin işlenme sıklığı 1-7 tekrar arasında değişmektedir. Kitapta en sık işlenen değer estetikdir.

3	DÜRÜSTLÜK	12	19	24						
3.1	Güven / Güvenilir olma									
3.2	Sadakat/Bağlılık									
3.3	Adil olma / Hak bilici	21	27							
3.4	Açık sözlülük	19	36							
3.5	Samimiyet/içtenlik	16	21	40						
3.6	Sır tutma									
3.7	İffet / Namus									
4	SORUMLULUK	9	9	12	15	72	74	80	90	
4.1	Sosyal kurallara uyma									
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci									
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	40								
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma									
4.5	Tedbirli olma									
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma									
4.7	Danışma/İstişare									
5	YARDIMSEVERLİK									
5.1	İyilikseverlik									
5.2	Cömertlik									
5.3	Hayırseverlik									
5.4	Diğergamlık									
5.5	Dayanışma	9	15	39						
6	DUYARLILIK	31	36	40						
6.1	Anlayışlı olma									
6.2	Empati / Duygudaşlık									
6.3	Esneklik									
6.4	Estetik	21	36							
7	MUTLULUK	14	29							
7.1	Umut	9								
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme									
7.3	İyimser olma	16	39							
7.4	Nükteli / Esprili olma									
8	SABIR									
8.1	Sebat / Kararlı olma									
8.2	Özdenetim / Otokontrol									
8.3	Soğukkanlı olma									
8.4	Tutarlı olma									
9	CESARET	9	9	14	15	32	39			
9.1	Girişimcilik									
9.2	Yeni düşüncelere açık olma	10	10	12	19	23	39			
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik									
9.4	Özgürlük	9	10	11	19	28	37			
9.5	Bağımsızlık	9	15	21	33					
10	TEMİZLİK									
10.1	Sağlıklı olma									
10.2	Kişisel bakım	21	23							
10.3	Çevreyi temiz tutma									
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK	9								
11.1	İdealistlik / Ülkü	23	27	36						
11.2	Merak	9	10	19	33					
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma	11								
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık									

“Küçük Prens” kitabında sevgi, dostluk/arkadaşlık, insan severlik, saygı, hoşgörü, görgü/terbiye, kibarlık/nezaket, dürüstlük, adil olma/hak bilici, açık sözlülük, samimiyet/içtenlik, sorumluluk, çalışkanlık/çalışma, dayanışma, duyarlılık, estetik, mutluluk, umut, iyimser olma, cesaret, yeni düşüncelere açık olma, özgürlük, bağımsızlık, kişisel bakım, çevreyi temiz tutma, ileri görüşlülük, idealistlik/ülkü, merak

3	DÜRÜSTLÜK	9	17	26	44	48	68				
3.1	Güven / Güvenilir olma	20	29								
3.2	Sadakat/Bağlılık										
3.3	Adil olma / Hak bilici										
3.4	Açık sözlülük										
3.5	Samimiyet/içtenlik	46	68	82							
3.6	Sır tutma										
3.7	İffet / Namus										
4	SORUMLULUK										
4.1	Sosyal kurallara uyma										
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci										
4.3	Çalışkanlık / Çalışma										
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma										
4.5	Tedbirli olma										
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma										
4.7	Danışma/İstişare	19	58								
5	YARDIMSEVERLİK										
5.1	İyilikseverlik										
5.2	Cömertlik										
5.3	Hayırseverlik										
5.4	Diğergamlık										
5.5	Dayanışma										
6	DUYARLILIK	32	46	76							
6.1	Anlayışlı olma										
6.2	Empati / Duygudaşlık										
6.3	Esneklik										
6.4	Estetik										
7	MUTLULUK										
7.1	Ümut										
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme										
7.3	İyimser olma	40	44	72	80						
7.4	Nükteli / Espirili olma										
8	SABIR	20	26								
8.1	Sebat / Kararlı olma										
8.2	Özdenetim / Otokontrol	27	99								
8.3	Soğukkanlı olma										
8.4	Tutarlı olma										
9	CESARET										
9.1	Girişimcilik										
9.2	Yeni düşüncelere açık olma										
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik										
9.4	Özgürlük										
9.5	Bağımsızlık										
10	TEMİZLİK										
10.1	Sağlıklı olma										
10.2	Kişisel bakım										
10.3	Çevreyi temiz tutma										
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK										
11.1	İdealistlik / Ülkü										
11.2	Merak										
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma										
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık										

“Lastik Pabuçlar” kitabında sevgi, misafirperverlik, onur/şeref, kibarlık, nezaket, alçak gönüllü olma/tevazu, minnettarlık, dürüstlük, güven/güvenilir olma, samimiyet/içtenlik, danışma/istişare, duyarlılık, iyimser olma, sabır, özdenetim/otokontrol değerleri işlenmiştir. Bu değerlerin işlenme sıklığı 2-6 tekrar arasında değişmektedir. En sık tekrarlanan değer dürüstlük olmuştur.

3	DÜRÜSTLÜK								
3.1	Güven / Güvenilir olma	69	78						
3.2	Sadakat/Bağlılık								
3.3	Adil olma / Hak bilici								
3.4	Açık sözlülük								
3.5	Samimiyet/içtenlik								
3.6	Sır tutma								
3.7	İffet / Namus								
4	SORUMLULUK								
4.1	Sosyal kurallara uyma								
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci								
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	69	80						
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma								
4.5	Tedbirli olma								
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma								
4.7	Danışma/İstişare	45	96						
5	YARDIMSEVERLİK	45	58	67	73				
5.1	İyilikseverlik	8	13	26	59	73	73	73	82
5.2	Cömertlik								
5.3	Hayırseverlik								
5.4	Diğergamlık	12							
5.5	Dayanışma	8	45	62	69	76	82		
6	DUYARLILIK	78	80						
6.1	Anlayışlı olma								
6.2	Empati / Duygudaşlık								
6.3	Esneklik								
6.4	Estetik	13							
7	MUTLULUK								
7.1	Umut								
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme								
7.3	İyimser olma	7	18	26	33	34	52	88	
7.4	Nükteli / Espirili olma								
8	SABIR								
8.1	Sebat / Kararlı olma								
8.2	Özdenetim / Otokontrol								
8.3	Soğukkanlı olma								
8.4	Tutarlı olma								
9	CESARET								
9.1	Girişimcilik								
9.2	Yeni düşüncelere açık olma								
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik								
9.4	Özgürlük								
9.5	Bağımsızlık								
10	TEMİZLİK								
10.1	Sağlıklı olma								
10.2	Kişisel bakım								
10.3	Çevreyi temiz tutma								
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK								
11.1	İdealistlik / Ülkü								
11.2	Merak								
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma								
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık								

“Sakız Kızın Günleri” kitabında sevgi, misafirperverlik, saygı, hoşgörü, bağışlamak, güven/güvenilir olma, çalışkanlık/çalışma, danışma/istişare, yardımseverlik, iyilikseverlik, diğergamlık, dayanışma, duyarlılık, estetik, iyimser olma değerleri işlenmiştir. Değerlerin işlenme sıklığı 1-7 tekrar arasında değişmektedir. İyimser olma en fazla işlenen değer olurken diğergamlık ve estetik en az işlenen

3	DÜRÜSTLÜK	7	7	8	18	23							
3.1	Güven / Güvenilir olma	20	51										
3.2	Sadakat/Bağlılık												
3.3	Adil olma / Hak bilici												
3.4	Açık sözlülük												
3.5	Samimiyet/içtenlik												
3.6	Sır tutma	11											
3.7	İffet / Namus												
4	SORUMLULUK	23	53										
4.1	Sosyal kurallara uyma	18	56										
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci												
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	21	29										
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma												
4.5	Tedbirli olma												
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma												
4.7	Danışma/İstişare	7	12	23	36								
5	YARDIMSEVERLİK	7	26	40	53								
5.1	İyilikseverlik	52											
5.2	Cömertlik												
5.3	Hayırseverlik												
5.4	Diğergamlık												
5.5	Dayanışma	7	9	16	21								
6	DUYARLILIK	8	10	11	22	29	32	42	49				
6.1	Anlayışlı olma	7	32										
6.2	Empati / Duygudaşlık	21	46										
6.3	Esneklik												
6.4	Estetik												
7	MUTLULUK	7	16	22	29	35	37						
7.1	Ümit												
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme												
7.3	İyimser olma	11											
7.4	Nükteli / Espriyi olma												
8	SABIR												
8.1	Sebat / Kararlı olma												
8.2	Özdenetim / Otokontrol												
8.3	Soğukkanlı olma												
8.4	Tutarlı olma												
9	CESARET												
9.1	Girişimcilik												
9.2	Yeni düşüncelere açık olma												
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik												
9.4	Özgürlük	45											
9.5	Bağımsızlık												
10	TEMİZLİK												
10.1	Sağlıklı olma	23	26										
10.2	Kişisel bakım												
10.3	Çevreyi temiz tutma												
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK												
11.1	İdealistlik / Ülkü	8											
11.2	Merak												
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma	23	39										
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık												

“Sözsüz Sevgi” adlı kitapta sevgi, aile birliği, dostluk/vatandaşlık, misafirperverlik, saygı, hoşgörü, görgü/terbiye, kibarlık/nezaket, alçak gönüllü olma/tevazu, minnettarlık, dürüstlük, güven/güvenilir olma, sır tutma, sorumluluk, sosyal kurallara uyma, çalışkanlık/çalışma, danışma/istişare, yardımseverlik, iyilikseverlik, dayanışma, duyarlılık, anlayışlı olma, empati/duygudaşlık, mutluluk,

4	SORUMLULUK									
4.1	Sosyal kurallara uyma	65	69							
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci									
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	14	19	48	64					
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma									
4.5	Tedbirli olma									
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma	13								
4.7	Danışma/İstişare	21	39							
5	YARDIMSEVERLİK									
5.1	İyilikseverlik	12								
5.2	Cömertlik									
5.3	Hayırseverlik									
5.4	Diğergamlık									
5.5	Dayanışma									
6	DUYARLILIK	15	33							
6.1	Anlayışlı olma									
6.2	Empati / Duygudaşlık									
6.3	Esneklik									
6.4	Estetik									
7	MUTLULUK									
7.1	Umut	14								
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme									
7.3	İyimser olma									
7.4	Nükteli / Esprili olma	89								
8	SABIR	43								
8.1	Sebat / Kararlı olma									
8.2	Özdenetim / Otokontrol									
8.3	Soğukkanlı olma									
8.4	Tutarlı olma									
9	CESARET	32	56							
9.1	Girişimcilik									
9.2	Yeni düşüncelere açık olma									
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik	17								
9.4	Özgürlük	29								
9.5	Bağımsızlık									
10	TEMİZLİK									
10.1	Sağlıklı olma									
10.2	Kişisel bakım									
10.3	Çevreyi temiz tutma	98	101							
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK									
11.1	İdealistlik / Ülkü									
11.2	Merak									
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma									
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık									

“Şakacı Çocuklar” kitabında sevgi, dostluk/arkadaşlık, saygı, kibarlık/nezaket, samimiyet/içtenlik, sır tutma, sosyal kurallara uyma, çalışkanlık/çalışma, danışma/istişare, iyilikseverlik, umut, nükteli/esprili olma, sabır, cesaret, yaratıcılık/mucitlik, özgürlük, çevreyi temiz tutma değerleri işlenmiştir. Bu değerlerin işlenme sıklığı 1-7 tekrar arasında değişmektedir. En sık işlenen değer kibarlık/nezaket olmuştur.

4	SORUMLULUK	32	37										
4.1	Sosyal kurallara uyma												
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci												
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	31	36	39									
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma												
4.5	Tedbirli olma												
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma												
4.7	Danışma/İstişare												
5	YARDIMSEVERLİK	17	37										
5.1	İyilikseverlik												
5.2	Cömertlik												
5.3	Hayırseverlik												
5.4	Diğergamlık												
5.5	Dayanışma	8	9	12	33								
6	DUYARLILIK	17	24	31									
6.1	Anlayışlı olma												
6.2	Empati / Duygudaşlık	36											
6.3	Esneklik												
6.4	Estetik												
7	MUTLULUK	14	39										
7.1	Ümit												
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme												
7.3	İyimser olma	15											
7.4	Nükteli / Esprili olma												
8	SABIR	23	41										
8.1	Sebat / Kararlı olma												
8.2	Özdenetim / Otokontrol												
8.3	Soğukkanlı olma												
8.4	Tutarlı olma												
9	CESARET												
9.1	Girişimcilik												
9.2	Yeni düşüncelere açık olma												
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik												
9.4	Özgürlük	36											
9.5	Bağımsızlık												
10	TEMİZLİK												
10.1	Sağlıklı olma	47											
10.2	Kişisel bakım												
10.3	Çevreyi temiz tutma												
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK												
11.1	İdealistlik / Ülkü												
11.2	Merak	47											
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma												
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık												

“Tatil Köyünün Çocukları” adlı kitapta sevgi, dostluk/arkadaşlık, misafirperverlik, saygı, hoşgörü, onur/şeref, görgü/terbiye, kibarlık/nezaket, bağışlamak, dürüstlük, adil olma/hak bilici, sorumluluk, çalışkanlık/çalışma, yardımseverlik, dayanışma, duyarlılık, empati/duygudaşlık, mutluluk, iyimser olma, sabır, özgürlük, merak değerleri işlenmiştir. Bu değerlerin işlenme sıklığı 1-4 tekrar arasında değişmektedir. En sık işlenen değerler sevgi ve dayanışma olmuştur.

4	SORUMLULUK																		
4.1	Sosyal kurallara uyma																		
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci																		
4.3	Çalışkanlık / Çalışma																		
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma																		
4.5	Tedbirli olma																		
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma																		
4.7	Danışma/İstişare	61	62	63															
5	YARDIMSEVERLİK	52	54	64															
5.1	İyilikseverlik																		
5.2	Cömertlik																		
5.3	Hayırseverlik																		
5.4	Diğergamlık																		
5.5	Dayanışma	36	44																
6	DUYARLILIK																		
6.1	Anlayışlı olma																		
6.2	Empati / Duygudaşlık																		
6.3	Esneklik																		
6.4	Estetik																		
7	MUTLULUK	11	23	29	36														
7.1	Umut	63	66																
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme																		
7.3	İyimser olma	15	19	57															
7.4	Nükteli / Espriyi olma																		
8	SABIR																		
8.1	Sebat / Kararlı olma																		
8.2	Özdenetim / Otokontrol																		
8.3	Soğukkanlı olma																		
8.4	Tutarlı olma																		
9	CESARET	63	74																
9.1	Girişimcilik																		
9.2	Yeni düşüncelere açık olma																		
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik	64																	
9.4	Özgürlük																		
9.5	Bağımsızlık																		
10	TEMİZLİK																		
10.1	Sağlıklı olma																		
10.2	Kişisel bakım																		
10.3	Çevreyi temiz tutma	30	52	82															
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK																		
11.1	İdealistlik / Ülkü																		
11.2	Merak	21	32																
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma																		
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık																		

“Uçan Salı” kitabında sevgi, aile birliği, dostluk/arkadaşlık, insan severlik, merhamet/şefkat, görgü/terbiye, kibarlık/nezaket, bağışlamak, danışma/istişare, yardımseverlik, dayanışma, duyarlılık, mutluluk, umut, iyimser olma, cesaret, yaratıcılık/mucitlik, çevreyi temiz tutma, merak değerleri işlenmiştir. Bu değerlerin işlenme sıklığı 1-5 tekrar arasında değişmektedir. Kitapta işlenen en sık değer aile birliği olmuştur.

4	SORUMLULUK	31	39	42							
4.1	Sosyal kurallara uyma										
4.2	Vatandaşlık / Yurttaşlık bilinci										
4.3	Çalışkanlık / Çalışma	13	19	25							
4.4	Disiplinli olma/Düzenli olma										
4.5	Tedbirli olma										
4.6	Tasarruf / Tutumlu olma										
4.7	Danışma/İstişare	19	23								
5	YARDIMSEVERLİK	7	13	15	16	30	36				
5.1	İyilikseverlik	7	9	19	30						
5.2	Cömertlik										
5.3	Hayırseverlik										
5.4	Diğergamlık										
5.5	Dayanışma	7	8	12	20	21	39				
6	DUYARLILIK	7	8	12	27	29					
6.1	Anlayışlı olma										
6.2	Empati / Duygudaşlık	7	7	9	18	21	24	29	31	32	39
6.3	Esneklik										
6.4	Estetik										
7	MUTLULUK	23	29								
7.1	Ümit	17									
7.2	Kanaatkârlık / Elindekilerle yetinme										
7.3	İyimser olma	19									
7.4	Nükteli / Esprili olma										
8	SABIR										
8.1	Sebat / Kararlı olma										
8.2	Özdenetim / Otokontrol										
8.3	Soğukkanlı olma										
8.4	Tutarlı olma										
9	CESARET	42	43								
9.1	Girişimcilik										
9.2	Yeni düşüncelere açık olma	14									
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik										
9.4	Özgürlük										
9.5	Bağımsızlık										
10	TEMİZLİK										
10.1	Sağlıklı olma										
10.2	Kişisel bakım										
10.3	Çevreyi temiz tutma										
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK										
11.1	İdealistlik / Ülkü										
11.2	Merak	19									
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma										
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık										

“Ülkenin Renkleri” kitabında sevgi, aile birliği, dostluk/arkadaşlık, saygı, vakar/ciddiyet, barış, bağışlamak, değer bilme / değer verme, dürüstlük, güven/güvenilir olma, sadakat/bağlılık, adil olma/hak bilici, sorumluluk, çalışkanlık/çalışma, danışma/istişare, yardımseverlik, iyilikseverlik, dayanışma, duyarlılık, empati/duygudaşlık, mutluluk, umut, iyimser olma, cesaret, yeni düşüncelere açık olma, merak değerleri işlenmiştir. Bu değerlerin işlenme sıklığı 1-9 tekrar arasındadır. Kitapta en fazla işlenen değer sevgidir.

9	CESARET											
9.1	Girişimcilik											
9.2	Yeni düşüncelere açık olma	18	24									
9.3	Yaratıcılık / Mucitlik	14										
9.4	Özgürlük											
9.5	Bağımsızlık											
10	TEMİZLİK											
10.1	Sağlıklı olma											
10.2	Kişisel bakım											
10.3	Çevreyi temiz tutma											
11	İLERİ GÖRÜŞLÜLÜK											
11.1	İdealistlik / Ülkü											
11.2	Merak											
11.3	Bilimsellik / Mantıklı olma											
11.4	Diplomasi / İletişim kurma / iletişimde ustalık											

“Yazarına Direnen Öyküler” kitabında hoşgörü, görgü/terbiye, kibarlık/nezaket, değer bilme/değer verme, dürüstlük, sadakat/bağlılık, açık sözlülük, çalışkanlık/çalışma, iyilikseverlik, duyarlılık, empati/duygudaşlık, esneklik, umut, yeni düşüncelere açık olma, yaratıcılık/mucitlik değerleri işlenmiştir. Bu değerlerin işlenme sıklığı 1-2 tekrar sıklığı arasında değişmektedir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde bulgular ve yorumlar sonucunda ortaya konulan veriler doğrultusunda araştırmayla ilgili sonuçlara ve önerilere yer verilecektir.

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Çocuk kitaplarının tasarımına ilişkin sonuçlar

- Örnekleme alınan 50 adet çocuk edebiyatı kitabının büyük çoğunluğunun (%94) kapağının çocukların ilgisini çekecek nitelikte olduğu görülmüştür. Bu kitapların kapağı karton veya mukavva gibi dayanıklı malzemelerden yapılmıştır. Kitapların kapaklarının büyük bir çoğunluğunda kitabın hangi yaş düzeyine uygun olduğu belirtilmiştir. Kitap kapağında yer alan resimler içerikle ilgili özellikleri yansıtmaktadır.
- Araştırma sonuçlarına göre incelenen kitapların tamamın cildi, sağlam ve dayanıklıdır. Sayfalar dağılmamakta ve kolayca çevrilebilmektedir.
- Çocuk edebiyatı kitaplarında kullanılan kâğıt mat, gözü yormayan, silinebilen, mürekkebi dağıtmayan niteliktedir. İncelenen tüm kitaplarda bu özellik görülmüştür.
- Sayfa düzeni ile ilgili sonuçlara bakıldığında incelenen kitapların %2'sinin belirlenen özellikler açısından yetersiz olduğu görülmüştür. Kitapların %44'ü kısmen uygun ve %54'ü ise uygundur.
- Çocuk kitaplarında yaş düzeyine göre 30-10 punto arasında değişen yazı karakterleri ile ilgili sonuçlara bakıldığında incelenen kitapların %6'sının

yetersiz , %6'sının kısmen uygun olduğu ve %88'inin tamamen uygun olduğu görülmüştür.

- Çocuk kitaplarında dikkat edilmesi gereken en önemli özellik olan resimlemenin incelenen çocuk kitaplarının %2'sinde yetersiz düzeyde olduğu, %40'ında kısmen uygun olduğu ve %58'inde yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Örnekleme alınan kitapların %44'ünde siyah beyaz renklerde resim kullanılmıştır. 7-9 yaş için hazırlanan kitaplar için bu oran oldukça fazladır.

5.1.2. Çocuk kitaplarının içerik özelliklerine ilişkin sonuçlar

- İncelenen çocuk edebiyatı eserlerinde seçilen konu ve tür bakımından %74'ünün yeterli, %26'sının kısmen uygun olduğu görülmüştür. Seçilen konu ve türler çocukların seviyesine uygun olmasına rağmen kitaplarda konu çeşitliliği olmadığı görülmüştür.
- Araştırma kapsamına alınan kitapların hemen hepsinde kitapta işlenen olay veya durumla ilgili giriş yapıldığı, neden-sonuç ilişkisinin mantıklı bir örgü içinde geliştiği, düşüncelerin birbirleriyle tutarlı olduğu, anlatılanların çocuğun ilgisini canlı tuttuğu, çocukta merak ve keşif duygusu uyandırdığı sonucuna varılmıştır.
- İleti teması altında incelenen niteliklere göre kitapların %30'unun kısmen yeterli olduğu, %70'inin yeterli düzeyde olduğu görülmüştür.
- Karakter temasıyla ilgili sonuçlara bakıldığında incelenen kitapların %8'inin kısmen uygun olduğu, %70'inin yeterli olduğu, %22'sinin ise tamamen uygun olduğu görülmüştür. Konu ve türde olduğu gibi karakter bölümünde de çeşitlilik görülememiştir.
- İncelenen kitapların tümünde işlenen zamanın çocuğun zaman algısına uygun olduğu görülmüştür. Kitaplarda işlenen yer olgusu ise %98 oranında çocukların algılayabileceği düzeydedir.
- İncelenen kitapların %98'inin dil ve anlatım özellikleri bakımından çocukların gelişim seviyelerine uygun olduğu görülmüştür. İncelenen kitapların neredeyse tamamında kurallı cümle kullanıldığı tespit edilmiştir. Dil bilgisi kurallarına bağlı bir şekilde yazılan bu kitapların olması olumlu bir sonuçtur.
- Örnekleme alınan kitapların söz varlığı ile ilgili araştırma sonuçlarına göre

kitapların %96'sı belirlenen ölçütlere uygundur.

- İncelenen kitapların bazılarında çocukların gelişim düzeyine uygun olmayan söz sanatlarına(atasözleri, deyimler, ahenk oluşturan ses benzerlikleri) rastlanmıştır. İncelenen kitapların %64'ü ölçekte yer alan söz sanatlarıyla ilgili niteliklere tamamen uygundur.

5.1.3. Çocuk kitaplarında değer işleme sıklığına ilişkin sonuçlar

- Örnekleme alınan 50 çocuk kitabında işlenen değerlerin yeteri kadar üzerinde durulmadığı görülmüştür. Özellikler “*sabır, temizlik, ileri görüşlülük, cesaret, dürüstlük, mutluluk*” değerlerine çocuk kitaplarında daha fazla yer verilmemiştir.

5.2. Öneriler

5.2.1. Çocuk kitaplarının tasarımına ilişkin öneriler

- Çocuklara okuma sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırmada çocuk kitaplarının görsel tasarımı şüphesiz önemli bir yere sahiptir. Bunun için Türkiye’de basılan çocuk kitaplarının kalitesi her alanda arttırılmalıdır.
- Çocukların dikkatini en çok canlı ve çeşitli renklerdeki kitaplar çektiği için bu kitaplarda siyah-beyaz resimlere yer verilmemelidir. Siyah beyaz resimlerden oluşan kitaplar, okuma alışkanlığı ve okuma sevgisi kazandırılmaya çalışılan çocuklarda ters tepki yaratabilir. Maliyeti her ne olursa olsun yayınevleri tarafından çocuklar için hazırlanan kitaplarda canlı renklere yer verilmelidir.
- Çocuk kitaplarının en büyük özelliği olan resimleme için kitapları resimleyen sanatçı ve kitabın yazarı koordineli bir şekilde çalışmalı, resim-metin ilişkisine önem verilmelidir. Resimlerin ve metnin uyumu bir editör tarafından kontrol edilmelidir. Çünkü bazı kitaplarda verilen resimdeki detaylar metni yansıtmamaktadır. Bu kitapların ayrıntılara dikkat eden bir yaş grubuna hitap

ettiği unutulmamalıdır.

- Kitapların sayfa düzenlemelerinde farklı şekiller kullanılabilir. Resmin altına metin yerleştirmek yerine metnin sağ veya sol yanına resimler konabilir. Ayrıca bu resimler aynı boyutlarda olmamalıdır. Büyüklü küçüklü resimlerle donatılmış sayfalar çocuklara daha farklı gelecektir.
- Sayfa düzenlemesinde metinlerin sayfaya yerleştirilmesine daha çok dikkat edilmelidir. Bazı kitaplarda sayfanın sağ ve sol kısmında bırakılan boşluklar yeterli olmamaktadır. Sayfaların kenar boşlukları en az 2cm olmalıdır.
- Kitabı yayınlayan her yayınevinde çocuk psikolojisini bilen uzman ve görsel tasarımcı editör olarak bulunmalıdır.
- Kitap seçiminde çocuklara karışılmamalıdır. Kendisi istemediği halde zorla alınan bir kitap beklenenin aksine ters tepki yapabilir. Kitap alınırken çocuk serbest bırakılmalı, hangisi ilgisini çekiyorsa onu seçmesine izin verilmelidir. Çocuk kitaplarında ilk amaçlar kitabı sevdirmeye ve okuma alışkanlığı kazandırmak olduğu için çocuk içeriğe bakılmaksızın kitabı seçebilir. Kitap okuma alışkanlığı kazandıktan sonra içerikle ilgilenebilir.
- Çocuk kitapları her yere rahatça taşınabilecek büyüklükte ve çocuğun sıkılmaması için değişik boyutlarda olmalıdır.
- İlköğretim 1-3.sınıflar için hazırlanan çocuk edebiyatı eserlerinde harflerin boyutu 12 puntodan az olmamalıdır.

5.2.2. Çocuk kitaplarının içerik özelliklerine ilişkin öneriler

- Kitaplarda işlenen konularda (bir kitabın dışında) engelli bir karaktere yer verilmediği görülmüştür. Yalnızca bir kitapta işitme engelli bir çocuğa yer verilmiştir. Oysa gerçek hayatta birtakım vücut fonksiyonları engelli çocuklar bulunmaktadır. Hem engelli çocuklara hitap etmesi hem de sağlıklı çocukların engelli insanları anlaması, onlara karşı duyarlılığının artması için yazarlar kitaplarında bu tür kahramanlara yer vermelidir.
- Günümüzde teknolojinin ve buna bağlı olarak tempolu hayat akışının insanları birbirinden uzaklaştırdığı, insan ilişkilerini zayıflattığı durumların gözler önüne serildiği kitaplar hemen hemen yok denecek kadar azdır. Bazı kitaplarda çalışan

anne-baba figürleri ve çocuklara onlarla birlikte yaşayan anneanne/babaannenine baktığı durumlar verilmiştir. Ancak bu durum günümüzde sadece kırsal kesimde görülmektedir. Şehir hayatında çocuklar ya bakıcılara bırakılmaktadır ya da kreşlere. Ayrıca kitaplarda genellikle –hayvan sevgisini aşlamak amacıyla- kahramanlar ve hayvanlar iç içe görülmektedir. Halbuki günümüzde şehir hayatı yaşayan çocuklar bu hayvanları ya televizyonda ya da ailelerinin götürdüğü hayvanat bahçelerinde görmektedir. Çocuk kitaplarının yazılma amaçlarından biri de çocukların hayal güçlerini geliştirmektir ama hitap ettiği yaş grubu düşünüldüğünde çocukların birkaç kere gördükleri veya hiç görmedikleri hayvanları, köy yaşantısını zihinlerinde canlandırmaları oldukça zordur. Bu yüzden yazarlar, günümüz gerçeklerine ve aile yaşantısına değinmelidir.

- Örnekleme alınan kitaplarda hiçbir çocuk ciddi bir hastalık geçirmemektedir. Fakat günümüzde “Çağın Vebası” olarak adlandırılan kanser hastalığına maalesef birçok çocuk yakalanmaktadır. Bu hastalık her an her çocuğun başına gelebilir. Yazarlara düşen en büyük görev bu hastalığa yakalanan çocuğun tedavi aşamalarını, bu aşamalarda yaşadıklarını, hastalığı atlattığını anlatan umut verici hikayeler yazmaktır.
- Çocuk kitaplarında hoşgörü ve anlayışlı olma değerlerini geliştirmek amacıyla farklı din ve kültürden karakterlere yer verilmelidir.

5.2.3. Çocuk kitaplarında değer işleme sıklığına ilişkin öneriler

- “*sabır, temizlik, ileri görüşlülük, cesaret, dürüstlük, mutluluk*” değerlerine çocuk kitaplarında daha fazla yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

- ARI, Gökhan(2010). “*Türkçe Ders Kitaplarında Fiziksel ve Biçimsel Görünüm*” (ed.) Hakan Ülper Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri, Pegem Yayıncılık.
- BALCI, Ali(2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler (6.Baskı)*. Ankara:Pegem A Yayıncılık.
- BARAL, H.,(1989). *0-6 Yaş Grubu Çocuk Kitap İllustrasyonlarının Analizi ve Bir Çocuk Kitabı İllustrasyonu Denemesi*. Yayımlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- HECE Dergisi(2005) *Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, Hece Dergisi, Ankara.
- DEMİREL, Şener (2010). *Edebi Metinlerle Çocuk Edebiyatı*,Ş. Demirel(ed.). Ankara:Pegem Akademi.
- CİRAVOĞLU, Öner (2000). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Ersin Yayınevi.
- DİLİDÜZGÜN, Selahattin (1996). *Çağdaş Çocuk Yazını, Yazın Eğitime Atılan İlk Adım, Doğan Kardeş Çocuk ve Eğitim Kitaplığı*. İstanbul:Yapı Kredi Yayınları.
- EKİZ, Durmuş(2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metodlarına Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- ERDAL, Kelime, (2008). “*Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Kitapları*”. Milli Eğitim Dergisi, Sayı 178, 156-165

ERKMEN, Nazan (1996). *Çağdaş Bir Ders Kitabı Nasıl Olmalı? Türkiye’de ve Almanya’da İlköğretim Ders Kitapları*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sempozyumu.

GÖNEN, Mübeccel, KATRANCI, Mehmet, UYGUN, Mehmet ve UÇUŞ Şükran (2011). “*İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerine Yönelik Çocuk Kitaplarının, İçerik, Resimleme ve Fiziksel Özellikleri Açısından İncelenmesi*”. Eğitim ve Bilim Dergisi, Cilt 36, Sayı 160.

GÜLEÇ, Havise Çakmak ve GEÇGEL, Hulusi(2006). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara:Kök Yayıncılık.

GÜLEÇ, Havise Çakmak ve SOFUOĞLU, Mübeccel Gönen (1997). “1974-1993 Yılları arasında Türkçe Basılmış Olan Resimli Öykü Kitaplarının Resimlendirilme ve Fiziksel Özellikleri Yönünden İncelenmesi”. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi, Sayı 11*, 42-53

GÜLERYÜZ, Hasan(2006). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*. Ankara:Pegem Akademi.

GÜREL, Zeki, TEMİZYÜREK, Fahri ve ŞAHBAZ, Namık Kemal(2007). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Öncü Kitap.

GÜREL, Zeki(2001). *İkibine Doğru Çocuk Edebiyatımız (2.Baskı)*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

GÜRSOY, Şeref (2008). *Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Masal Kitaplarındaki İllüstrasyonların İncelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

İŞERİ, Kamil (2010). *Türkçe Ders Kitaplarında Resimler*, (ed.) Hakan Ülper, Türkçe Ders Kitabı Çözümlenmeleri. Ankara: Pegem Yayıncılık.

KARATAY, Halit (2011), Çocuk Edebiyatı Metinlerinde Bulunması Gereken Özellikler. T. Şimşek (ed.), *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı* (ss.78-125)İçinde. Ankara: Grafiker Ofset Yayıncılık.

KIBRIS, İbrahim(2010). *Çocuk Edebiyatı, (4.Baskı)*. Ankara: Kök Yayıncılık.

KIRTUNÇ, E. (1987). *Çocuk Yayınlarında Resim ve Estetik*, Çocuk Yayınları Sempozyumu Bildiriler, 11- 13 Kasım 1981. Ankara: Sevinç Matbaası.

KURT, Kemal (2000). “Bir Çocuk Kitabı Yazarının Düşünce, Kaygı ve Küçük Mutlulukları”. 1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu Sorunlar ve Çözüm Yolları. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Tömer Dil Öğretim Merkezi Yayınları, 306-315.

LÜLE, Esra (2007). “Yedi Farklı Çocuk Kitabının Çocuk Yazını İlkelerine Uygunluğunun Değerlendirilmesi”. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 14, 17-30

MENNANOĞULLARI, Büşra (2008). “İlköğretim 1.Kademe Öğrencilerinin Çocuk Hikaye Kitaplarının Tipografik Özellikleri ile İlgili Görüşleri”. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

NEYDİM, Necdet(2003). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Bu Yayınevi.

OĞUZKAN, A.Ferhan ve ALAYLIOĞLU, Ruşen (1976). *Ansiklopedik Eğitim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap ve Aka Basımevi.

OĞUZKAN,A.Ferhan(2010). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara:Anı Yayıncılık.

OKUYAN, Hülya Yazıcı (2009). “Türkçe ve Sınıf Öğretmenlerinin Okuma Saatlerinde Kullanılan Çocuk Edebiyatı Ürünlerini Seçme Ölçütleri” . *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim fakültesi Dergisi*, Sayı 18, 135-159

- ÖZDEMİR, Emin (1983). “Anadili Öğretimi”. *Türk Dili-Dil Öğretimi Özel Sayısı*, Sayı:379-380, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- ÖZER, Ayhan (2000). “Çocuk Kitaplarındaki Resimlerin ‘Çocuğa Göre’liği” 1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 425-432.
- ÖZÜNEL, Şahika Çağlar (2000) . “Çocuk Kitaplarındaki Görsel Anlatımın Eğitimdeki Önemi 1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu”. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 169-177
- SEVER, Sedat (2000). “Çocuk Kitaplarında Dilsel ve Görsel Duyarlık” 1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi,631-646
- SEVER, Sedat (2003). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- TAŞDEMİR, Mehmet (2005). “Eğitsel Bir Materyal Olarak Çocuk Hikaye ve Romanlarının Nitelik Düzeyi”. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 168.
- TURAN, Nuran (2000). “Çocuk Kitapları Resimlemesi”1.Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi
- UZMEN, S. (1991). *Türkçe ve İngilizce Basılmış Resimli Çocuk Kitaplarının Konu Yönünden İncelenmesi*. Yayımlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- YALÇIN, Alemdar ve AKTAŞ, Gıyasettin (2008). *Çocuk Edebiyatı (4. Baskı)*.Ankara: Akçağ Yayınları.
- YILAR, Ömer ve TURAN, Lokman. (2007). *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi.

İNCELENEN KİTAPLAR

- 1- IŞIK, Toprak (2010). **Adından Belli Kuşlar Köyü**, Tudem Yayınları, İzmir, 118s.
- 2- UZUNBAY, Zeynep (2010). **Aklımın Çiçekleri**, Nesin Yayınevi, İstanbul, 62 s.
- 3- NÖSTLİNGER, Christine (2010). **Alev Saçlı Çocuk**, Günışığı Yayınları, İstanbul, 88s.
- 4- ÇINAROĞLU, Ayla (2009). **Aliş'in Kabakları**, Uçanbalık Yayıncılık, İzmir, 64s.
- 5- ŞAHAN, Gülden (2009). **Arkadaşım Horoz, Leylek ve Diğerleri**, Tudem Yayıncılık, İzmir, 127s.
- 6- GEZEN; Müjdat (2010). **Arkadaşım Maske**, Nesin Yayınevi, İstanbul, 64s.
- 7- KEMAL, Orhan (2009). **Aslan Tomson**, Büyülü Fener Yayınevi, İstanbul, 69s.
- 8- CENGİZ, Gülsüm (2008). **Başak'ın Çevre Günlüğü**, Say Yayınları, İstanbul, 64s.
- 9- GÜLER, Mehmet(2010). **Ben ve Öğretmenim**, Nesin Yayınevi, İstanbul, 119s.
- 10- CEMALİ, Zeynep (2010). **Ben, Çınar Ağacı ve Puf Böreği**, Günışığı Yayınları, İstanbul, 142s.
- 11- ÇINAROĞLU, Ayla (2008). **Beyaz Benekli At**, Uçanbalık Yayıncılık, İzmir, 67s.
- 12- KAHYAOĞLU, Erdoğan (2008). **Bıdır'ın Günlüğü**, Can Çocuk Yayınları, İstanbul, 73s.
- 13- SERTBARUT, Miyase (2010). **Bir Dilek Tut**, Tudem Yayınları, İzmir, 73s.
- 14- BEHRENGİ, Samed (2010). **Bir Şeftali Bin Şeftali**, Can Çocuk Yayınları, İstanbul, 53s.
- 15- AYÇİÇEK, Y. Aydın (2009). **Cevahir Dağı**, Demos Çocuk Yayınları, İstanbul, 60s.
- 16- ÖZER, Kemal (2009). **Çiçek Dürbünü**, Tudem Yayıncılık, İzmir, 62s.
- 17- AK, Sevim(2009). **Dalgalar Dedikoduyu Sever**, Can Çocuk Yayınları, İstanbul, 96s.
- 18- ÖZER, Kemal (2009). **Dünya Onlarla Daha Güzel**, Tudem Yayınları, 61s.
- 19- ÖZER, Kemal (2009). **Dünya Onlarla Daha Renkli**, Tudem Yayınları, İzmir, 53s.

- 20- KÖSEOĞLU, Hamdullah (2010). **Elimi Bırakma Anne**, Tudem Yayınları, İzmir,46s.
- 21- ÖZER, Kemal (2009). **En İyi Arkadaşım**, Tudem Yayınları, İzmir, 61s.
- 22- AK, Behiç (2010). **Güneşi Bile Tamir Eden Adam**, Günışığı Kitaplığı, İstanbul,67s.
- 23- TAMER, Ülkü (2008). **Günışığı Hoşça Kal**, Can Çocuk Yayınları, İstanbul, 66s.
- 24- KEMAL, Orhan (2010). **İnci'nin Maceraları**, Büyülü Fener Yayınları, İstanbul, 71s.
- 25- AVCI, A.Tuncer (2010). **Kambur At**, Can Yayınları, İstanbul, 92s.
- 26- İÇÖZÜ, Nur (2010). **Kar Dansı**, Altın Kitaplar, İstanbul, 63s.
- 27- ELÇİ, Niran (2007). **Karaböcü Hoş Geldi**, Günışığı Kitaplığı, İstanbul, 64s.
- 28- ATXAGA, Bernardo (2010). **Kendini Aslan Sanan Şola**, Günışığı Kitaplığı, 71s.
- 29- CENGİZ, Gülsüm (2008). **Kente Gelen Çam Ağacı**, Say Yayınları, İstanbul, 48 s.
- 30- İÇÖZÜ, Nur (2010). **Kibritçi Dede**, Altın Kitaplar, İstanbul,63 s.
- 31- GÜLER, Mehmet (2010). **Kırmızı Pelerinli Kurtçuk**, Nesin Yayınevi, İstanbul,80s.
- 32- AVCI, A. Tuncer (2010). **Kışa Kalan Leylek**,Can Yayınları, İstanbul, 92s.
- 33- TAMARO, Susanna (2010). **Kitaplardan Korkan Çocuk**, Can Çocuk Yayınları, İstanbul, 42s.
- 34- BEHRENGİ, Samet (2010). **Küçük Kara Balık**, Can Çocuk Yayınları, İstanbul, 53s.
- 35- SAINT-EXUPERY, Antoine De (2010). **Küçük Prens**, Mavibulut Yayıncılık, İstanbul, 95s.
- 36- KÖSEOĞLU, Hamdullah (2009). **Küçük Ressam**, Tudem Yayınları, İzmir, 45s.
- 37- ZOŞCENKO (2009). **Lastik Pabuçlar**, Can Çocuk Yayınları, İstanbul, 100s.
- 38- AKINCI, Ferda İ. (2010). **Rüzgar Masalları**, Tudem Yayınları, İzmir, 77s.
- 39- AK, Sevim(2009). **Sakız Kızın Günleri**, Can Çocuk Yayınları, İzmir, 122s.
- 40- ŞAHAN, Gülden (2008). **Sokak Haberleri**, Tudem Yayınları, İzmir,119s.
- 41- YAZAR, Dilek(2008). **Sözsüz Sevgi**, Tudem Yayınları, İzmir,54s.
- 42- IŞIK, Mustafa (2010). **Şaka Gibi**, Can Yayınları, İstanbul,79s.
- 43- ÖZCAN, Celal (2009). **Şakacı Çocuklar**, Nesin Yayınevi, İstanbul,104s.

- 44- AKSOY, Seza K. (2010). **Şeker Kız ve Büyülü Elma**, Can Çocuk Yayınları, İstanbul,78s.
- 45- ÖZER, Kemal (2010). **Tatil Köyünün Çocukları**, Tudem Yayınları, İzmir,48s.
- 46- SERTBARUT, Miyase (2006). **Tuna'nın Büyülü Gemisi**, Tudem Yayınları, İzmir, 48s.
- 47- İPLİKÇİ, Müge (2010). **Uçan Salı**, Tudem Yayınları, İzmir, 88s.
- 48- AK, Sevim (2010). **Uçurtmam Bulut Şimdi**, Can Çocuk Yayınları, İstanbul,89s.
- 49- ÇETİN, Nursel (2009). **Ülkenin Renkleri**, Tudem Yayınları, İzmir, 47s.
- 50- KÖSEOĞLU, Hamdi (2009). **Yazarına Direnen Öyküler**, Tudem Yayınları, İzmir,47s.

EKLER

EK-1:

Çocuk Kitaplarını Değerlendirme Ölçeği

Kitabın Adı :

Yazarı :

Yayınevi :

Yayın yılı, ss. :

Madde No	ÇOCUK KİTAPLARINI DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ	Hayır (1)	Kısmen uygun (3)	Evet (5)
	1. GÖRSEL TASARIM			
1	Kitabın dış tasarımı çocukların ilgisini çekecek niteliktedir.			
2	Kitabın kapağında hangi yaş düzeyine uygun olduğu belirtilmiştir.			
3	Kitap kapağındaki resimler, görseller metinde işlenen konu, olay veya karakterlerle ilgilidir.			
4	Kitabın kapağı [karton, mukavva, bez veya selefona gibi] dayanıklı malzemelerden yapılmıştır.			
5	Kapağın dokusu; üzerindeki yazı, çizgi ve resimleri net biçimde gösteriyor.			
6	Kitap kapağı kolayca açılabilir, desteksiz durabilir ve kitabın sayfaları kolay çevrilebilir.			
7	Kitabın cildi sağlam, dayanıklı ve sayfalar dağılmıyor.			
8	Kullanılan kâğıdın dokusu sağlam, sayfalar silinebilecek niteliktedir.			
9	Kullanılan kâğıt gözü yormayan matlıkta, renkleri soldurmeyen, mürekkebi dağıtmayan niteliktedir.			
10	Kâğıdın zemini ile yazının rengi birbiriyle zıtlık oluşturacak şekilde tasarlanmıştır.			
11	Başlıklar ve vurgulanması gereken sözcükler koyu renkte, metin orta koyuluktur.			
12	Metin ve resimler sayfa üzerinde birbirine uygun konumlandırılmış, kitap kolay okunabilir.			
13	Sayfaların kenar boşlukları en az 2 cm. ve satır aralıklarındaki boşluklar en az 1.25 satır olarak ayarlanmıştır.			
14	Paragraflar ve bölümler arasında uygun (1.5-2cm) boşluklar bırakılmıştır.			
15	Cümle uzunlukları [2-7 yaş düzeyi için 3-5 kelime [20-30 karakter] (1-3sınıf) için 6 kelime [35-40 karakter] " 4-5 sınıf " için en fazla 10 kelime [60-70 karakter] çocuğun yaş düzeyine uygundur.			
16	Kitaptaki satır uzunlukları [1-5.sınıflar için 7-8 cm. daha üst sınıflar için 9-11cm] çocukların gelişim düzeyine uygundur.			
17	Yazı karakterleri çocukların [6 yaş öğrenciler için 24-30 ; 7-9 yaş öğrenciler için 16-18 ; 9-12 yaş ve üstü öğrenciler için 10-12 punto] gelişim düzeyine uygundur.			
18	Resimler, çocuğun sanatsal gelişim özelliklerine [2-9 yaş için parlak renkler ve esnek çizgiler ; 9-12 yaş için gerçeğine yakın resimler] uygun tasarlanmıştır.			
19	Resimler çocukların hayal gücünü ve yaratıcılıklarını harekete geçirecek niteliktedir.			

20	Kitapta farklı anlamlara gelen çağrışımlar yapabilen [üç boyutlu veya çok anlamlı] resimler kullanılmıştır.			
21	Kitapta kullanılan resimler, metinde anlatılan durum ve olay örtüşüyor, resimler, metni anlam bakımından destekliyor.			
22	Kitaptaki resim-metin oranı [2-7 yaş için kitabın 1/4'ü yazı, 3/4'ü resim 7-9 yaş için 2/4'ü yazı, 2/4'ü resim , 9-12 yaş ve üstü için 3/4'ü yazı, 1/4'ü resim] yaş düzeylerine uygundur.			
	2. İÇERİK ÖZELLİKLERİ			
23	Kitapta çocuğun gelişim düzeyine uygun [2-7 yaş için masal; 9-12 yaş için öykü] bir edebi tür işlenmiştir.			
24	Kitapta çocuğun gelişim düzeyine uygun [6-9 yaş için aile, insan, doğa ve hayvan sevgisi; 9-12 yaş için sevgi, tarih-kahramanlık, macera, fantastik] konu işlenmiştir.			
25	Kitabın kurgusu benzerlerinden farklı, orijinal ve yenidir.			
26	Kitapta işlenen konu akla yakın ve inandırıcıdır.			
27	Kitapta işlenen olay ve durumlarla ilgili bir giriş, ön hazırlık yapılmıştır.			
28	Kitapta işlenen olaylar neden sonuç ilişkisi, mantıklı bir örgü içinde gelişmiş.			
29	Kitapta sıralanan olaylar ve düşünceler birbiriyle çelişmiyor, tutarlıdır.			
30	Kitapta sıralanan olaylar veya düşünceler akıcı bir dille işlenmiş, okuyucunun ilgisini canlı tutuyor.			
31	Kitabın kurgusunda çatışmalar okuyucuda merak ve keşif duygusu uyandırıyor.			
32	Ana fikir, yanlış anlaşılmalara veya okuru ikilemede bırakmayacak şekilde verilmiştir.			
33	Kitapta din, dil ve cins ayrımcılığı ile ilgili önyargılara yer verilmemiştir.			
34	Kitapta sevgi, saygı, hoşgörü, dürüstlük, çalışkanlık, doğruluk gibi evrensel ve ahlaki değerlere yer verilmiştir.			
35	Kitapta farklı kültürlerden insanlara yer verilmiştir.			
36	Kitapta mizah ve güldürü öğelerine yer verilmiştir			
37	Kitapta aynı yaş düzeyinden karakterlere yer verilmiştir.			
38	Karakterlerin güçlü ve zayıf yönleri görülebilmektedir.			
39	Yazar anlatıda sıra dışı karakterler de işlemiştir.			
40	Karakterlerin davranışları; yaşları ve geçmişleriyle örtüşmektedir.			
41	Hikâye içinde gelişen ve büyüyen karakterler vardır.			
42	Yazar, karakter davranışlarının veya gelişimlerinin nedenlerini belirtmiştir.			
43	Yazar, karakterleri farklı anlatım teknikleri ile [düz anlatımla, diyalogların içinde, başkalarının düşünceleri ile, kendi düşüncesi ile, olayların içinde] okuyucuya tanıtıyor.			
44	Kitapta işlenen zaman doğrusal ilerliyor, çocuğun kronolojik zaman algısına (dün-bugün-yarın) uygundur.			
45	Kitapta anlatılan olayların geçtiği çevre, yer çocuklar, algılayabileceği düzeydedir.			
46	Anlatımda kullanılan betimlemeler karakterlerin fiziksel ve ruhsal özelliklerini yansıtır.			
47	Anlatımda kullanılan betimlemeler metinde işlenen olayın ve durumun zihinde canlanmasına katkıda bulunur.			
48	Yazar kitapta öyküleyici anlatımın yanında betimleme, karşılaştırma gibi farklı anlatım tekniklerinden yararlanmıştır.			
49	Yazar anlatımda farklı bakış açılarıyla [1. ve 3. ağızdan] karakteri, olay ve durumları anlatmış.			
50	Yazar çocukların gelişim düzeyine uygun, günlük hayatta sık kullanılan açık ve anlaşılır sözcükler kullanmıştır.			

51	Günlük hayatta sık kullanılmayan sözcük ve kavramlar metin içinde açıklanıyor veya bağlamdan anlamı çıkarılabiliyor.			
52	Yazar anlatımda çocukların gelişim düzeyine uygun [benzetme, kişileştirme, intak gibi] söz sanatlarını kullanmıştır.			
53	Yazar anlatımda çocukların gelişim düzeyine uygun atasözü ve deyimler kullanmıştır.			
54	Metin içi kafiyeli kullanımlara, ahenk oluşturan ses benzerliklerine yer verilmiştir.			
55	Yazarın kullandığı kurallı cümlelerin sayısı, devrik cümlelerin sayısından fazladır.			
56	Türkçede kullanımı yaygınlaşmamış yabancı sözcüklere yer verilmemiştir.			

